

9
DISPUTATIO INAUGURALIS
QVA
PLEONASMOS
LINGVAE GRAECAE
IN N.T. OCCURRENTES

EX DECRETO ET CONSENSU
AMPLISSIMI
PHILOSOPHORVM ORDINIS
PRAESIDE

IO. HENRICO MAIO
ANTIQVITATVM LITTERATVRAE GRAECAE
ET LINGVARVM ORIENTALIVM PROFESSORE
PRO SVMMIS

IN PHILOSOPHIA HONORIBVS
CONSEQVENDIS

PVBICO ERVDITORVM EXAMINI

DIE 21mo JULII AN. clō 1ō CCXXIIX.

SVBMITTET

IO. REINHARDVS IVNCK

GOSFELDENSIS HASSVS
RECTOR LYCEI WEZLARIENSIS.

EXCVDEBAT GIESSAE VIDVA I. REINH. VVLPII
ACADEMIAE TYPOGR.

12

PRAEFATIO.

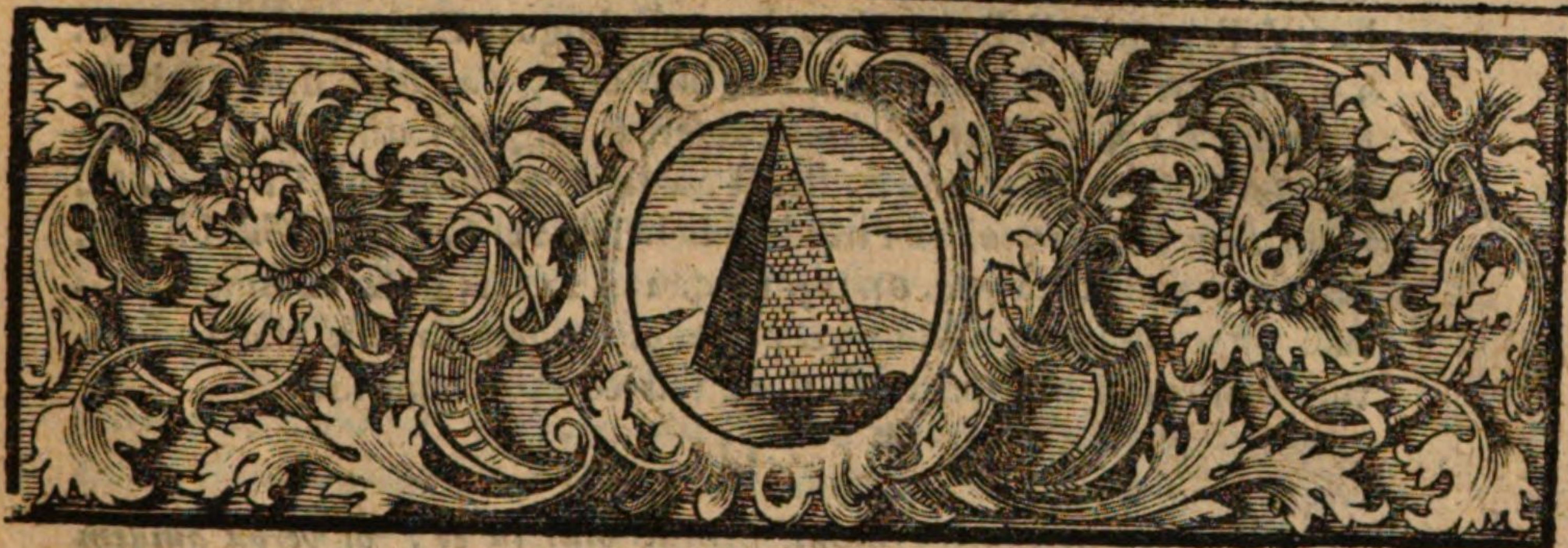

Rammaticae Graecae exiguissimam particulam, ad figuratam Syntaxin pertinentem, & Pleonasmos istius linguae, in coelestissimis Noui Testamenti libris exstantes, complexam, tuo nunc submittimus iudicio, quisquis es harum minutiarum non incuriosus lector. Paucos hodie inuenias, qui cupiditate huius linguae ardeant, pauciores, qui vel generalia Grammaticorum praecepta probe addiscant, paucissimos vero, qui ad singula subsistant vocabula, & sub examen illa vocent accuratum. Achuius quidem rei causa est, quod labore heic opus sit improbo, quem illi abominantur omnes, quos impolita & rudia magis delectant, quam exasciata ac deditolata. Vnde accidit, ut quoties aliquid secundum Grammatices regulas conscribendum est, toties in illas impingant grauitur, & vel in spiritibus & accentibus adpingendis haereant, vel in verbis & constructione per errores labantur, atque hoc simul pacto inscitiae suae poenas persoluant; quum Grammatica illud superbum sit animal, quod sui contemptores egregie semper vlciscitur. *Subirascor*, ait Graece doctissimus *Dietericus* noster in dedicatione *Chrestomathias* Graecae, audiente illustrissimo & eruditissimo *Boineburgio*, nostrae aetatis viris nonnullis somnolentis, qui litteras illas elegantissimas, & studio sacro utilissimas, nauseabundo tractant animo. Antegresso saeculo nemo non graecissabat, & ut graecissatio feliciter procederet, in Grammatico etiam negotio negotiabatur. Dum autem Grammaticum volumus saxum, committendum minime aliquid est, quod in ipsam Grammaticam sit iniurium, ne in illam incurramus censuram, quam expertus fuit *Petrus Madurus*, humaniorum litterarum doctor, quem his verbis reprehendit *Ioannes Maldonatus* tomo tertio operum, pag. 2. *Vtraque epistola tua erat amice quidem scripta, sed parum accurate. quod in eo homine, qui politiores litteras proficitur, magis mihi vitium videtur esse, quam ignoratio.* — — *Quamobrem qui hanc curam, quae unicuique propria est, contentionemque non adhibet, is mea sententia non potest euadere in ullo genere doctriinae perfectus.* Nec enim dictum sine magna ratione, ἐν τῷ πόνῳ εὐτυχία. Scribe igitur accurate, cogitate, polite, nec te oblitescere, quod minus perfectum est, unquam pigeat.

pigeat. — — Litterarum tuarum stilus est totus remissus, verba non lectissima, coniunctio sine numeris, sententiae dissolutae, ut quoties tuas epistolas lego, videre mihi videar teipsum coram, discinctum, incultum, incedentem negligenter, ridentem laxo ore. Credo te legisse in Graecis aliquando epigrammatis:

Χωλὸν ἔχεις τὸν νῦν, αἷς τὸν πῶτα. καὶ ἀληθῆς
Εἰκόνα τῶν ἐντὸς σὴ φύσις ἐκτὸς ἔχει.

Cane accipias loco iniuriae, mi Madure: nam Graecis quidvis licet, & venit mihi nunc in mentem. In Graecis litteris accentus erant sine lege positi, quod quantopere mihi displiceat, nemo credat. Itaque Grammaticorum canones animis alte infigamus, quum & antiquissimi sint, & veritatis evidentissimae, & usus constantissimi. Licet enim multi tanquam parua fastidiant Grammatices elementa, illaque infra dignitatem suam existiment posita esse; peritis tamen in arte aliter visum est, utpote qui norunt verissimum esse illud antiqui Rhetoris: *Perfectus Grammaticus sine omnium disciplinarum cognitione fieri nemo potest.* nec non hoc *Erasmii Roterodamensis* in epistola de vita *Origenis*: *Minori negotio tres Doctores absolueris, quam unum Grammaticum, qualis fuit Aristarchus apud Graecos, apud Latinos Servius & Donatus.* Quamobrem quum & nos fingendae formandaeque iuventuti a Deo optimo maximo praefecti simus, officii nostri semper esse duximus, teneram aetatem illis imbuerе litterarum principiis, quibus nemo eruditorum per totam carere vitam potest. Cuius studii nostri specimen nunc publicum proponimus, quo Pleonasmos Graecos Novi Testamenti considerandos paullo penitius sumimus. In quo negotio ita versati sumus, ut ordine primum enumerauerimus Pleonasmos si non omnes, praecipuam tamen eorundem partem, ac deinde hos ipsos auctoritate scriptorum Graecorum, pedestri sermone utentium, comprobauerimus, & quidem praestantissimorum; rarius enim interpositum videbis, lector, nomen aliquod vel Poetae, vel alterius ex cadente Graecia, vel etiam ecclesiae rectoris, si magnum excipias *Basilium*, & *Clementem Alexandrinum*, & *Gregorium Nazianzenum*, & *Synesium*, similesque, quos publice olim, & praesente populo, praelegere vetitum erat. Idque a nobis factum esse scias ob rationes, quas domi nouimus. Latinum quoque Dissertationis praesentis stilum rei, de qua agitur, sic attemperauimus, ut multos de industria adhibuerimus Pleonasmos, quos Romani veteres, imitatione Graecorum, pariter frequentarunt. Quod si litteratissimo viro, *Ioanni Sauro*, quum Apollinaris Sidonii opera in publicam lucem emitteret, eodem dicendi genere & Dedicationem, & vitam Auctoris sui, exornare licuit, quod Aruernorum illi episcopo cum primis placuit; cur nobis, Pleonasmos inter medios versantibus, Pleonasmos tamen usurpare esset denegatum? Tu, lector beneuole, iudica, & hoc labore nostro, si poteris, fruiere, nobisque faue.

I.

Leonasmodum, in linguam Graecam ingredien-
tium, inuestigatio, & ad sermonis ipsius indolem
penitus cognoscendam, necessaria cumprimis est,
& digna visa olim quondam Graecis homini-
bus, in qua studium collocarent suum. *Trypho-*
nem quippe, Alexandrinum Grammaticum &
Poetam, *περὶ πλεονασμῶν τῶν ἐν Αἰολίδι διαλέκ-*
των βιβλία ζ', de pleonasmō dialectorum, in Aeo-
lica lingua occurrentium, libros septem consignauisse, testatur *Smidas*
tomo III. pag. 513 Vitio itaque nobis non vertetur, si data opera,
eiusdem linguae pleonasmus, in Noui Foederis libris occurrentes, expo-
nere iam nunc studuerimus; immo potius laudem, quantum iudicare
valemus, merebitur laboris nostri si non perfectio, at conatus tamen &
adumbratio.

II.

Habet hoc Graecorum lingua cum aliis commune, quod verbis
honestet orationem & collocupletet. Namque Ebraeos etiam pleonasmis
non carere, obseruatum est *Alberto Schultens* in animaduersionibus ad

loca V. T. pag. 28. V. E. *Loescher* de causis linguae Ebraeae lib. II. cap. 10. §. 2. aliisque ; & Romanis usitatos illos esse , *Barthius* docet *Aduersariorum* lib. XXXII. 15. *Goclenius* obseruat. linguae Latinae pag. 315. seq. *Thomas Linacer* de emendata structura latini sermonis lib. VI. pag. 447. seqq. *Petr. Burmannus* ad *Phaedri* lib. I. fab. 22. *Ger. 10.* *Vossius* lib. VII. de arte grammatica pag. 63. 223. seqq. 234. 242. 254. & commentariorum rhetoricorum lib. V. cap. 2. pag. 269. longeque adhuc plures , quorum nomina in hac ipsa tractatione suis comparebunt locis.

III.

Est vero necessarius huius figurae usus in eo , ut verba quidem adiiciamus , non tam enuntiandae rei necessaria , quam ut ex his magnitudo , vel dignitas , vel moralis aliqua commendatio , aut denique species motura iudicem circumponatur. Alioquin si nihil eorum additio verbi efficiet , vitiosa erit , quae verba sunt *Aquilae Romani* libro de figuris elocutionis cap. 23. p. 76. eiusque definitionem retinuit *Nicol. Caussin* de eloquentia sacra & humana lib. VII. cap. 16. pag. 316. Facit etiam pleonasmus ad ornatum sermonis & emphasin. Vnde *Ansonius Popma* de usu antiq. locut. lib. II. cap. 10. *Interdum* , inquit , *voces quaedam in oratione abundant* , & elegantiae tantum causa , non necessario , ponuntur. Nec abundant modo , sed confirmant quoque , ut mox idem *Popma* testatur : *Pronomina* hic , *is* , etiam abundant , vel potius magis confirmant. Breuiter & erudite veteres *Glossae Graeco Latinae* : *πλεονασμός* , *Cumulacio* , *Abundacio* , *Amplitudo*. Nonnulli solam abundantiam nominant , quando de pleonasmō agunt , quos inter numerosum agmen ducit *Quintilianus* instit. orator. II X. 3. pag. 352. *Est & πλεονασμός vitium* , quum superuacuis verbis operatur oratio. Ego meis oculis vidi. Satis est enim , vidi - - Nonnunquam tamen illud genus - - adfirmationis gratia adhibetur. Vocemque his auribus hausi. At vitium erit , quoties otiosum fuerit , & supererit , non quum adiicietur. Nec aliter *Seruius* ad *Virgil.* *Aen.* lib. I. ac verba voce refert ita commentans col. 428. *πλεονασμός* , qui fit , quoties adduntur superflua , ut alibi , vocemque his auribus hausi. *Terentius* : His oculis egomet vidi. In eandem sententiam

tiam ab *Flavio Sospiter Charisius* institutionum grammaticar. lib. III. col. 242. *πλεονασμός* est sententia, verbo plus quam necesse est abundans, ut, sic ore locuta est, quum sufficeret dici, sic locuta est. Iisdem plane verbis *Pleonasmus* definiuit, eodemque *Virgiliano* exemplo usus est *Diomedes* de oratione & partibus orationis lib. II. col. 444. Consentit *Isidorus Hispalensis* originum I. 33. *Pleonasmus*, inquit, adiectio unius verbi supernacua, ut in *Virgilio*: Haecenus aruorum cultus, & sidera coeli. Neque enim alibi, nisi in coelo, sunt sidera. Locus *Maronis* exstat initio libri II. *Georgic.* ubi *Seruius* pridem obseruauerat, quae ex eo *Isidorus* desumfit. Accedit his *Nicolaus Perottus* in *Cornu Copiae*, siue, linguae Latinae commentariis pag. 430. editionis *Aldinae*, scribens: *Pleonasmus* Latine cumulatio dici potest. Est enim figura, quae fit, quotiens superflua adduntur. *Virgilius*: Vocemque his auribus hausi; quae *Seruii* etiam verba fuerunt, iam modo adducta. Plenissime *Pleonasmus* hac ratione delineauit *Phavorinus* (vel, si scribere malueris, *Fauorinus*, Latino *ἐλύμω* ex *fauor* deducto, id subministrante) in *Lexico Graeco* col. 1517. *Πλεονασμός* ἐστίν, ὅταν πλεονάσῃ συλλαβὴ λέξεως, ἢ πάλιν τὸ αὐτὸ σημαίνει, ὡς ἔχει τὸ ἀντὶς ἢ τὸ ἐναντὶς. Ταυτὸν γὰρ ἐστὶ, καὶ τὸ ἐναντὶ, κατέναντι, καὶ τὸ πανταχῶ, καὶ τὸ θέλω ἐθέλω, καὶ ἕτερα. εἶδη δὲ τῷ πλεονασμῷ εἰσὶ τρεῖς, παραγωγὴ, ἑκτασις καὶ παραπλήρωμα. Παραγωγὴ ἐστὶ λέξις ἔχουσα ἐν αὐτῇ τὸ πλεονάζον, οἷον κελαϊνεφὲς αἶμα, καὶ τὸ χθονὸς εὐρυοδείης. ἑκτασις δὲ ἐστὶ λέξις ἐκτεινομένη παρὰ τὸ σύνηδες, οἷον καλῆσι, θέλησιν, ὁπόσοισι. παραπλήρωμα δὲ ἐστὶ λέξις ὅλη ἐκ περισσῆ παραλαμβάνομένη παρὰ τὸ σύνηδες, οἷον ὦ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν. ὁ γὰρ καὶ σύνδεσμος πλεονάζει, καὶ ἀρχὴς αὐτῶν νηῶν ἐρέω, νηῆς τε προπάσας, πλεονάζει ἢ πρὸ πρόθεσις. Ἄλλως. πλεονασμός ἐστίν, ὅταν λόγος μόριον προστεθῇ περιστρίβον, κέσμεν χάριν ἢ ἐμφάσεως, ἢ ἀφαιρεθέντος, ἢ διάνοια ἔδεν βλαίπτεται. Πλεονασμός σοιχείς, οἷον σάχυν ἀσάχυν, πνοὴ πνοῇ, τῆτον τέτονι. Πλεονασμός συλλαβῆς, οἷον λοιπὸν προλοιπὸν, ἔτυμῳ ἐτήτυμῳ, ἔφης ἔφηθα. Πλεονασμός ἐπὶ λέξει, οἷον βοῶν ἐπιβηκόλῳ ἀνὴρ. Χρυσὸν δὲ σήσας Ὀδυσσεὺς δέκα πάντα τάλαντα. ἢ μάλα δὴ τέθνηκε Μεινοίτις ἄλκιμῳ ἰός. ἔνθα μὲν τὸ πάντα, ἔνθα δὲ τὸ μάλα πλεονάζει. Τοῦτο δὲ

τὸ ὀφθαλμοῖσιν ἰδῶμαι. Τὸ γὰρ μάλα καὶ ὀφθαλμοῖσι, πλεονάζει κατὰ συνήθειαν Ἀττικὴν. *Contingit pleonasmus, quando, redundante licet syllaba in dictione, eadem tamen res designatur, veluti ἀντίϑ ἔναντίϑ quae idem significant, sicuti ἔναντι, κατέναντι, πανταχῶς ἅπανταχῶς, θέλω ἔθέλω, ἔ reliqua. Species autem pleonasmī tres sunt, paragoze, ectasis, ac parapleroma. Paragoze est, quando in ipsa dictione abundans quid continetur, ut a) κελανεφὲς αἷμα, sanguis purpureus, & b) χθονὸς εὐρυοδείης terrae spatiosae. Ectasis est, quando praeter consuetudinem vox extenditur, ut καλῆσι, θέλῃσιν, ὀπόσοισι. Denique Parapleroma fit, quando, contra morem, integra adiicitur dictio, ut in illo c) ᾧ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν, cui etiam arcum ipse dederat Apollo, ubi coniunctio καὶ ex abundanti ponitur. Item in hoc loco d) Ἀρχὸς αὖ νηῶν ἔρέω, νῆας τε προπιάσας, principes itaque navium indicabo, nauesque omnes; ubi praepositio πρὸ abundat. Aliter adhuc definiri potest pleonasmus, quod sit adiectio superflua orationis, ornatus aut efficaciae causa adposita, qua demta quamvis, nihil tamen ipsi sententiae decedit. Est porro pleonasmus vel unius elementi, sicut εἰς ἄχος ἄσπετος, πνοὴ πνοῇ, τέτον τετονί, vel syllabae cuiusdam, ut λοιπὸν προλοιπὸν, ἔτυμϑ ἑτήτυμϑ, ἔφης ἔφηθα, vel ipsius orationis, ut e) βοῶν ἐπιβυκόλϑ ἀνὴρ, boum bubulcus vir; Item f) χρυσὸν δὲ σῆσας Ὀδυσσεὺς δέκα πάντα τάλαντα, auri vero adpendit Ulysses decem omnino talenta. Et g) ἧ μάλα δὴ τέθνηκε Μενoitίῳ ἀλκιμϑ υἱὸς, certe omnino iam mortuus est Menoetii fortis filius; in quibus locis vocabula πάντα ἔ μάλα redundant. Tale etiam est illud h) ὀφθαλμοῖσιν ἰδῶμαι, oculis video; μάλα enim & ὀφθαλμοῖσι Attico more per abundantiam ponuntur. Itaque ex hac Camertis opinione datur pleonasmus & in vnica littera, & in syllaba, & in vocibus integris. Prior alias*

a) Iliad Δ. 140. Odyss. Α. 36. b) Odyss. Γ. 453. c) Iliad. Β. in catalogo navium versu 314. d) Iliad. Β. 493. e) Odyss. Υ. 235. f) Iliad. Τ. 247. Hunc, & sequentem versiculum Homeri, adduxit etiam Plutarchus tractatu de usu schematum apud Homerum, notavitque in hoc priore vocem πάντα metri causa, in posteriore μάλα ex ornatu Attico abundare. g) Iliad, Σ. 12. h) Iliad. Γ. 28, & Odyss. Κ. 387.

alias ἐπέκτασις vocari solet, de qua videndus *Henr. Stephanus*, animad-
 uersionibus in Ioannis Grammatici libellum de dialectis pag. 14. quan-
 tumvis πλεονασμὸν quoque saluret *Eustathius* cum ad Iliad. B. pag. 113.
 tum ad Dionysii orbis descriptionem, versumque 534. pag. 102. &
magnus Etymologiarum collector voce Ἐσπετε, & *scholiastes Herphaestionis*
Alexandrini ad librum de metris p. 92. & *Trypho* Grammaticus, pleo-
 nasmum definiens per περισσότητα χρόνων ἢ χρόνῳ, σοιχείων ἢ σοι-
 χείου, & nouem eius enarrans species, puta πρόθεσιν, ἀναδίπλωσιν,
 ἔκτασιν, ἐπέκτασιν, διαίρεσιν, παρένθεσιν, διαπλασιασμόν, παρέμτωσιν,
 καὶ προσηματισμόν. Idem dicendum, quando ad pronuntiationem
 densandam vox augetur syllaba; de quibus omnibus nunc quidem non
 agemus: surgeret enim in immensum labor, & ad fastidium vsque le-
 ctorum cresceret haec moles. Neque etiam huc aduocabimus aut
 ἐπίχυσιν ταυτοδυνάμων λέξεων, de qua *Alexander Mornus* ad Ephes. I. 19.
 aut periphrasin, quam *scholiastes Nicandri* ad Theriaca pag. 18. *Quin-*
tilianus, *Isidorus Hispalensis*, & innumeri alii considerarunt; aut παλι-
 λογίαν, cuius multa prostant exempla in *Bibliothecae Bremensis* classe 2.
 fasciculo sexto pag. 1052. seqq. aut μακρολογίαν vel περισσολογίαν, de
 qua *Vossius* pater instit. orator. lib. III. pag. 35. aut ἀναδίπλωσιν, vt χρέ-
 ματα, χρήματα, in *Pindari* Isthm. od. 2. versu 17. ὀλόμεθα, ὀλόμεθα in
Euripidis Oreste v. 191. Τελῆ τελεῖ Ζεὺς τι κατ' ἡμᾶρ in *Sophoclis*
Oedipode Colon. v. 1071. λάβε, λάβε in *Aeschylō*, & παρθένεια, παρθένεια
 in fragmentis *Sapphonis*, item ἔξτε ἔξτε, ἑκάς, ἑκάς, & *Horatianum*
Carm. lib. II. od. 17. *ibimus*, *ibimus*; cuiusmodi formulae in gaudio,
 naeniis, iussionibus, aliisque casibus, sunt vsitatae, quemadmodum
 copiose & diligenter monstrauit illustris *Ezech. Spanhemius* ad Callima-
 chi hymnum in Palladis lauacrum pag. 532. & ad Aristophanis Plutum
 v. 114. cui iungendus *Laurent. Norrmannus* ad Aristidem de dictione
 ciuili pag. 467. Quo pertineret etiam quoque ex sacris libris δύο δύο
Marci VI. 7. συμπόσια συμπόσια, ibid. commate 39. & statim com. 40.
 πρασιαὶ πρασιαὶ, & οὐαὶ, οὐαὶ, Apocal. XII. 10. 16. 19. Haec, & his
 similia, a praesenti instituto excludemus, illum vnice exposituri pleo-
 nasmum, qui in voce vna aut pluribus consistit, & vel ad elegantiam

orationis facit, vel ad vehementiam, prout ex *Varino* iam percepimus. Etenim geminus est πλεονασμός, alius qui vitium, alius qui suauitatem habet. Illius exemplum ex *Fabii* supra memorato loco adscribemus: *Emendauit (vitium) non inurbane in Hirtio Cicero, qui, quum in Pan- sam declamans, filium a matre decem mensibus in utero latum esse dixisset. Quid? aliae, inquit, in paenula solent ferre?* Hic optimis quibuscunque auctoribus adhibitus fuit. Nec improbandi pleonasmī sunt, quum faciunt aliquid, hoc est, quum vim ac efficaciam addunt orationi, aut pleniorē eandem, vel modulationem, reddere possunt, ait artis dicendi peritissimus *Ang. Buchnerus* de commutata ratione dicendi lib. I. cap. 21. in extremo. Febriculosa ergo illorum est superstitio, qui pleonasmos omnes ad vitia orationis coniciunt, quorum male sanam opinionem confutauit B.D. *Io. Henr. Maius*, meritis in ecclesiam nostram & Academiam inclitus, in praefatione εἰσαγωγικῇ ad Synopsin Criticorum a Matthaeo Polo adornatam, de Noui Instrumenti stilo vere pronuntians: *Regularis quoque seu naturalis structura non ubique occurrit, sed saepe etiam irregularis, quae cum varia, ac interdum dubia & incerta sit, magnas parit difficultates.* Huc pertinent ἀνανταπόδοτα, ὑπερβατα, parentheses, μακρολογία, seu pleonasmī, traiectiones, enallagae, & similia schemata, quae immerito inter vitia orationis a Grammaticis reponuntur; quum Fabio, optimo dicendi artifice, scribente, auctoritate, vetustate, & consuetudine, plerumque defendantur, saepe etiam ratione quadam: praeterea conuertant in se auditorem, habeantque ex illa vitii similitudine gratiam, vt in cibis interdum acor ipse iucundus est. *Quintiliani* verba leguntur lib. IX. partim initio capitis tertii, partim longe post initium; duo enim haec loca in vnum sunt contracta.

III.

Ac huius quidem elegantioris generis pleonasmos ex N. T. colligenus, eumque tenebimus ordinem, quem vir clarissimus *Lambertus Bos* seruauit in elegantissimo de Ellipsis Graecis libello, utpote quibus e regione positi sunt pleonasmī. Prodeant igitur primum nomina,

mina, sub quibus & *participia* comprehendimus & *pronomina*, una cum *articulo*.

ΑΚΟΗ, *Auditus*. Per *Pleonasmum* adiicitur verbo suo cognato, ut ἀκοῇ ἀκῶεν *Matth.* XIII. 14. Ἀκτορ. XXIIIX. 26. Similis est abundantia in ἀπειλῇ ἀπειλεῖν *Actor.* III. 17. in θανάτῳ τελευτᾷν *Matth.* XV. 4. *Marc.* VII. 10. aut θανάτῳ ἀποθνήσκειν *Ioan.* XIIIX. 32. in χαρᾷ χαίρειν *Ioan.* III. 29. παραγγελίᾳ παραγγέλλεσθαι *Act.* V. 28. ἀναθέματι ἀναθεματίζειν *ibid.* XXXIII. 14. in προσευχῇ προσεύχεται *Iacob.* V. 17. aliisque huc referendis locutionibus, quando verbo additur nomen eiusdem notionis in casu tercio, id quod sinistre Ebraismis accenset *Io. Henr. Suicerus* commentario in epistolam ad *Coloss.* I. 11. pag. 27. Namque his geminas habent *Graeci* scriptores exteri constructiones, ostendente *Horatio Vitringa* in animaduersionibus ad *Io. Vorstium* pag. 245. seq. addique potest ex *Polybio* XVI. 8. pag. 1016. ἐτίμησαν τιμαῖς, ex *Aeliani* *histor. animal.* XV. 29. σεμνοτέραις ἢ κατ' ἄνθρωπον ἐτίμων ταῖς τιμαῖς, ex *Luciani* *vita* pag. 8. κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, ex eiusdem libello aduersus indoctum, & multos libros e mentem, pag. 387. Φυγῇ Φευκτέον, ex *Pindari* *Isthm. od.* 2. v. 55. νομίζων νόμῳ, itemque ex *Lysiae* oratione pro caede *Eratosthenis*, in fine, ζημίαις ζημιῶσθαι. *Emphasi* haec non carere, *Beza* proficitur ad *Actor.* II. 30. *Ebraicas* eiusmodi, inquit, *repetitiones*, quibus etiam interdum *Attici* utuntur, alibi adnotauimus non mediocriter pondus addere sententiae. Atque illas omnes vel certam rei rationem, vel actionis intensiorem, vel celeritatem, vel vehementiam, designare, pridem obseruarunt non pauci, quos enumerare omnes molestum nimis esset; inprimis quum haec obuia sint, & quae obiter indicasse sufficiat. Huius etiam commatis est notissimus ille *pleonasmus*, quo verbum cum suo nomine in casu quarto coniungitur, de quo nunc pauca.

ΑΜΑΡΤΙΑ, *Peccatum*. Abundat hoc vocabulum, si adponitur verbo suo ἀμαρτάνειν, quod factum est in priore epistola *Ioannea* V. 16. Nam quod ibi legitur ἀμαρτάνειν ἀμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, illud continuo, & sine isto *pleonismo*, effertur, ἀμαρτάνειν

νειν μὴ πρὸς θάνατον. Numerus innumerus est huius census pleo-
 nasmorum in libris N. T. quos inter Ebraismos perperam retulit
 praeter *Leusdenium* & *Vorstium*, perpetuos Ebraismorum propugna-
 tores, *Lindou. Cappellus* ad Lucae II. 8. & *I. H. Hottingerus* nepos, de
 praestantia antiquitatum Iudaicarum pag. 9. Sane in hoc dicendi
 genere subesse aliquid ἐμφατικὸν τε καὶ ἐπιτατικὸν καὶ Ἀττικόν, illudque
 apud optimos quoscunque scriptores occurrere, exemplis docuerunt
 quamplurimis *Henr. Stephanus* animadversionibus in Corinthi I bellum
 de dialectis p. 20. *Ioach. Camerarius* in Sophoclem p. 31. *Ezech. Spanhemius*
 ad Callimachi hymnum in Delum v. 279. p. 486. *Cass. Barlaeus* ad Luciani
 Timonem p. 148. *Franc. Nansius* ad Nonni paraphrasin in euangel. Ioan.
 p. 28. *Lamb. Bos* initio opusculi modo laudati, clar. *Wolfius* ad Libanii
 centuriam epistolarum p. 21. & *Horat. Vitringa* l. c. p. 243. seq. Ac recte
 quidem hi rationes subducunt suas; etenim quum nemo non ita lo-
 quutus fuerit, veluti *Aeschines*, orator inter Graecos praestantissimus,
 oratione in Timarchum pag. 185. A. editionis Hieronymi Wolfii,
 οὐκ ἔστιν ἡντινα πώποτ' οὐκ ἤρξεν ἀρχὴν, & *Isaeus* orat. I. pag. 364.
 διαθήκας διατίθεσθαι, & *Antiphon* orat. III. pag. 39. εἰσφορὰς εἰσφέρειν,
 & *Galenus* libro de curandi ratione per venae sectionem cap. 6. τόμο
 decimo operum edit. Paris. anni 1679 pag. 434. D. κινήσεις κινεῖσθαι, &
 libro de adfectuum renibus insidentium dignotione & curatione cap. 6.
 pag. 540. B. eiusdem tomī διαταῖσθαι διαταῖν, & *Dionysius Halicarnas-
 sensis* antiquit. Roman. libro quarto pag. 208. στρατεῖαν στρατεύειν, &
Themistius oratione funebri in parentem pag. 239. D. θυσίας θύειν,
 & oratione XXXIII. pag. 365. D. παιδείαν παιδεύειν, & *Plato* epi-
 stola quinta συμβαλὴν συμβαλεύειν, & *Dio Prusaenus* oratione XXXIII.
 pag. 404. A. τὴν μεγίστην ὕβριν ὑβρίζειν, & *Aphthonius* in Progymnasm.
 cap. 7. pag. 161. βαλεύεισθαι βάλευμα κάκισον, & *Themistocles*, aut quis-
 quis nomen illius mentitur, epistola 12. pag. 35. edit. Romanae, βιάσθαι
 πάντα τῷτον τὸν βίον, & *Achilles Tatius* lib. VII. pag. 447. δικάζων
 δίκας, ibidemque θάνατον τεθνάιναι, & *S. Gregorius Nazianzenus* in
 voluntate vltima, quae legitur in appendice ad tomum I. διατίθεσθαι τὴν
 διαθήκην, & *Theophanes Cerameus*, archiepiscopus Tauromenitanus,
homi.

homilia 14. pag. 84. C. βαλὴν βελέεσθαι, & *Synesius*, Cyrenes episcopus, libro de providentia pag. 90. C. ἀρχὴν ἄρχειν, & *Athenaeus* Deipnosoph. lib. XV. pag. 670. F. πρὸς βλημὰ τι προβάλλειν, & *Alciphron* lib. I. epist. 9. pag. 34. κέρδῳ κερδαίνειν, & eod. libro epistol. 23. pag. 92. ac libro III. epistol. 3. incunte βελέεσθαι βελευμα, & libro II. epistol. 3. pag. 226. δέται πᾶσας δέσεις, & *Eunapius Sardianus* in vita Aedesii pag. 74. νίκην νικᾶν, & *Aristophanes* in Θεσμοφοριαζήσεως versu 800. μανίαν μαίνεισθαι, & *Anthologia* III. 23. pag. 375. γοᾶν γόον, & *Euripides* in Bacch. vers. 1259. ἀλγύσει' ἄλγῳ δεινόν, & ibid. v. 1296. ὕβριν ὕβριθεῖς, & *Julianus* Imp. in Misopog. pag. 154. ἄρχειν ἀρχὴν, & *Hippocrates* de aere, locis, & aquis p. 73. κινδύνους κινδυνεύειν, & *Clemens Alexandr.* Paedag. III. 6. pag. 233. πλῆτον πλατεῖν μέγισον, & *Homerus* Iliad. IX. 75. βελέειν βελὴν, & *Aristides* in πρεσβευτικῷ πρὸς Ἀχιλλεῖα pag. 30. μῆνιν μηνίειν, & *Choricius* sophista oratione funebri in Procopium Gazaeum pag. 861. πόλεμον πολεμεῖν, & *Lucianus* in Somnio tomo I. pag. 10. δίκην δικάζειν, rursusque in Timone pag. 137. σπονδὰς σπένδεσθαι, & *Arrianus* de expeditione Alex. M. lib. I. pag. 15. τάξεις τάττειν, & *Aelianus* in var. histor. VI. 1. pag. 408. ὕβριν ὕβριζειν, idemque opere de animal. natura XIII. 20. pag. 827. βήπειν βῆχα, & plures adhuc, quorum vel nomina percensere nimis foret longum: tum vero vix quisquam frequentius adhibuit hanc dicendi formulam, quam *Lysias*, disertissimus ille Hellados orator, de quo nobile exstat iudicium Favonini philosophi apud *Aulum Gellium* lib. II. cap. 5. Si ex Platonis oratione verbum aliquod demas mutesue, atque id commodissime facias, de elegantia tantum detraxeris; si ex *Lysiae*, de sententia; nec non hoc *Quintiliani* instir. orat. X. 1. pag. 449. *Lysias* subtilis atque elegans, & quo nihil, si oratori satis sit docere, quaeras perfectius. Nihil enim est inane, nihil arcessitum; puro tamen fonti, quam magno flumini, propior; denique & hoc *M. Ant. Mureti* variarum lectionum lib. XII. cap. 8. ipso initio: In scriptoribus peccendae ac comendae orationis studiosis, ea ipsa nonnunquam, quae sponte fusae omnibus viderentur, summo studio elaborata & expolita sunt. Quod

ego mihi saepe in *Lyfia* observasse videor: ut cum verbis plerumque quotidianis utatur, structura tamen & collocatio eorum nullo modo mutari queat, quin aliquid de gratia & suavitate orationis deteratur. Hic ergo *Lyfias*, apud quem nullum verbum inane est ac otiosum, hanc sermonis superfluitatem, ut cum *Plinio* hist. nat. XIII. 1. loquar, adeo in deliciis habuit, ut illa singulas propemodum orationes suas, tanquam lumine quodam, distinxerit & frequentauerit. Statim oratione prima p. 21. κίνδυνον κινδυνεύειν adest. Mox in fine orationis secundae eundem cum alio coniungit pleonasmum, ὑπὲρ ἧς (πατρίδ^{ος}) ἐγὼ πολλὰς κινδύνους κεκινδύνευκα, καὶ πολλὰς λειτουργίας λελειτέρηκα. Rursum orat. V. pag. 68. & orat. VI. pag. 97. & orat. XII. p. 229. ἔργα ἐργάζεσθαι. Oratione quinta pag. 78. βιοῦν τὸν βίον ἀβιώτων. Orat. VI. pag. 98. ναυμαχίας ναυμαχεῖσθαι, καὶ μάχας μάχεσθαι. Orat. VII. pag. 108. προφάσεις προφασίζεσθαι. Orat. IX. pag. 131. στρατείαν στρατεύεσθαι, & pag. 133. μαρτυρίαν μαρτυρεῖν. Oratione decima pag. 138. στρατηγίαν στρατηγεῖν. Orat. XI. pag. 145. πράγματα πράττειν, ibidemque δίκην δικάζεσθαι, & eadem oratione pag. 152. χορηγίας χορηγεῖν, nec non pag. 182. πολεμεῖν πόλεμον. Orat. XII. pag. 196. ἐπιβελὴν ἐπιβλεῦειν, & pag. 197. βελὴν βελεύεσθαι, itemque pag. 198. 201. 213. ψήφισμα ψηφίζεσθαι, ac pag. 214. seq. ἀρχὴν ἀρχεῖν, καὶ τριηραρχίας τριηραρχεῖν, nec longe post, pag. nimirum 216. integram periodum eiusmodi locutionibus absoluit: περὶ δὲ συκοφαντίας ὅσας ἔτ^{οι} ἢ δίκας ἰδίας συκοφαντῶν ἐδικάζετο, ἢ γραφὰς ὅσας ἐγράφετο, ἢ ἀπογραφὰς ἀπέγραφεν, εἰδέν με δεῖ κατ' ἕκαστον λέγειν. Porro in eadem adhuc oratione pag. 225. τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν, & p. 226. συνθήκας συντίθεσθαι. Denuo orat. XVII. p. 284. XIX. pag. 325. XX. pag. 349. XXIII. in fine, XXIV. pag. 394. & p. 403. ἀρχὴν vel ἀρχὰς ἀρχεῖν. Oratione XIX. p. 329. & XXIX. pag. 449. ἐπιβολὰς ἐπιβάλλεσθαι. Orat. XX. post initium, δαπάναις δαπανᾶσθαι. ibidem pag. 349. ἀγῶνας ἀγωνίζεσθαι. Orat. XXIII. pag. 393. XXVI. p. 425. & XXIX. p. 460. εἰσφοράν εἰσφέρειν. Orat. XXVI. p. 425. οἰκίαις οἰκεῖν. Orat. XXIX. p. 455. θύειν τὰς θυσίας. Denique, ut ad locum nomenque nostrum, cuius causa haec congesimus omnia, perveniamus, phrasīs ἀμαρτάνειν ἀμαρτήματα occurrat orat. XXX. p. 478.

ὅσις γὰρ περὶ τὰς ἑαυτῶ ἀναγκαίαις τοιαῦτα ἀμαρτάνει ἀμαρτήματα,
 τί ἂν περὶ γε τὰς ἀλλοτρίαις ποιήσεν; & non adeo multis interpositis
 repetitur p. 480. τίς γὰρ ἂν ποτε ῥήτωρ ἐνεθυμήθη, ἢ νομοθέτης ἤλπισεν,
 ἀμαρτήσεσθαι τινὰ τῶν πολιτῶν τοσαύτην ἀμαρτίαν; In quibus Lysiae,
 si attente consideres, exemplis, nonnulla sunt, quae & in N. T. pro-
 stant, utpote ἔργον ἐργάζεσθαι Matth. XXVI. 10. Marc. XIII. 6. Ioann.
 III. 21. VI. 28. IX. 4. 1. Corinth. XVI. 10. στρατείαν στρατεύεσθαι 1. ad
 Timoth. I. 18. ἀγῶνα ἀγωνίζεσθαι 1. Tim. VI. 12. & 2. ad Timoth. III. 7.
 Minime proinde talium locutionum vel creberrimus usus vitiat ora-
 tionem, neque, si quando paullo se offert rarior aliqua, ex numero ac-
 curatae λέξεως acutum eliminanda est, quod equidem in litteris non
 Latinis modo sed & Graecis versatissimo viro Io. Georg. Graenio evenisse
 mirari quis merito possit. Is quippe in adnotatis ad Luciani tomum
 secundum pag. 871. scripsit: *quatinus pompae ἐξ ludī in Deorum ho-*
norem instituerentur, tamen πομπὰς πέμπειν nemo dixerit. At vero
 dixit Lysias noster orat. XII. quae est contra Agoratum pag. 222.
 ἐπεμψαν οἱ πολῖται ἐκ Πειραιῶς τὴν πομπὴν εἰς πόλιν. Pag. 223. συνέ-
 πεμψε τὴν πομπὴν μετὰ τῶν πολιτῶν πρὸς τὸ ἄστυ. Et paucis inter-
 iectis versibus: συμπέμπειν τὴν πομπὴν τῇ Ἀθηνᾷ. Pag. 224. οὐκ
 εἶα μετὰ τῶν πολιτῶν πέμπειν τὴν πομπήν. Dixit linguae Atticae canon
 Aristophanes in Concionatricibus v. 754. Ἱέρωνι τῷ κήρυκι πομπὴν πέμ-
 πεται. Dixit Polyaeus lib. V. cap. 5. pag. 474. θύσειν τοῖς δώδεκα
 θεοῖς, καὶ πέμψειν πομπὴν ὅπλοις κεκοσμημένην. Dixit Arrianus in hist.
 Alexandri magni lib. I. cap. 19. θυσίαν τε ἔθυσε τῇ Ἀρτέμιδι, καὶ πομ-
 πὴν ἔπεμψε ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ. idemque in libro de rebus Indicis
 cap. 36. Ἀλέξανδρος δὲ σωτήρια τῶ στρατῷ ἔθυσε Διὶ σωτῆρι, καὶ Ἡρα-
 κλεῖ, καὶ Ἀπόλλωνι ἀλεξικάκῳ, καὶ Ποσειδῶνι τε, καὶ ὅσοι ἄλλοι θεοὶ θα-
 λάσσιοι. καὶ ἀγῶνα ἐποίησε γυμνικὸν τε καὶ μουσικόν, καὶ πομπὴν ἔπεμψε.
 Dixit quoque Aelianus in hist. animal. XI. 10. pag. 648. πομπὰς δὲ
 αἰς πέμψουσι, καὶ ἱερουργίας ἐπιτελεῖσι, Κ. Τ. Λ. Atque haec quidem
 omnia vere esse Attica doctissimus Aristophanis scholiasta docet ad
 Plutum v. 517. ac verba λῆρον ληρεῖς ita commentans: Ἀπικὴ ἢ Φράσις
 καὶ τὸ χῆμα, ὡς τὸ, μανίαν μάνη, καὶ Φυγὴν Φεύγεις. καὶ ὅλως ἐφ'

ὡν τῷ πράγματι ἐπάγεται τὸ ἀπὸ τῆς πράγματι ῥῆμα. ὡς τὸ, ὑβρί-
 υβρίζεις, καὶ, φυγὴν φεύγεις. Quae ipsa etiam leguntur iisdem verbis in
Corintho περὶ διαλέκτων, post initium. Ad haec praestantissimus
 Grammaticorum *Theodorus Gaza* εἰσαγωγῆς lib. IIII. plagula P. pag. 1.
 editionis Florentinae, quae ex aedibus Philippi Iuntae anno MDXV.
 incredibili elegantia prodiiit, ad τὰ ἐπιβατικά refert, ita praecipiens:
 Εἰλήφθω δὲ καὶ τὸ μάχομαι μάχην, καὶ ζῶ ζωὴν, καὶ δαλεύω δαλείαν,
 καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ὡς ἐπιβατικά. Transiit hoc σχῆμα ad Romanos,
 e quibus *Iulius Rufinianus* libro de schematis lexeos inter illas figuras,
 quae mire orationi decus ornamentumque tribuunt, ut pag. 112. dixerat,
 collocat etiam pag. 117. Figuram per pleonasmum, ut, mortem occum-
 bere, & obire diem, & viuere vitam, & pugnare pugnam, & ire iter,
 & oculis videre, & Voce vocans Hecaten. Et, Hunc oro sine me furere
 ante furorem. ac si qua sunt talia. Neque minus frequenter Latinos
 sic loqui, quam Graecos, nubes exemplorum docere poterit inscios &
 dubitantes apud *Dan. Vechnerum* in *Hellenolexia* lib. II. cap. 22. pag.
 198. 199. 200. & *Philippum Carolum* animaduersionibus in noctes At-
 ticas A. Gellii IX. 9. pag. 390. Verissime igitur pronuntiavit *Salmasius*
 commentario de Hellenistica pag. 139. Furere furorem, μανίαν μαίνεσθαι,
 λῆρον ληρεῖν, non magis Graecorum, & quidem Atticorum, Latinorumque,
 quam Hebraeorum Syrorumque communia.

ANHP, Vir. Et hoc saepius παρέλκει, in adlocutione ἄνδρες Ἰσραη-
 λῖται Aet. II. 22. III. 12. V. 35. XIII. 16. XXI. 28. ἄνδρες Νινευῖται
 Matth. XII. 41. qui ipsi Luc. XI. commate 30. Νινευῖται nominantur,
 non addito ἄνδρες, item in ἄνδρες Γαλιλαῖοι Aet. I. 11. ἄνδρες Ἰερουσαλὴμ Aet. II. 14.
 ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι ibid. XI. 20. ἄνδρες Ἐφέσιοι XIX. 35. quod po-
 sterius apud *Achillem* quoque *Tatium* lib. VII. p. 431. reperitur; estque
 haec figura in adlocutionibus frequentissima, & apud Atticos oratores
 vsitatissima formula ἄνδρες Ἀθηναῖοι, quam *Paullus* non neglexit in ser-
 mone ad Athenienses habito Actuum Apostol. XVII. 22. quemadmo-
 dum apud oratores aequae ac historicos obuium est, ἄνδρες Ῥωμαῖοι,
 ἄνδρες δικασταί. Adhibetur porro in ἄνδρες ἀδελφοί Aet. I. 16. II. 29. 37.
 VII. 2. XIII. 15. 16. XV. 7. 13. XXI. 1. XXIII. 6. XXIX. 17.

nec non sequente adiectiuo nomine, veluti ἀνὴρ προφήτης Luc. XXIII. 19. quae satis nota sunt, & comprobata exemplis scriptorum exterorum, quibus e nostro censu, quum multos possemus, paucos tamen admetiemur. Ἀνὴρ ἰδιώτης, & ἀνὴρ ῥήτωρ in Aeschinis orat. contra Ctesiphontem pag. 310. A. ἀνὴρ ἐχθρὸς in Arriani hist. Alex. M. V. 18. pag. 348. Φιλόσοφος ἀνὴρ in S. Basilii magni oratione ad iuuenes cap. 8. & ἀνὴρ ποιητὴς ibid. cap. 9. sub initium, ἀνὴρ Κορίνθιος in Palaephato cap. 7. ἀνὴρ Θεβαῖος cap. 8. ἀνὴρ Μιλήσιος cap. 19. ἀνὴρ Θετταλὸς cap. 24. Φρύγιος ἀνὴρ cap. 29. ἀνὴρ Κυρηναῖος cap. 32. ἀνὴρ Μυκηναῖος cap. 40. ἀνὴρ αἰλιεὺς Piscator cap. 28. ἀνὴρ ἐπίτροπος τῶν χρημάτων curator bonorum cap. 31. pag. 134. ἀνὴρ φυγὰς exsul cap. 32. pag. 142. ἀνὴρ βασιλεὺς cap. 38. ἀνὴρ οἰκέτης, seruus, & ἀνὴρ ξένος, peregrinus, in Antonini Liberalis fabula 41. pag. 200. & 202. ἀνὴρ γεωργὸς in Theophylacti Simocattae epistola 23. & 31. versus finem, ἀνὴρ ἐπίφθορος epist. 8. ἀνὴρ συκοφάντης epist. 50. ἀνὴρ πρεσβύτης epist. 60. ἄνδρες πολέμιοι in eiusdem historiae Mauricianae I. 15. pag. 81. ἄνδρες Θεαταὶ IIII. 4. ἄνδρες σατράπαι eodem libro & capite pag. 201. ἄνδρες διδάσκαλοι in eiusdem quaestione natural. pag. 13. μάγοι ἄνδρες in Philostrati vita Apollonii Tyanensis I. 32. pag. 42. ἄνδρες Φιλόσοφοι in Strabonis Geograph. lib. I. ab initio, deprehenduntur. In Poetis etiam, ne illos plane prorsus omittamus, talia inuenias. In Homeri Iliad. B. 474. & Δ. 275. αἰπὸλοι ἄνδρες, in Theocriti Idyll. A. 86. ἀνέρες ἐταῖροι, in Euripidis Supplic. v. 445. & 495. ἀνὴρ βασιλεὺς, item ἀνὴρ ἐχθρὸς in Sophoclis Aiace flagellif. v. 1401. & v. 1432. φίλος ἀνὴρ prostant. Multos huiusmodi pleonasmos, se inuicem excipientes, habes in Menandri fragmentis, magno cum studio collectis a summo & prorsus incomparabili viro, Hugone Grotio, & in corpus Excerptorum ex Tragoediis & Comoediis Graecis p. 1761. relatis:

Ὅταν εἰδέναι θέλῃς σέαυτὸν ὅστις εἶ,
 ἐμβλεψὼν εἰς τὰ μνήμαθ' ὡς ὁδοπορεῖς.
 Ἐνταῦθ' ἔνεσιν ὅσέα καὶ κούφη κόνις
 ἀνδρῶν βασιλέων καὶ τυράννων καὶ σοφῶν,
 καὶ μέγα φρονέων ἐπὶ γένει καὶ χρήμασιν.

Legendus praeterea est de hoc pleonasmo celeberrimus *Io. Christoph. Wolfius* in *Curis Philologicis & Criticis* ad *Actor.* I. 11. pag. 1007. Potissimum vero obseruandus est locus in *Actor.* II X. 27. ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνῆχος, de quo ita censet *Moses Solanus*, Gallus, dissertatione de stilo N. T. inserta syntagmati Iac. Rhenferdii pag. 309. *Quid dicemus de hac phrasi, cum videbimus praedicari illud ἀνὴρ de Eunuchō? An Graecos putabimus usurpasse vocem ἀνὴρ de iis loquentes? Non putem. De Potiphare quid dicatur, scio; sed nihil hoc ad rem. Scio etiam ἀνὴρ esse aliquando nomen sexus, aliquando aetatis; neque tamen de Eunuchō praedicari, nisi exempla videro, adduci possum ut credam. Sane Suidas tomo I. pag. 899. ad vocem Εὐνῆχος haec adnotauit: Ἀνὴρ τις, (εἰ δαίμεν αὐτὸν ἀνδρᾶ εἶναι) διὰ τῶν Ἐπικύρου λόγων τὴν ψυχὴν ἐκνευριοθεῖς, καὶ θῆλυς γενόμενος, ὁ χλῆνης τε καὶ γύνις, K. T. E. Eunuchus vir quidam erat, (si demus eum esse virum) Epicuri philosophia eneruatus, & effeminatus, idemque eunuchus & semivir, ex versione Latina Aemilii Porti per Ludolphum Kusterum emendata, qui in notis addit: fragmentum hoc *Kuhnus* ad *Aelianum* refert. Et recte quidem, mea ex opinione, quamuis *Iac. Perizonius* ad hoc ipsum Aeliani fragmentum scribere non dubitauerit pag. 952. Cur *Aeliano* haec & multa alia tribui debeant, nullam video rationem. Iugulet hancce controuersiam *Eustathius* ad *Iliad.* IX. 535. pag. 772. auctorem palam nominans, *Aelianum* scilicet, librumque eius de *Providentia*. Verba sunt: ὅτι δὲ καὶ ἐντομίαν ὁ χλῆνης δηλοῖ, καὶ μόνον Αἰχὺλος δίδωσι χρῆσιν, αἰχμὰ καὶ Αἰλιανὸς μάλισσα, ἐν τοῖς περὶ προνοίας, χλῆνην λέγων τὸν ἀπόκεπον. Verum de hoc pleonasmo sat dictum, quem continuo protinus excipiet ei plane geminus.*

ΑΝΘΡΩΠΟΣ, *Homo*. Πλεονάζει hoc nomen in ἐχθρὸς ἀνθρώπου Matth. XIII. 28, in ἀνθρώποι ποιμένες Luc. II. 15. in ἀνθρώπων κωφὸς Matth. IX. 32. in ἀνθρώπων βασιλεὺς XV III. 23. XXII. 2. in ἀνθρώπων οἰκοδεσπότης Matth. XX. 1, XXI. 33. aliisque. De quo pleonasmo sequentem fert sententiam *Beza* ad *Lucae* I. cit. *Appositio est speciei ad genus, pro quo dicunt Hebraei אֱנוֹשׁ הָרָע quod dicendi genus imitantur quidem interdum Graeci & Latini, ut alibi obseruauimus, sed raro. Itaque veterem interpretem sequutus, prae-*
termisi

termisi αἱ ἀνθρώποι, *tanquam redundans*. Neque aliter *Hammondus* ad Matth. XIII. 28. *Est*, inquit, *Ebraismus*, *qualis* Esth. VII. 6. *Homo aduersarius est iste pessimus Haman*; ad quem fere accedit *Io. Clericus*, subnectens: *Est quidem forte ἐχθρὸς ἀνθρώπου Ebraismus*. Paulo melius iudicat *Cl. Wolfius* ad Luc. V. 8. *Ostensum est*, *profanos quoque scriptores vocem ἀνθρώπος adiectiuis eiusmodi iungere solere*, a quibus commode abesse potuisset. Manifesto *Libanius* ait in oratione aduersus illos, qui eum adpellabant molestum pag. 180. Ἐτέρα μὲν γὰρ εἰρηται πολλά, ψευδὴ μὲν αὐτὰ, καὶ παρ' ἀνθρώπων ἐχθρῶν. *Demosthenis* aliorumque testimonia pete ex *Cl. Praesidis mei* observationum sacrarum lib. I. pag. 59. seq. iisque iunge aliud *Demosthenis* ex orat. contra *Dionysodorum* pag. 741. A. πῶς γὰρ ἔτολμηρόν, εἴ τις ἀνθρώπος δανεισάμενος χρήματα, & *Horapollinis* II. 85. ἀνθρώπον βασιλέα, qui eodem libro secundo hunc pleonasmum saepissime frequentauit, & *Longi Pastoralium* libro IIII. pag. 138. ἀνθρώπου γεωργός, & *Apostolii* centuria XX. prouerbio 15. pag. 254. ἀνθρώπου γυναῖκα, & quae modo ad vocem ἄνθρωπος allata sunt, ac speciatim ἀνὴρ ἐχθρὸς, ἐχθρὸς, ἐπιφθόρος. Latinos scriptores ad eundem modum dicere *homo nugator*, *homo augur*, *homo seruus*, *homo histrio*, *homo fabulator*, indicauit *Vechnerus* citato paullo ante opere pag. 114.

ΑΠΕΛΘΩΝ, *Abiens*. Primus, quod equidem sciam, animaduertit huius participii pleonasmum, insignis Graecarum litterarum amplificator *Iac. Perizonius* in responsione secunda ad notitiam secundam pag. 78. eumque potissimum ex Matth. XXV. 18. ἀπελθὼν ὥρυξεν ἐν τῇ γῇ, & commate 25. ἀπελθὼν ἐκρύψα, nec non ex capite XXVII. 5. ἀπελθὼν ἀπήγξατο, comprobat, ita tamen, ut censeat, *emphaticam* esse illius participii significationem, quum ceteroquin ipsum verbum nihil notet *festinationis*. Nentiquam autem (Perizonium audis adhuc verba facientem) semper vocabula in summa sua emphasi sunt accipienda aut exponenda, nedum ut inde sine ullo alio argumento certus rerum, eodem tempore gestarum, ordo constitui - - possit, aut in alium sensum praeter interpretandi normam innerti debeat. In cuius sententiam *V. C. Georg. Raphaelus* migrauit in adnotatis Polybianis ad Matth. XXVII. 5. p. 102. &

& haec praeterea contulit : *His ipſis verbis utitur Epiſtetus apud Ari-
rianum lib. 1. cap. 2. pag. 9. lin. 1. Τὸ δ' ἀπαγγέλας ἐκ ἐστὶν ἀφόρητον.*
Ὅταν γὰρ μάθῃ τις, ὅτι εὐλογον, ἀπελθὼν ἀπήγατο. Suffocari laqueo,
non eſt intolerabile. Si ergo quis didicerit, rationi conueniens eſſe,
abiens ſe ſuſpenderit. *Vbi ἀπελθὼν videtur per quendam linguae graecae
idiotiſmum fere abundare, nihilque ad ſententiam ipſam magnopere
facere.*

ΑΥΤΟΣ, *Ipſe.* Cui vero hic non innotuit pleonaſmus, quo nullus
eſt in ſacris libris frequentior? Videantur Matth. III. 16. XXI. 41.
XXV. 29. XXVI. 70. Marc. I. 7. V. 2. IX. 28. Luc. XIX. 26.
Ioan. XV. 2. XII. 2. Act. VII. 21. XV. 17. 1. Corinth. VI. 4.
VII. 10. Apocal. VII. 7. & 17. Ad Ebraiſmos haec talia reiiciunt *Leus-
denius* in Philologo Ebraeo Graeco diſſert. XV. §. 4. *Io. Vorſtius* de E-
braiſmis N. T. parte II. cap. 27. pag. 128. *Nortonus Knatchbull* ad
1. Corinth. VI. 4. & *Io. Olearius* de ſtilo N. T. p. 55. Nonnulli ad pur-
gandam ab Ebraiſmi ſuſpicionem locutionem proferunt locum ex *Thu-
cydide*, ac theſaurum ſe inueniſſe exiſtimant, quum tamen illum hauſe-
rint ex *Glaſſii* Grammatica ſacra lib. III. tract. 2. canone 25. quo relatiuum
ſuo ſubſtantiuo poſtpoſitum conſiderans, variaque ſacrorum librorum
loca congerens, tandem addit : *Tale eſt illud Thucydidis: τῷ δὲ Ἰπποκράτει ὄντι περὶ τὸ Δῆλιον ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη.* Hippocrati vero apud *De-
lium* verſanti, ut ipſi nuntiatum eſt; ipſe vero Glaſſius eum petierit ex
Henr. Stephani theſauro linguae Graecae tomo I. col. 602. cuius verba
ſunt : *In vulg. lex. annot. hoc pronomen αὐτὸς in ſacris libris nonnun-
quam abundare, figura Hebraica, ut quum dicitur ὃν ἐχριſεν αὐτὸν - -*
*At ego exemplum αὐτῷ abundantis (niſi ego valde fallor) ex ipſo Thucy-
dide proferam. Is libro 4. p. 151. ita ſcribit, τῷ δὲ Ἰπποκράτει ὄντι πρὸς*
*τὸ Δῆλιον, ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη ὅτι Βοιωτοὶ ἐπέρχονται, πέμπει τὸ εὐα-
γγέλιον.* Haec magnus ille Henricus, cuius obuerſabatur animo locus
in Act. X. 38. occurrens, vbi tamen plerique codices legunt, *ὡς ἐχρι-
ſεν αὐτὸν*, pauciſſimi *ὃν ἐ. α.* Neque vero vnum hoc Thucydidis ex-
emplum, ſed multa quoque & alibi aliorum habemus, quae CL. Praeſ-
es & in adnotatis ad S. Baſilii M. orat. ad iuuenes pag. 41. & in ob-
ſeruat.

seruat. sacr. lib. I. pag. 71. attulit; vbi & Thucydidis locus, indicio H. Stephani subministratus, iam pridem comparuit. Quibus addere nunc liceat *Pausaniam* in Corinthiacis cap. 4. pag. 121. de duobus Isidis fanis in Acrocorinθο conspiciuis dicentem: ὧν τὴν μὲν Πελαγίαν, τὴν δὲ Αἰγυπλίαν αὐτῶν ἐπονομάζουσιν. *Palaephatum* cap. 20 ἔλεγον ὅτι οἱ ἄνθρωποι, Κότις, καὶ Βρίαρεως, καὶ Γύγης, οἱ ἑκατοντάρχαι, βοηθήσαντες τοῖς θεοῖς, αὐτοὶ ἐξήλασαν τὰς Τιτάνιας ἐκ τῆς Ὀλύμπου, vbi οἱ & αὐτοὶ se exēpiunt; & *Dionem Chrysostomum* initio orationis LXIX. Φέρε, εἴ τις αἰνέσει λέγοντος, ὅτι βύλεται γεωγεῖν, μηδὲν δὲ πρὸς τῷ πράττοντος ὀρώης αὐτὸν, & *Parthenium* περὶ ἐρωτικῶν παθημάτων cap. 2. pag. 347. τῷ δὲ ἄρα καὶ αὐτῷ ἦν ἡ μόνη ἡδομένη, & *Aelianum* cum in *historia animalium* III. 23. Καρπὸν — εἰ δοίης πιεῖν τοῖς αἰλόγοις αὐτὸν, & eodem libro cap. 40. κύνα δὲ ποδαγρῶσαν σπανίως ἀναρρωθέντα ὄψεις αὐτήν, tum in *varia historia* I. 29. Καὶ ὅτι καὶ σημεῖον τῷ Νικίπτῳ τὴν τυραννίδα τὴν μέλλουσαν αὐτῷ μαντεύσασθαι, vbi post nomen proprium sequitur relatiuum; & *Antonium Liberalem* fabula 27. Θησέως καὶ Ἑλένης τῆς Διὸς ἐγένετο θυγάτηρ Ἰφιγένεια, καὶ αὐτὴν ἐξέτρεφεν ἡ τῆς Ἑλένης ἀδελφὴ Κλυταμένης, & *Polybium* X. 3. pag. 804. ὁ δὲ Πόπλις ἀνελπίσως σωθεὶς, πρῶτος αὐτὸς τὸν υἱὸν σωτῆρα προσεφώνησε. Adiectam *Perizonium* ad *Aeliani* XII. 52. *Erasmum Schmidium* ad *Matth.* V. 40. clar. *Raphelium* ex *Xenophonte* ad *Matth.* III. 16. *Horatium Vitrinam* aduersus *Io. Vorstium* pag. 237. seq. qui magnum abundantis huius pronominis auctorum numerum indicant. Etiamque Romanos eam pronominis repetitionem non fastidire, notauit *Desiderius Heraldus* ad *Tertulliani* apologeticum pag. 112. quem sequitur *Sam. Bochartus* *Geogr. S.* parte 2. lib. II. cap. 16. pag. 850. Nonnunquam hoc pronomen nostrum cum alio iungitur pronomine, vti *Luc.* II. 35. σὺ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν tuam ipsius animam; quomodo & *Lucianus* ait in *Timone* pag. 164. σὺ δὲ αὐτῆς χάριν ἐσάλην. cui respondet hoc *Plutarchi* in *apophthegm. Lacon.* pag. 215. αὐτὰς ἡμᾶς — τὰς αὐτῶν αἰμαρτίας φέρειν, & in *vita Luculli* p. 506. A. Σὺ δ' αὐτὸς, ὦ Μητροδώρε, τί μοι περὶ τῶν παλαιῶν; Quandoque αὐτὸ & τῷ simul ponuntur, prout factum est in *litteris ad Galatas* II. 10. & verbis ὁ καὶ ἐσπεί-

C

δασα

δασα αὐτὸ τῷτο ποιῆσαι, in quibus tria concurrunt pronomina, quorum primum ad integritatem textus facit, duo reliqua ἐμφάσεως χάριν adiecta sunt. Nihilò secius Ebraismum heic latere arbitratur *Hugo Grotius*, eo quod *Ebraei post relatiuum ὅς addant pronomen demonstratiuum rei aut personae*, cui subscribunt leuioris quidam armaturae milites, quos huc euocare hand placet. Sed bene est, quod αὐτὸς ἔτι iunctim posuerit *Demosthenes* oratione contra Dionysidorum p.740. C. καὶ ὁ πάντων ἐστὶ δεινότατον, ὃ ἄνδρες διαμαρτυροῦμαι, ὅτι αὐτὸς μὲν ἔτος περὶ ἑτέρων εἰσπραττέται ναυτικὰς τέκας. & *Sallustius* philosophus libro de Diis & mundo, capite 20. ineunte, Αἱ δὲ μετεμψυχώσεις - - αὐτὸ τῷτο ψυχὰι γίνονται τῶν σωμάτων, & *S. Basilus* magnus oratione indicata cap. I. pag. 8. τῷτο μὲν ἐν αὐτὸ καὶ συμβαλέσων ἦκω. quod omnino signanter dictum est.

V.

ΒΛΕΠΩΝ, *videns*. Quod participium proprio suo verbo adiectum aliquando cernimus, Matth. XIII. 3. βλέποντες ἢ βλέποντες, ubi & aliud exemplum ἀκούοντες ἢ ἀκούοντες. Denuo in Actis XXII. 26. βλέποντες βλέφετε, nec non ἰδὼν εἶδον ibid. VII. 35. Etiam ab hac phrasi strigiliginem abstergit *Horat. Vitranga* animaduersionibus in Io. Vorstium pag. 244. seq. produciens Aeschylum & Demosthenem simili pacto loquentes, & Io. Clericus ad Hammondum in Marc. III. 12. probe simul innuens, habere hanc locutionem quiddam παροιμιῶδες, & *Iac. Perizonius* ad Sanctii Mineruam III. 3. pag. 540. emphaticam intensiorem significationis hic adgnosens. Nos adiungimus incerti Graeculi versum in *Hug. Grotii* excerptis ex Tragoediis & Comoediis Graecis pag. 939.

Ὁ γραμμάτων ἄπειρος ἢ βλέπει βλέπων,

Illitterata vita cum oculis caecitas.

Et *Plutarchum* de puer. instit. cap. 24. qui patres iubet conuincere aliquando ad liberorum delicta, ὡς ἐνία τῶν περὶ τὸν νόμον ὁρῶντας μὴ ὁρᾶν,

καὶ

καὶ μὴ ἀκύνειν ἀκύνους, & cum eo *Lucianum* nostrum dialogo *Menelai* & *Protei* pag. 245. vbi ad *Protei* quaestionem, ἐκ οἶδα, ὦ Μενέλαε, τίνι ἂν αἴψῃ πισεύσειας, τοῖς σεαυτῷ ὀφθαλμοῖς ἀπιστῶν; *Menelaus* re-
gerit: ἰδὼν εἶδον; ad quem locum euoluendus est clarissimus *Tiberius Hemsterhuis*, qui cum suauissimo isto scriptore familiaritatem dudum contraxit. Sed nec *Pausanias* hoc neglexit schema, in *Corinthiacis* cap. 32. pag. 187. οἰκίαν ἰδὼν οἶδα Ἰππολύτου, ac in *Boeoticis* cap. 32. p. 775. ἔδῃ καὶ εἰκόνα ἰδὼν οἶδα ἐν Πρυτανείῳ τῶν Ἀθηναίων, scribens. Si quis & hoc *Sophoclis* ex *Aiace* flagellifero v. 750.

Βραδεῖαν ἡμᾶς ἄρ' ὁ τήνδε τὴν ὁδὸν
πέμπων ἐπεμψεν — — —

nec non hoc αἰδεσφότου *Geographi Graeci*, ab *Iac. Gothofredo* editi, ex initio descriptionis antiqui orbis, ποταμὸς ἐξερχόμενος ἐξέρχεται ἐν τοῖς ὄρεσι, in cumulum addere velit, per nos, licet, faciat.

VI.

ΓΗ, *terra*. Apud *Euangelistam Ioannem* III. 22. Ἰσδαία γῆ, apud *Actuum Apostolicorum* scriptorem VII. 30. γῆ Μαδιαμ, ibidemque commate 37. & 41. γῆ Αἰγύπτου, pro simplici Ἰσδαία, Μαδιαμ, Αἰγύπτῳ, ponitur, non ex *Ebraismo*, vel nouo quodam dicendi genere, siquidem nec *Graecos* nec *Romanos* ab eo abhoruisse docuit *Cl. Praeses* obseruat. sacr. lib. II. pag. 137. seqq. ac postmodum deinceps praestantissimus *Io. Christoph. Wolfius*, & *Iac. Elsner*, ille in *curis Philolog.* ad *Euangelia* pag. 820. hic in obseruat. sacr. tomo I. pag. 302. Ad-
dimus *Apostolium* centuria decima prouerbio 13. οἱ γὰρ ἐν τῇ Μαυρη-
σίᾳ γῇ πίθηκοι, κ. τ. λ. De *Latinis* audiamus *Iosiam Mercerum* ad *Dictyn Cretensem*, & haec illius verba: *medicinae artis*, hoc modo commentantem pag. 197. Ita diserte libri nostri, non medicae. Sic *terra Italia*, *mulier meretrix*, *senecta aetas*, & alia eiusmodi.

VII.

ΕΑΥΤΟΥ, *Sui ipsius*. Non in secundo tantum, sed etiam ter-
tio,

tio, quartoque casu, redundat hoc pronomē, si fides habenda *Hug. Grotio* in epistolam S. Iacobi II. 17. confidenter scribenti: *Ἰλλὺδ καὶ ἑαυτὴν in semetipsa hic* πλεονάζει, *ut ἐφ' ἑαυτὸν Matth. XII. 26.* ἐν ἑαυτῷ *Matth. XIII. 21.* ὡφ' ἑαυτοῦ *Ioann. XV. 4.* ἐν ἑαυτοῖς *Rom. I. 24.* *Es multa passim similia. Itaque mox pro eodem simpliciter dicitur νεκρά ἐστὶ μορ-
tua est.* Haec vir iste illustris.

Εἰς, *Vnius.* Eleganter abundat sequente τὸς *Marci XIII. 47.* & 51. *Luc. XXII. 50.* Ita *Homerus Iliad. A. 144.* εἰς δὲ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βεληφόρος ἔστω. *Hesychius* libello περὶ σοφῶν pag. 17. ζητῶμεν δὲ, καὶ τῶν οἰκετῶν ἀνακρινομένων, καὶ φασκόντων μὴ εἰδέναι, εἰς τις ἔφη, κ.τ.λ. *Longus* pastoralium lib. II. pag. 58. εἰς δὲ τις καὶ κυνόδεσμον ἀράμενος, περιήγε τὰς χεῖρας, ὡς δῆσων. *Alciphron* lib. III. epist. 66. pag. 440. εἰς τις εἰς μέσους παρελθὼν. *Porphyrus* de vita Plotini cap. XI. ἔτ' ἔφη ἐστὶν ὁ κεκλοφώς, δείξας ἓνα τινά. *Theon Alexandrinus* sophista in progymnasm. cap. 4. pag. 59. & 60. ὑποθησόμεθα - - ἓνα τινά πε-
ραίνοντα, quod simpliciter postea pag. 61. effert: ὑποθώμεθα τινά. *Synesius* de prouidentia pag. 90. C. ἔργον ἦν Αἰγύπλιον εὐρεῖν ἄνθρωπον, ὃ μὴ ἐν γέ τι ἀγαθὸν παρὰ τῷ πατρὶ ἐπεπόριστο τὸ μεράκιον, & pag. 113. A. τῷτο εἰς τις ἐποίει. Ac mox: ἐγένετο δὲ τις εἰς ἐμβριθείας. *Hierocles* in extremo commentarii ad aurea carmina, νόμος ἦν - - ἀ-
κροῶν τῶν ἐπῶν, - - ἐνάστινος ὑπαναγινώσκοντος. *Aesopi* fabula, αἰλιῆς inscripta pag. 114. εἰς δὲ τις ἐν αὐτοῖς πρεσβύτερος εἶπε. Alius eiusdem μυθῶς, titulo ξυλευόμενος καὶ Ἑρμῆς insignitus pag. 144. ὁ δὲ παρεγενόμενος, πάντα τοῖς ἐταίροις τὰ συμβαίνοντα διεξελήλυθεν, ὡς εἰς τις τὰ ἴσα διαπράξατο ἐβλεύσατο. *Maximus Planudes* in vita istius fabu-
latoris pag. 54. τῷτον δὲ εἰς τις εἰσιὼν - - ἄρας μετέθηκεν. Ὅστω in-
terpositis versibus: εἰς δὲ τις πρὶν ἢ προσπλάσσαι. Et pag. 76. Αἰσωπος δὲ μὴ παιδοποιησάμενος, ἓνα τινά τῶν εὐγενῶν, ἔννον τὴν κλήσιν, εἰσε-
ποίησατο. Rursus denuo pag. 88. Τῇ δὲ ἐφεξῆς ἡμέρᾳ συγκαλέσας τὰς φίλους ἀπάντας ὁ Νεκτεναβώ, φησι, διὰ τὸν Αἰσωπον τῷτον ὀφλήσομεν φόρους τῷ βασιλεῖ Λυκίῳ. εἰς δὲ τις αὐτῶν εἶπε. *Arrianus* de rebus Alexandri Magni lib. V. pag. 327. ὅτε δὲ μία τις τῶν νεῶν ἅμα δὴ ἐκείθι, καὶ ἄλλη ἀπὸ ταύτης.

ΕΙΔΩΣ, *Cognoscens*. Sunt nonnullae N.T. editiones, quae comma tertium in Aetor. XXVI. ita nobis repraesentant : *Μάλιστα γνώσῃν ὄντα σε εἰδώς*, ubi εἰδώς, quoniam superuacuum omnino visum fuit, omissum est in editionibus *Curcellaeana*, *Milliana*, *Gregoriana*, & *Genevensi*, quae cum adnotatis Ios. Scaligeri anno 1620. typis excusa est, porro in *Elzeviriana* Amstelodami 1670. publici iuris facta, in *Westeniana* an. 1711. edita, in *Pritiana*, *Tigurina*, an 1708. *Frankofurtana ad Moenum* anno 1693. nec non *Erasmiana*, quae ex officina Frobeniana an. 1519 fol. prodiit, & quae hanc subsecuta est *Hagenoensi* per Nic. Gerbelium an. 1521. & *Commeliniana* an. 1599. *Leusdeniana* Amstelodamensi an. 1688. *Winckleriana* Luneburgensi an. 1693. Oxoniensi 1675. in suo. aliisque compluribus adhuc. Vnde participium εἰδώς eo in loco insituum esse & reiiciendum arbitratur *Iac. Gronovius* ad Arrianum de exped. Alex. Magni libr. V. 20. pag. 222. quod nemo equidem magnopere mirabitur, qui ingenium viri ex scriptis eius cognoverit. Sed Theologum, cuius laboribus in libros N. T. impensis multum debet aetas haec nostra, ad verba ista, *μάλιστα γνώσῃν ὄντα σε*, sic fuisse commentatum : *Haec σολοικοφανῇ visa sunt nonnullis post Camerarium, cum non respondeant phrasi ἐπὶ σὺ. Atque hinc procul dubio factum est, ut nonnulli vel ex ingenio, vel ex Aetor. XXVIII. 10. vocem εἰδώς vel ἐπισάμενος adiicerent : quod miror tot aliis codicibus & versionibus adversantibus, acceptare potuisse Erasmus Schmidium in Notis ad h. l. id vero maiorem forsitan excitabit apud non paucos admirationem. Si gentilium scriptorum aliquis emaculandus nunc esset, lubentes in viri doctissimi concederemus sententiam, & hunc ei pleonasmum relinquere-
mus, immo verbum integrum ex profano auctore tollere non admodum dubitarem ; quia vero res nobis est cum diuino scriptore, absit per omnem modum, ut nos tam faciles praebeamus. Adsunt enim praesidia, quae defendi ille, ac haec etiam ῥῆσις eius, poterit. Quare per-
insignem Philologum, *Er. Schmidium*, hic nobis ducem eligimus, verba sic, prout parerat, collocantem : ἡγήμαι ἐμαυτὸν μακάριον - - - εἰδώς σὲ γνώσῃν ὄντα πάντων. Atque hic quidem naturalis eorundem esset situs ; facta vero est σύγχυσις quaedam, non aliena ab hisce libris nostris,*

nostris, sed in Matthaeo XII. 14. Ioanne XVI. 21. Act. XIII. 27. XVI. 3. ac alibi non minus luculenter, quam heic loci, deprehendenda. Neque traiectio tantum hic conspicitur, sed etiam transitus ab accusatiuo casu ad primum, qui probatissimis auctoribus vsitatissimus est; quod sine labore, si quidem necessitas exigeret, comprobare possemus. Fauet quoque huic lectioni antiquissimus codex Alexandrinus, cuius praepolentem auctoritatem venerantur omnes, qui reuerenter, & natia verborum simplicitate, nobis textum ita exhibet: *Μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίων ἡθῶν τε καὶ ζητημάτων ἐπιστάμενος*, ac perquam eleganter *ἐπιστάμενος*, quod idem est cum *εἰδώς*, ad finem reiicit. Fauent ali i si non adeo multi, optimae tamen notae, libri manu descripti apud *Millium*; fauet *Erasmus Roterodamensis*, qui *εἰδώς* etsi non diserte exprimat, subaudiendum nihilominus esse, suadet; fauent codices a *Beza* in consilium adhibiti, quorum vnus nostrum *εἰδώς*, alter *ἐπιστάμενος* exhibebat, ac eo perducebat solertissimum *Bezam*, vt religioni sibi non duxerit, sic interpretari locum nostrum: *Maxime quod te gnatum esse sciam omnium &c.* fauet *Oecumenius*, qui optimos euoluit codices Graecos & correctissimos, ac similiter legit pag. 101. *μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἡθῶν τε καὶ ζητημάτων ἐπιστάμενος*. Fauent etiam sanctorum Patrum Graecorum testimonia quaedam, siquidem in scriptis suis, occasione suborta, hunc allegassent locum; sed & ansa defuisse videtur hunc adducendi textum, & vix quisquam nominari poterit ecclesiae antistitem, illo qui vsus fuerit, quemadmodum ex vltimis capitibus Actuum Apostolorum raro illi vnum alterumue adducunt comma, quod fatebuntur nobiscum, qui in eorum lectione non sunt hospites. Niti adhaec licet versionibus quibusdam, ac nominatim ex vetustioribus Syriaca, quae cum bonitatis tum antiquitatis laude multis est commendatissima, ex recentioribus autem Belgica imprimis, iussu Hollandiae ordinum edita an. 1654. in folio maximo, Anglicana Londinensi 1673. in 8uo. Gallica per doctores Geneuenses reuisa, Amstel. 1635. 8uo. Itala Io. Diodati, an. 1607. 4to. & Latina Imman. Tremelli, Hanouiae 1624. fol. excusa. Rectius proinde fecerunt, nostro equidem iudicio, qui dubiam lectionem & vocem *εἰδώς* retinuerunt,

runt, quod factum est ab *Ioanne Pricaeo* in commentariis ad varios N. T. libros, Londini 1660. nitidissime editis, & in Graeco Latina editione librorum Noui Foederis, quae *Theod. Bezae* versionem & breues eiusdem adnotationes sistit, ac in octaua forma, vt vulgo loquuntur maiore, typis est excusa anno 1604. absque adnotatione loci; nec non in editione *Henr. Stephani* eodem an. 1604. minore librorum forma in lucem emissa, in *Giessensi* minore, anno huius saeculi quinto publicata, & in praestanti illa *Roberti Stephani*, an. 1550. excusa, & Francofurti *Wecheliani* typis recusa an. 1601. forma augusta, & quae ad septem supra decem codices scriptos diligentissima cura est collata. Nam licet quamuis non in textum ipsum admiserit εἰδώς illa editio: ad oram tamen adposuit, bono quidem certe consilio, quod sequi debuissent editiones omnes. Ac secutae profecto sunt *Giessensis* maior, anno 1669. peruulgata, & *Sam. Crispini*, minore forma librorum impressa anno 1617. aliaeque.

IIX.

HMEPA, Dies. Existimatur in phrasi notissima ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, item ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδῃ Matth. II. 1. Luc. I. 5. pleonasmus esse Ebraicus, non repugnante celeberrimo *Wolffio* in curis Philologi pag. 26. & 49. ac *Mose Solano* in dissert. de stilo N. T. pag. 310. seq. qui accuratius prae aliis in locutionem illam inquisiuit. Quin & προβαίνειν ἐν ταῖς ἡμέραις Luc. I. 7. vice simplicis προβαίνειν, pari ex Ebraismo redundante profluxisse, sunt qui arbitrantur, ad quos accedit laudatus modo *Wolffius* pag. 554. cuius adscribere verba non piget: *Hebraismus*, inquit, hic recte agnoscit *Vorstius* - - non quidem in voce προβεβηκώς quae eodem sensu ab Auctoribus frequentatur, sed in addito ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν, cui respondet Hebraica phrasis ד'בא ד'בא Genes. XII. 11. Neque video, viros doctos *Homburgium* in *Parergis* pag. 114. & *Raphelium* in *Notis Polybianis* & *Xenophonteis* ad h. l. quidquam attulisse, quod totam illam locutionem, tanquam pure Graecam, vindicet. Ceterum vocem nostram aliquando apud scriptores eleganter Graecos πλεονάζειν, vel ex vnico elegantissimi *Alci-phronis* testimonio manifestum erit, εὐήμερίας ἡμέραν nominantis lib. I. epist. 21. pag. 82.

IX.

ΘΑΝΑΤΟΣ, *Mors*. Quod vocabulum in Apocal. II. 23. ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ redundare pronuntiat *Theodorus Beza*, & potestatem simul eius paucis exprimit: *Hebraicus pleonasmus: cuius tamen maxima est emphasis, ac si diceret: Internecione delebo*. Confer, quae supra ad vocem Ἀκοή scripta sunt. Magnus vero *Grotius* per τὸν θάνατον, eo quidem in loco, pestilentiam denotari statuit, quae κατ' ἐξοχὴν vocetur θάνατος, idemque sentiunt *Io. Drusius*, *Erasmus Schmidius*, & *Henr. Hammondus* ad Apocal. VI. 18.

ΘΕΛΗΜΑ, *Voluntas*. In priore epistola S. Petri III. 17. verbisque εἰ θέλει τὸ θέλημα τῷ Θεῷ, adesse Ebraicum exundantem sermonem, idem *Hugo Grotius* observavit: *Locutio est Hebraea ab eruditis annotata* דאן נצח נצח כן דאן par ei, quae est 1. Corinth. III. 19. Iac. III. 15. Ego vero existimauerim, esse heic periphrasin potius, quam Ebraismum, ac voces τὸ θέλημα τῷ Θεῷ idem esse, quod, *Deus ipse*. Sic enim amant Graeci dicere. *Eustathius* ad Odyss. A. pag. 1686. ὅτι δὲ τὸ, βίη Ἰφικληίη περιφραστικῶς δηλοῖ τὸν Ἰφικλῆν, δῆλον. Καθὰ καὶ τὸ, βίη Ἡρακληίη, τὸν Ἡρακλῆν. *Hesychius* vocē βίην Ἡρακληίην, περιφραστικῶς τὸν Ἡρακλέα. *Servius* ad illud Virgilii Aen. II. facies inuisa Lacaenae, sic est commentatus: *Pulchritudo Helenae odiosa, id est Helena*. Ἐξ Graecum est, ut βίη Ἡρακλῆς, hoc est *Hercules*. In itinerario *Rutilii Numantiani* lib. I. v. 19.

At mea dilectis fortuna venellitur oris, Mea fortuna ponitur pro ego, prout pulcre indicavit ad istum ultimi aevi Poetam *Iosephus Castalio*. Et plura huius commatis loca passim apud Graecae non minus quam Latinae linguae scriptores exstare, dudum est, quod *Ioannes Passeratius* praefatione XXV. pag. 254. *Ang. Buchnerus* de commutata ratione dicendi lib. I. cap. 15. *Georg Matthias Koenigius* ad Iuuenii historiam Euangel. lib. I. vers. 443. *Vlricus Obrechtius* ad Dictyn Cretensem l. 22. pag. 258. *Cassius Sciooppius* ad Carmina Priap. pag. 39. *Io. Georg. Graevius* in lectionibus Hesiodicis cap. 19. pag. 93. alique, copiose docuerint. Compara cum his, si commodum fuerit, quae infra ad voces Σημεῖον & Σῶμα inuenies,

ΘΕΟΣ,

ΘΕΟΣ, *Deus*. Non pauci, neque incelebres sunt ex doctorum ordine, qui phrasas αἰεὶς τῷ Θεῷ Act. VII. 21. δυνατὸς τῷ Θεῷ 2. Corinth. X. 4. σάλπιγξ Θεῷ 1. ad Thessal. V. 16. κηρύττειν τῷ Θεῷ Apocal. XV. 2. inter illas numerant locutiones, quibus Ebraeorum more, ad rem augendam, vocabulum Θεὸς vel in secundo vel tertio adiicitur casu. Ut commentatores ad N. T. qui ingenti prostant numero, taceam, magnus in studiis fere omnibus Sam. Bochartus hoc dicendi genus solide excussit in Geogr. sacrae parte I. lib. IIII. cap. 20. pag. 284. cuius verba prorsus omnino digna sunt, quae hiclegantur. De magnitudine, inquit, Ninives tria habentur in Iona non leuiter praetereunda. Primo magnam esse urbem, & quidem magnam Deo עִיר אֱלֹהִים LXX. recte τῷ Θεῷ. Quam vocem vulgatus interpretatur omiserit nullus capio, cum sit maximi momenti, nisi quod librarios perculit nouitas locutionis. Lineleius post Hieronymum & Kimchi-um reddidit vrbs magna Dei, id est diuina - - Illi optime interpretantur, qui hanc locutionem conferunt cum altera huic plane gemina de Moise Act. VII. 20. ἦν αἰεὶς τῷ Θεῷ, erat venustus Deo, id est summe venustus. Et Ruth. II. 20 בָּרוּךְ הוּא לַיהוָה benedictus sit ille Domino, id est, summe benedictus. Ita hoc loco vrbs magna Deo, est vrbs multo maxima. - - Chaldaeus interpretatur recte ad sensum vrbs magna " עִיר קֹדֶם coram Domino, quomodo Nimrod vocatur magnus venator coram Domino, id est, re vera magnus, & ex iudicio Dei ipsius, qui res videt intrinsecus, & ex veritate aestimat. Idem vir summus indicato opere ac libro, cap. XII. pag. 257. scripserat breuius: πρὸς αὐξήσιν additur coram Domino. Fuit potens venatione, id est potens venator: coram Domino, id est quam maxime potens. Et Act. VII. 20. puer αἰεὶς τῷ Θεῷ venustus Deo is dicitur, qui fuit maxime venustus & forma elegans. Nam aliquid esse coram Deo dicitur, quod re vera tale est, quia Deus est homine longe perspicacior, & rerum intima visu suo penetrat, nec eius iudicium potest falli. Itaque cum Nimrod dicitur fuisse potens venator coram Domino, significatur illum re vera fuisse talem, & Deum ipsum, quem nihil latet, neminem in terra vidisse, cum ipso conferendum. Scio quosdam aliter sentire,

tire, & αἰεὶ τῷ Θεῷ conuertere *bellus* vel *lepidus* ope Dei, itemque ὅπλα δυνατὰ τῷ Θεῷ in 2. ad Corinth. X. 4. exponere *arma potentia per Deum*, aut, *Deo iuuante*, quemadmodum ad Paullinum illum locum *Erasmus Schmidius* cum *Hugone Grotio* praeiuit; verum ea interpretatio non in omnibus admitti potest locis, estque nomen Θεὸς ad rei magnitudinem ac praestantiam declarandam adpositum in 1. ad Thessal. IIII. 16. vbi σάλπιγξ Θεῷ ingentem denotat tubam, quod liquido patet ex Matth. XXIIII. 31. quando in eadem materia illud ipsum effertur per σάλπιγγα φωνῆς μεγάλης. Quid? quod veritatis vires hanc ab *Erasmio Schmidio* extorserint professionem, ad Apocal. XV. 2. *Citharas Dei*, id est, *diuinis canendis laudibus attributas*. Vel *pulcerrimas*, epitheto *Ebraeis familiari*. *Reza*. Facile enim hic *Ebraismum* concedimus, sine tamen omni *Soloecophania*: sicut in *Virgilio*, *Ouidio*, & *Horatio*, multos *Graecismos* concedimus, absque tamen omni *depravatione latinitatis*. Huiusmodi *ebraizantis pleonasmus* exempla, quae in V. ac T. reperiuntur, collecta sunt & comprobata in *Histoire Critique de la Republique des Lettres*, tom. XI. pag. 263. seqq.

X.

ΙΔΩΝ, *Videns*. Retro recurre ad vocem βλέπων.

ΚΑΘΙΣΑΣ, *Sedens*. Vnicus, quantum didicimus, *Henr. Stephanus* de Atticae linguae idiomatis, hoc participium ad numerum *Pleonasmorum* adiungit, sic tamen, ut dubius ipse haereat. Scribit namque pag. 79. *Nonnulla praeterea esse participia sciendum est, quae an inter πλεονάζοντα numerari debeant, dubium esse possit. Tale est καθίσας (quoniam aliud exemplum mihi non suggerit nunc memoria) Lucae XVI. 6. δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. Sic et capite XIIII. 28. καθίσας ψηφίζει. item καθίσας βυλεύεται. Dicto puta capite XIIII. 31.*

ΚΑΙΡΟΣ, *Tempus*. Redundat, quando πρὸς καιρὸν ὥρας adhibetur 1. Thessal. II. 17. loco πρὸς ὥραν, quod nude legitur 2. ad Corinth. VII. 8. Galat. II. 5. ad Philem. com. 15. Βραχὺν χρόνον in re non dissimili dixit *Alciphron* lib. I. epist. 29. *ineunte*. Vacat ipsum καιρὸς in *Herodiani*

diani histor. lib. I. cap. 4. νῦν δὲ καιρὸς εὐκαιρῶν, & eodem libr. I. cap. 9. καιρὸν εὐκαιρον ἔχοντες, atque lib. V. cap. 8. καιρὸν εὐκαιρον καὶ πρόφασιν δικαίαν νομίζοντες.

ΚΕΦΑΛΙΣ, Caput. Semel haec vox legitur in litteris ad Ebraeos **X. 7.** ἐν κεφαλίδι βιβλίου, quod pro βιβλίῳ positum esse crediderunt nonnulli. *Daniel Heinsius* in exercitat. sacris lib. **XVI. cap. 6. p. 568. seq. haec adnotavit: *illud, ἐν κεφαλίδι βιβλίου, ac si ἐν βιβλίῳ scriptum esset, acceperunt Graeci. Eusebius Catena ad Esaiam nondum edita, ad illa. λάβε σεαυτῷ τόμον καινόν, μέγαν, Παρακελεύεται, inquit, τῷ προφῆτῃ τόμον καινόν, μέγαν, ἢ τεύχος, ἢ διφθέρωμα, ἢ κεφαλίδα, κατὰ τῆς λοιπῆς λαβεῖν. - - Ergo, ut in volumine libri, in libro, ita ἐν κεφαλίδι βιβλίου. Adde personati Liberii de Sancto Amore epistolas Theologicas pag. 266. seqq. & Cl. Praesidis mei observat. sacr. lib. III. pag. 133. ff.***

ΛΟΓΟΣ, Causa. Cum παρεκτός positum, vti **Matth. V. 32.** παρεκτός λόγος πορνείας, extra adulterium, ad pleonasmos Ebraicos retulit *Io. Olearius* de stilo **N. T. pag. 82.** Quae si vera sunt, nonne & huc perducere liceret illa ex epistola ad Philipp. **III. 15.** λόγῳ δόσεως καὶ λήψεως. At vero non ad Ebraeorum imitationem πλεονάζειν hoc nomen, sed Graecis elegantioribus idem in usu esse, non opus est, ut nos doceamus, quum monstratum illud sit ab *Io. Conrad. Schynvarzio* in adnotatis ad indicatam Olearii exercitationem **pag. 270.** & in spicilegio observationum ad eundem **pag. 469.** In medium ab eo productis exemplis adde hoc *Iulii Pollucis* lib. **III. segn. 109.** initio: εὖ πράττων εἰς χρημάτων λόγον, oribus abundans.

XI.

ΜΕΓΑΣ, Magnus. Additur in phrasi εἶναι τινὰ μέγαν **Act. VII. 9.** quum alibi dicitur εἶναι τινὰ non expresso τῷ μεγάλῃ epitheto, vti **Act. V. 36. Galat. II. 6. & VI. 3.** Vtrumque reperias quoque in Graecis scriptoribus. Namque simplex phrasis εἶναι τις est in *Luciani* *Reuiviscens* **pag. 393.** κακῶς αὖν εἶπεν ἐπιχειρήσειεν εὐεργέτας ἄνδρας, ὑφ' αὖν εἶναι τις ἔδοξεν, & in eiusdem *Timone* **pag. 78.** ὃς ἐπειθε τὴν

ὁμιλητὰς μηδὲ ὅλως εἶναι τινὰς ἡμᾶς τὰς θεάς. iterum in dicti Samo-
 satensis Hippia pag. 356. καὶ τοὶ τῶν γε ἄλλων ἕκαστος ἐντὶ τῆς ἐπισήμης
 ἔργον ἀποτερόμενος, ἐν ἐκείνῃ εὐδοκιμήσας, εἶναι τις ὅμως ἔδοξεν.
 Vltcrius in eiusdem Lapithis pag. 649. εἰς γε ἐθαύμαζον, οἰόμενοι τινὰς
 εἶναι ἀπὸ τῶν χημάτων. Et libello aduersus indoctum, statim in ex-
 ordio: οἷμαι μὲν γὰρ ἐν παιδείᾳ καὶ αὐτὸς εἶναι τις δόξεν. In Epieteti
 cap. 12. καὶ δόξης τισὶν εἶναι τις, ἀπίσται σεαυτῷ. Rursum cap. 23. πῶς
 δὲ εἰδὲς εἰδᾶμεν ἔσθι, ὃν ἐν μόνοις εἶναι τινὰ δεῖ τοῖς ἐπὶ σοι; in Arriani
 commentariis ad Epietetum lib. III. cap. 16. in calce: Φεύγετε τὰς ἰδιώ-
 τας, εἰ θέλετε ἀρξασθαι ποτὲ τινες εἶναι. in Aristotele de generat. ani-
 mal. II. 8. pag. 1272. de argumentis, nihil solidi habentibus: τὸ δὲ κενόν,
 δοκεῖ μὲν εἶναι τι, ἐστὶ δ' ἄθεν. Plena etiam locutio εἶναι τι μέγα repe-
 ritur in Luciani Lexiphane pag. 836. ταυτὶ τὰ ἀλόκοτα συνιθεῖς, καὶ σπᾶ-
 δὴν ποιεῖμεν ἐπ' αὐτοῖς, ὡς δὴ τι μέγα ὦν, & ei opposita, μέγα καὶ
 πεμνὸν εἶδεν ἐγενόμεθα, in Aeliani varia histor. II. II. pag. 77. Adiicitur
 quoque μέγας vocabulo ἀρχιερεὺς in epist. ad Ebraeos III. 14. vbi haec
 in medium profert Ioan. Braunius pag. 267. Vt is, qui officio summi Pon-
 tificis isto tempore fungebatur, a reliquis omnibus discernetur, nomina-
 batur non solum ἀρχιερεὺς, sed ἀρχιερεὺς μέγας, princeps sacerdotum
 magnus. Patet itaque, cur Paulus illud μέγαν addiderit. Romanorum
 pariter consuetudo erat, eundem vel Pontificem salutare, vel Pontificem
 Maximum; quam his verbis exposuit Antonius Pagi in dissertatione hy-
 patica pag. 12. Neque hoc mirum videri debet, cum & solum Pontificis
 nomen, loco Pontificis Maximi, aliquando positum reperiatur. Quod
 etiam viros eximia doctrina praestantes fecellit, eoque adduxit, ut Dio-
 nem, & Dionysium Halicarnassensem, pontificiae dignitatis nomen ignorasse,
 aut male expressisse scripserint, dum hic solo Ἀρχιερέως, id est, Pontificis,
 nomine eos designat, ille frequenter vocat, ἱερονόμους, ἱεροφύλακας, ἱερο-
 φάντας, sacrorum nempe interpretes, Praesides, Custodes; quasi solum
 Ἀρχιερέως nomen, id est, Pontificis, supremam Sacerdotii dignitatem non
 designaret, sicuti reliquos illius Collegii sacerdotes, licet non addatur μεγα-
 λου, id est, Maximi. Sic Iulium Caesarem Plutarchus in Iulio Caesare,
 & Appianus Corinth. lib. II. Ἀρχιερέα, id est, Pontificem, citra attribuo-

tum aliud vocant, & apud Iosephum *Antiquitat. lib. XV. cap. 17.* Caesar & Augustus non semel litteris suis, ac decretis, solum Ἀρχιερέως, id est, Pontificis, nomen adscribunt. Observauit hoc omnium primus illustre inter eruditos nomen *Ezech. Spanhemius*, quod ipse non diffitetur *Ant. Pagi.* ille enim in immortalis opere de usu & praestantia numismatum tomo secundo, dissertatione decima, pag. 84. id iam docuerat, idemque *dissert. XII. pag. 418. seq.* denuo monet, quem proinde huc adscribere non pigebit. Id vero hic obiter monendum est, quod in quibusdam etiam singularibus numis Ἀρχιερέως titulo additum legatur Μεγάλης seu Μεγίστης nomen, sicut in numo Antonii Caracallae - - ac in alio Elagabali - - Horum autem Ἀρχιερέων seu supremorum prouinciae sacerdotum, ius ac potestatem fuisse in reliquos totius Prouinciae Flamines vel sacerdotes, vel e duabus Iuliani Imperatoris epistolis, & primo quidem e quadam ad Arsacium Galatiae ἀρχιερέα, cuius quoque eam in rem meminit, praeter Eunapium in Maximo, in nouissimis ad Anomianum notis doctissimus *Valesius*, scripta, &c.

ΜΕΛΛΩΝ, Futurus. Haec μετοχή tunc abundat, quando post se trahit infinitiuum temporis futuri, vt *Actor. XXIII. 25. διαλεγόμενα δὲ αὐτῇ πάλιν -- τῷ κρίματι τῷ μέλλοντι ἔσεσθαι*, & *Apocal. XII. 4. ἔσηκεν ἐνώπιον τῆς γυναῖκος τῆς μελλέσης τεκεῖν.* hoc enim τεκεῖν futuro secundo positum videri posse, adgnoscat *Erasmus Schmidius* ad *Marci VII. 2. pag. 525.* Constructionem ipsam & pleonasmum diligentissime adnotauit exposuitque *Henric. Stephanus* in thesauro linguae Graecae tomo II. col. 871. 872. Additur, inquit, saepe (post μέλλον) infinitiuus ἔσεσθαι, vt μελλέσης μάχης ἔσεσθαι. Sic *Plato de Republica lib. 2. ἀγαπήτεον τῷ μέλλοντι μακαρίῳ ἔσεσθαι*, quod nihil aliud est, quam τῷ μακαρίῳ ἐσομένῳ; Sic in exemplo proxime praecedente μελλέσης ἔσεσθαι pro ἐσομένης. Adscribamus porro adhuc *Galenus* locum ex libro XIII. de usu partium cap. 9. pag. 645. A. tomi quarti operum: διττῆς γὰρ μελλέσης ἔσεσθαι χρεῖας τῶν ὀργάνων τούτων περιττωμάτων. Quin & cum aliorum verborum infinitiuus copulatur, quemadmodum in *Appiano Alexandrino* de bellis ciuilibus libro II. pag. 713 & 720. ὁ μέλλων ὑπατεύειν, ac in *Themistii* oratione XX. pag. 234. A. καὶ τοὶ Ὀδυσσεὺς μὲν καρτερίας

ἡ ἱκανὴς ἔτι ἰδεῖτο, μέλλων ἔκ εἰς μακρὰν ἀπολαύσεσθαι τῆς Πηγῆ-
λόπης.

ΜΕΣΟΝ, *Medium*. Abundat hoc quidem in locutionibus δια-
μέσθ Luc. XVII. 11. ἐν μέσῳ Matth. X. 16. XII. 2. αἰνὰ μέσον, Matth.
XIII. 25. εἰς τὸ μέσον Marc. XIII. 60. nec medium semper denotat,
sed illud omne, quod prope est rei cuidam; idque non ex pleonasmō
Ebraico, quum Graecos auctores eadem formula gaudere *Cl. Wolfius*
in *Curis Philolog.* pag. 711. indicauerit. Ac testis est *Lucianus* in dial.
Iouis & Ganymedis, ab initio: ἡρπασάς με ἀπὸ μέσθ τῆ ποιμνίᾳ.
iterumque in colloquio Veneris cum Luna pag. 204. καταβαίνειν ἐπ'
αὐτὸν ἐκ μέσης τῆς ὁδοῦ. *Herodianus* lib. VII. cap. 11. ἐκδραμὼν εἰς τὸν
δῆμον μέσον. *Theophrastus* in character. moral. 22. ἐκ τῆ μέσθ ἀπελθεῖν.
Romanis quoque istiusmodi redundantiam non insolentem esse docet
Thomas Gatakerus in *Cinno* l. 2. pag. 166. & *Io. Pricaeus* ad Matth.
XIII. 24.

XII.

ΝΥΞ, *Nox*. Hunc pleonasmum *Beza* observavit ad Luc. II. 8.
& verba φυλάσσοντες φυλακάς τῆς νυκτὸς scribens: *Hebraeus est pleo-*
nasmus: neque enim ullae sunt diei vigiliae. Quod de pleonasmō scribit
vir doctus, verum est; quod de Ebraismo, falsum. Attica enim *Musa*
Xenophon *Cyropaed.* lib. III. pag. 104. νυκτοφυλακεῖν dixit vno verbo:
τῷτο δ' ἴσθι ἀμφοτέρω, ὅτι τὰ μὲν ἔξω ὑμῖν ἡμεῖς νυκτοφυλακήσομεν,
κ. τ. λ. Idem *excuibitorem* νυκτοφύλακα vocat lib. VII. de exped. *Cyri*
pag. 400. τῷτῃ ἕνεκα τὰ πύρρῃ προκεκαυμένα εἴη τῷ Σεύθῃ πρὸς τῶν νυκ-
τοφυλάκων. Iterum p. 406. αἷς δ' ἦν ἡλίου ἐπὶ δυσμαῖς, ἀνέστησαν οἱ Ἕλληες,
καὶ εἶπον, ὅτι ὥρα εἴη νυκτοφύλακας καθιστάναι. *Glossae Graeco Latinae*
per *Carolus Labbaeum* digestae: *Νυκτοφύλαξ, Noctianus, Noctescus,*
Vigilis. *Νυκτοφυλακία, Excuibiae.* De noctis partibus agens *Julius Pol-*
lux lib. I. segm. 71. scribit: καὶ τὸ μὲν νυκτὸς τι πράττειν, νυκτερεῦσαι,
καὶ πού καὶ νυκτερινὰ φυλακά. Et sane *Polybius* VI. 33. ait: Ταῖς δὲ
περὶ τὰς νυκτερινὰς φυλακάς ὕπνῳ οἰκονομεῖται παρ' αὐτοῖς. Adfinis est
pleo-

pleonasmus in *Polyaeni Strateg.* I. 40. pag. 84. τὰς φύλακας — ἀγρυπνεῖς περὶ τὴν φυλακὴν καλοσκευάσαι; Mox pag. 85. πάντες ἀγρυπνεῖντες ἐφύλαττον. Et: σημαίνοντες, ὡς ἐγρηγοροῦντες φυλάττειν. Latini scriptores pari loquuntur modo, quod *Vegetii* testimonio comprobatum dabitur. Is libro III. rei militaris cap. 8. pag. 51. scribit: *Et quia impossibile videbatur in speculis per totam noctem vigilantes singulos permanere, ideo in quatuor partes ad clepsydram sunt divisae vigiliae, ut non amplius quam tribus horis nocturnis necesse sit vigilare.* - - - Sciendum tamen est, equites extra vallum nocturnas excubias facere debere; ubi vigiliis in quibusdam codicibus manu descriptis occurrere adnotavit *Godescalcus Steuvecchius* pag. 220. Ipse *Tullius* libro quarto in *Verrem* cap. 43. negotium datur quaestoribus & aedilibus, ut noctu vigiliis agerent, dixit, & elegantissimus Latinorum Patrum *Hieronymus* in epistola ad *Eustochium* de custodia virginitatis, tomo I. fol. 52. a. *Miser ego lecturus Tullium ieiunabam; post nocturnam crebras vigiliis* - - - *Plantus* sumebatur in manus. Dixit etiam *Quintilianus* instit. orat. XI. 3. pag. 503. *vigilandae noctes, & fuligo lucubrationum bibenda.* Et *Plautus* in *Aulul.* prolog. v. 36. *illam stuprauit noctu, Cereris vigiliis.* Et *Sidonius Apollinaris* lib. VII. epist. 9. pag. 441. *Itaque paginam sume subditis voluminibus adiunctam, quam duabus vigiliis unius noctis aestivae dictatam, reliqua.* Passimque prostant locutiones, *vigilare ad multam noctem, vigilare usque ad lucem, vigilare ad ipsum mane, vigilare noctes.* Inspice *Barthium* ad *Statii Thebaid.* X. 383. pag. 1182.

XIII.

O. Hic articulus praepositivus praemittitur cum primis vocabulo πᾶς, etsi quamvis πᾶς articulum alias respuat. Et habet πᾶς praefixum sibi quandoque in N. T. hunc articulum, quandoque omissum. Exempla omnium quam multa collegit *Erasm. Schmidius* ad *Marci* III. 12. Vide *Marci* XIII. 64. *Act.* XIX. 7. *XXVII.* 37. *Rom.* XI. 32. *1. Corinth.* IX. 22. X. 17. *2. Corinth.* V. 10. *Ephes.* III. 13. ubi οἱ πάντες sunt omnes certi coetus. *Xenophontem* similiter fuisse locutum,

cutum, adnotavit V. C. Georg. Raphaelius ad Aetor. XIX. 7. Atque sic etiam in libro Sapientiae Salom. VII. 9. ὁ πᾶς χρεὺς ἐν ὧς αὐτῆς ψάμ-
μῳ ὀλίγη. Idem articulus in neutro genere ante τί Luc. I. 62. XIX. 48.
XXII. 24. & 32. & ante πᾶς ibid. XXII. 2. ac 4. abundat. *Aristides*
Quintilianus lib. I. de Musica, prout a Marco Meibomio inter scripto-
res antiquae musicae est promulgatus tomo II. pag. 4. οἱ δὲ πολλοὶ καὶ
ταῦτα παρ' αὐτῶν τίθενται. Aliorum testimonia a *Paullo Patre* ad Palaeph-
tum cap. 31. p. 135. *Franc. Viger* de graecae dictionis idiotismis cap. 3.
sect. XI. p. 68. atque *Iac. Elsner* in observationibus sacris tomo I. p. 177.
sunt congesta. Abundat quoque in litteris ad Philipp. I. 29. ubi *Erasmus*
Schmidius haec adnotavit: *Pleonasmus articuli* τὸ, quum mox ad utrum-
que verbum repetatur. Cum quibus comparat *Henr. Stephanus* de dial.
Att. pag. 89. frequentem redundantiam Latini pronominis *Ille*, apud
Maronem imprimis conspicuam. Maronem intelligo illum, cuius haec
est gloria, *ut nullius laudibus crescat, nullius vituperatione minuat*, ut in
Macrobi Saturn. I. 24. legimus.

ONOMA, *Nomen*. Additur ex pleonasmō in phrasi, καλεῖν τὸ
ὄνομα τινος Matth. I. 25. Luc. I. 13. II. 21. in πιστεύειν εἰς ὄνομα τινος
Ioan. I. 12. & II. 23. in ὅχλῳ ὀνομάτων Act. I. 15. in ὀλίγα ὀνόματα Apoc.
III. 4. in ὀνόματα ἀνθρώπων ibid. XI. 13. Neque hoc Ebraismum re-
dolet, sed merum Graecismum & Atticismum. Exemplis ab *Horatio Vi-*
tringa aduersus Vorstium pag. 230. & *Iac. Perizonio* ad Aeliani var. hist.
XIII. 28. pag. 836. & *Georgio Raphaelio* in adnotatis ex Polybio ad
Aetor. I. 15. collectis, hoc Euripidis in Bacch. v. 800. ὄνομα δὲ ποῖον
αὐτὸν ὀνομάζει πατὴρ οἶδ'; & ex eiusdem Heraclidis v. 88. 89. ὄνομα τί σε
γέρον Μυκηναῖος ὀνομάζει λαός; adiicimus, nec non verba *Isaaci Vossii*
ex adnotatis ad S. Ignatii epistolam ad Ephesios pag. 272. Certum est,
πολυαγάπητον ὄνομα Ἐφεσίων idem esse, quod sic πολυαγάπητοι Ἐφεσίοι.
Quae loquendi formula satis frequens apud antiquos. Ita τὸ Θεβαίων
ὄνομα, pro Thebanis apud Aeschylum, & felix nomen agelli, pro felici
agello, apud Valerium Catonem in Diris. Sed & ipse Ignatius in epistola
ad Smyrnaeos ad finem, αἰσπάζομαι Ἀλκην τὸ ποθητόν μοι ὄνομα. Et in
principio epistolae ad Magnesium, καταξιωθεὶς γὰρ ὀνόματος Θεοπεπετα-
της &c.

τῶ &c. *Crediderunt viri docti, hic alludi ad nomen Christianum: sed certum est, haec omnia ita, ut dixi, esse intelligenda.* Ingentem itaque ergo commisit errorem *Aretas* Caesareae in Cappadocia episcopus ad Apocal. III. 4. dum hanc locutionem male Graecam & pravi commateis adpellat, reipsa autem magno strepitu veri nihil adfert. Ait ille pag. 903. ἐπισημαντέον τὴν χρῆσιν τῶ ὀνόματι ὡς ἀνεκλήνισον καὶ τῆς ἀδοκίμης χρήσεως καὶ κιβδήλης. ἔρκει γὰρ εἰπεῖν, ὀλίγους ἔχεις, ἀλλ' ἐκ ὀλίγων ὀνόματα. καὶ γὰρ ἡ ιδιότης τῆς ὑποστάσεως ἐκάστου ἀφορίζεται διὰ τῶ κυρίου ὀνόματος, ἀλλ' ἐν ἡ ἐγκριτος γλῶσσαι τῆς Ἑλλάδος φωνῆς εἰς ἀριθμὸν ἐκ οἷδε παραλαμβάνειν τὰ κατ' ἐκάστον εἰς γνώσιν ἀριθμῶ, ἀλλὰ τὰ ἰδιωτάτα. πολλὰς γὰρ ἢ ὀλίγους, ἢ δύο ἢ τρεῖς φησιν ἀνθρώπους, ἀλλ' ἐ δύο ἢ τρεῖς ὀνόματα, ὡς τῶ μὲν, τῶ ἰδιωτάτῃ τῆς φύσεως ὄντος σημαντικῶ, ἥτις διαμένειν πέφυκε, τῶ κατ' ἐκάστα δὲ, τῆς διαδοχῆς, ἥτις φθάνει σχεδὸν τῆς ὑπάρξεως, ὡς ἀφανιζομένης. quam commentationem integram & inutilem esse, & contrariam vltui scriptorum Graeciae optimorum, euincere possunt haecenus dicta.

ΟΥΡΑΝΟΣ, *Coelum.* Et hoc nomen in locutionibus τὰ πετεινὰ τῶ οὐρανῷ Matth. VI. 26. νεφέλαι τῶ οὐρανῷ Matth. XXIIII. 30. τὸ ἔθνος ὑπὸ τὸν οὐρανὸν Act. II. 5. positum per pleonasmum statuunt viri docti, & ut quidam ex illis volunt, ebraico. Nam de priore locutione clar. *Wolffius* in *Curis Philolog.* pag. 140. haec habet: πετεινὰ τῶ οὐρανῷ more Ebraeorum dici, qui vocem עוֹרָא saepe addunt, ubi abesse poterat, observavit *Vorstius* *Philol. sacr. Part. II.* pag. 10. seq. Secundam aperte ad Ebraismos ire iubet *Io. Leusdenius* in *Philologo Graeco*, additque: *Vulgares Graeci non solent in talibus locutionibus addere locum, in quo animalia degunt. Sed scriptores N. T. in his imitantur Ebraeos.* In tertia, ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, Ebraicum adgnoscat πλεονασμὸν, pro *Ussiam*, in adnotatis ad Act. IIII. 12. *Theodorus Beza.* Neque tamen prorsus inusitatae sunt apud τὰς ἑξω αὐτορες, quamuis rariores, & a nemine, quod sciam, commentatorum in N. T. adnotatae, huiusmodi locutiones. Deprehendimus valde omnino similem in *Platonis* epistola septima pag. 1278. C. εἰς τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἀνθρώπων, & in anonymi Graeci descriptione

E
orbis

orbis veteris, quam primum publicauit celeberrimus Iureconsulto-
rum *Iac. Gothofredus* Geneuae anno 1620. Ibi enim pag. 26. haec le-
gas licet: Μετὰ ταύτην, (Παμφιλίαν) Λυκία χώρα, αὐταρκής, καὶ
ἔχει ὄρεα μέγιστον, ὃ Κάυκας λέγεται, ἔμειζον ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ἢ εἶναι
λέγεται. Succurrit etiam ex Latinis *Ammianus Marcellinus* libro XVI.
Traiani forum *singularem sub omni coelo structuram* adpellans.

ΟΥΤΟΣ, *Hic*. Venuiste hoc pronomen πλεονάζει in S. Luca XXIII.
21. τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, & Αἴτορ. l. 5. ἔμετὰ πολλὰς
ταύτας ἡμέρας. *Lucianus* in colloquio *Diogenis cum Alexandro* pag. 291.
ἔτι ἐν Βαβυλῶνι κείμεναι τρίτην ταύτην ἡμέραν. Idem in *Hermotimo*
pag. 505. εἰ γὰρ τι μέμνημαι, σχεδὸν εἴκοσιν ἔτη ταῦτά ἐστιν, ἀφ' ὧν σὺ
ἔδεν ἄλλο ποιεῖντα ἐώρακα. *Achilles Tatius* lib. VII. pag. 443. Ο' γὰρ Σωθέ-
νης ἔτ' ὃν αὐτῶσι παρ' ἐμῶ τρίτην ταύτην ἡμέραν γέγονεν ἀφανής.
Redundat etiam cum efficacia quadam, praecedente articulo, ut Matth.
XXIII. 13. ὃ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ἔτ' σωθήσεται. Ibidem XXVI. 23.
ὃ ἐμβάψαι μετ' ἐμῶ - - ἔτός με παραδώσει. Adde Marci II. 35.
XII. 10. XIII. 13. Luc. IX. 24. 48. Ioan. VII. 18. XV. 5. Αἴτορ. XVII. 24.
Isocrates oratione ad *Philippum* pag. 216. ἐπεὶ δὲ Περσέων ἀπαντῶν
τῶν πρότερον μετ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀκολυθῶντας, τῶν μετὰ Θη-
βαίων εἰς τὴν αὐτῶν εἰσβάλλοντας. Idem oratione de pace pag. 392. τοῖς
γὰρ ἀγαθοῖς, οἷς ἔχομεν ἐν τῇ ψυχῇ, τῶν κτώμεθα καὶ τὰς ὠφε-
λείας, ὧν δεόμενοι τυγχάνομεν. Sequitur paullo post apud eundem:
καὶ δὲ τῶν εὖ φρονούντων - - τὰ πολλάκις ὠφελῶν, τῶν φαίνεσθαι προσα-
ρκεμένων. *Memnon* in opere historico apud *Photium* in bibliotheca codice
CCXXIII. pag. 374. τὴν νῦν Γαλατίαν καλεσμένην, εἰς τρεῖς μοῖρας ταύ-
την διανείμεντες. Qua in re imitati Graecos sunt Latini, obseruante
Neschnero in *Hellenolexia* libro I. cap. 6. pag. 106.

ΟΦΘΑΛΜΟΣ, *Oculus*. Πλεονάζει in ἰδεῖν ὀφθαλμοῖς Matth. XIII.
15. Ioanni XII. 40. Αἴτορ. XXI. 27. & in εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου Luc.
II. 30. & in ὀφθαλμοῖς οἱ βλέποντες ibid. X. 23. & in ὁρᾶν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς I. Ioan. I. 1. Ita quoque *Homerus* *Iliad.* A. 587. Μὴ σε, φίλην περ
ἔσσαν, ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἰδῶμαι, & duobus aliis locis, supra ad extremum
paginae 4. indicatis. *Oppianus* *Cyneg.* II. 592. ὄμμασιν ἐισορᾶσθαι,
Sopho-

Sophocles in *Oed. Coloneo* v. 234. seq. ἡ καλοῖς προσορωμένα ὄμμα σὸν ὀμμασιν, id est, prout antiquus docet *Scholiastes* pag. CXI. ἡ καλοῖς ὀμμασιν ὁρᾶσαι τὸ σὸν ὄμμα. *Apollodorus* in *bibliotheca* lib. I. pag. 21. edit. Salmurienfis, ἐδέκετο τοῖς ὀμμασιν. *Lucianus* dial. *Menelai & Protei* pag. 244. edit. Amstelod. in 8. qua nos perpetuo, quando quid ex illo proferendum est scriptore, utimur: ἡ ἀνεωγμένοις τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδες, ἐς ὅσα μετεποίησα ἑμαυτὸν; ac rursus tractatu aduersus indoctum pag. 379. σὺ δὲ, ἀνεωγμένοις μὲν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρᾷς τὰ βιβλία, κ. τ. λ. *Aeschines* oratione contra *Ctesiphontem* pag. 310. B. τοῖς ὀμμασι διαβλέπειν. Quod loquendi genus *pleonasmum emphaticum* salutat magnus *I. C. Dietericus* noster in *illustram. N. T.* volumine. I. p. 273. a. Romanos similiter *videre oculis* dicere, monstrant enarratores *Terentii*, apud quem phrasis illa aliquoties occurrit. Iunge hoc *S. Hieronymi* epistola ad *Eustochium* de custodia virginitatis tomo I. fol. 52. a. *lumen caecis oculis non videbam*, & hoc *Apuleii* *Metamorph* lib. I. pag. 108. *Haec ego meis oculis adspexi*, atque hoc iudicium *Henr. Stephani* de *Atticae dialecti idiomatis* pag. 70. seq. *Fateor alioquin nonnullos esse daziuos, qui pro loco, cui adhibentur, non omnino vacare indicari possint; cuiusmodi est ille ὀφθαλμοῖς. Alicubi enim emphasis ei inclusa videri queat: ut inclusam esse constat ablatiuo Oculis apud Terentium, ubi dicit, His oculis egomet vidi. Confer etiam, quae supra ad vocem Ἀκοή scripsimus.*

XIIII.

ΠΟΤΣ, *Pes*. Quoties hoc vocabulum adponitur ad nomen ὑποπόδιον, adpositum autem cernimus in *Matth. V. 35. XXII. 44. Marc. XII. 36. Luc. XX. 43. Actor. II. 35. VII. 50. Ebr. I. 13. X. 13.* ubi perpetuo ὑποπόδιον τῶν ποδῶν nominatur, toties nostra vox ποῦς redundat, quae proinde in epistola *S. Iacobi* II. 3. non adiecta est, sed tantummodo καὶ οὕτως ὡς ὑπὸ τὸ ὑποπόδιον μὲν dicitur. Ac Graeci quidem librorum *V. T.* interpretes ὑποπόδιον τῶν ποδῶν constanter adh buerunt *Psalmo XCII. 5. ClX. 2. Ies. LXVI. 1. ac Thren. II. 1.* quos *N. T.* scrip-

ptores diuini, vnico excepto S. Iuda, imitati fuerunt, nec non *Lactantius* diuinarum institutionum IIII. 12. pag. 386. *Christum* autem post passionem ac resurrectionem ascensurum esse ad Deum patrem, *David* in psalmo centesimo nono contestatus est his verbis: Dixit dominus domino meo, sede a dexteris meis; quoadusque ponam inimicos suppedaneum pedum tuorum. Satis fuisset dicere *suppedaneum*, quod notat rem pedibus suppositam, τὸ ὑπὸ τὰς πόδας, τὸ ὑποπόδιον. Alterutrum ergo superat, aut οἱ πόδες, aut τὸ ὑποπόδιον. Sanctum Iacobum τὰς πόδας neglexisse, iam indicauimus; vicissim S. Paullus in priore epistola ad Corinthios XV. 25: τὸ ὑποπόδιον omisit, scribens: Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις ἢ ἂν θῇ πάντας τὰς ἐχθρὰς ὑπὸ τὰς πόδας αὐτοῦ. Exponitur autem ὑποπόδιον in veteribus *Glossis* Graeco Latinis per *Car. Labbaeum* in vnum collectis, *Scabellum*, *subsellium*, *scamillum*, *subpositorium*, *suppedaneum*. Ὑποπόδιον quoque nominat *Athenaeus* libro XII. pag. 514. F. & qui eum describit *Eustathius* ad *Odyss.* Δ. pag. 1484. quorum vterque antiquorum Persiae regum enarrans luxum ait, quod inter alia habuerint non modo ad verticem regii cubilis superne coenaculum, *cervical* regium adpellatum, quinque thesauri loculis instructum, in quo nunquam non auri talenta quinquies mille adseruata fuerint, verum etiam πρὸ ποδῶν ἕτερον οἶκημα τρίκλινον, ἃ τάλαντα τριακλινὰ ἔκειτο ἀργυρίαι, καὶ προσήγορεύετο βασιλικὸν ὑποπόδιον, ante cubilis pedes alterum coenaculum tribus thesauri loculis refertum, ubi talentorum tria millia reponerantur; idque *Subsellium* regis vocatum fuisse. Πλεονάζει quandoque etiam in profanis scriptoribus vox Πῆς, nimirum apud *Nonnum* in *Dionysiacis* lib. XXXIII. v. 102. Σκιρτήσας δὲ πόδεσσι. Denuo libro XLVII. v. 37.

Ἀγρεύουσιν δὲ πόδεσσι γέροντες ἐχόμενοι αἰλωεύς.

Ac eodem libro, versu 64.

Πασσὶν αἰμοιβάοισιν ἀνεσκήρτησεν αἰλωεύς.

ΠΡΟΣΩΠΟΝ, *Facies*. Est quando hoc nomen ponitur per abundantiam, veluti in phrasi πρὸ προσώπου με *Luc.* VII. 27. in ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, *ibid.* XXI. 35. *Actor.* XVII. 26. in τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τῆς οὐρανῶς *Luc.* XII. 56. in αἰπὸ προσώπου κυρίου *Actor.* III. 19.

III. 19. & similibus passim in Nouo Foedere obuiis locutionibus. Pariter incertus Geographus antiquus per *Iacobum Gothofredum* editus, pag. 16. ait: Νείλῳ, ὅς ἐρχόμενος ἀρδεύει πᾶν πρόσωπον τῆς γῆς. Latinorum *Facies* eodem adhibetur modo. Non solum autem, ait *Aulus Gellius* XIII. 29. in hominum corporibus, sed etiam in rerum cuiusquemodi aliarum, *facies* dicitur. nam montis, & coeli, & maris *facies*, si tempestive dicatur, probe dicitur. Atque hinc *facies arboris* apud *Plinium* hist. nat. XII. 14. de turis arbore loquentem: Nec arboris ipsius quae sit *facies*, constat. Res in Arabia gessimus, & Romana arma in magnam partem eius penetrauerunt: C. etiam *Caesar Augusti* filius inde gloriam petiit, nec tamen ab ullo (quod equidem sciam) Latino arborum earum tradita est *facies*. Neque procul distat longe hoc *Apollinaris Sidonii* lib. VII. epist. 1. ambusta murorum *facies*, quod praeter semiruta moenia nil aliud inuoluit, prout ad illum *Aruernorum* episcopum docet doctissimus Praeses & Praefectus *Aruerniae Ioannes Sauaro* pag. 411. Verum alia nos formula iam auocat. Est ea λαμβάνειν πρόσωπόν τινος, apud *Lucam* XX. 21. & ad *Galat.* II. 6. in qua πρόσωπον redundat. Alibi vnico verbo προσωποληψίην effertur in litteris *S. Iacobi* II. 9. Vnde προσωποληψία *Rom.* II. 11. *Ephes.* VI. 9. *Coloss.* III. 25. & plurium numero προσωποληψία *Iac.* II. 1. & προσωπολήπτως *Actor.* X. 34. & aduerbium ἀπροσωπολήπτως *1. Petr.* I. 17. Quid vero hac locutione significetur, & unde desumpta sit illa, primus, quantum noui, docuit *Ioannes Cameron*, per insignis quondam in Academia Salmuriensi Professor ad *Actor.* X. 34. cuius verba omnia, licet alias recitata, huc tamen adscribere iuuabit: *Neesse est*, inquit, *primum teneamus, unde sit orta haec nomenclatura, Acceptio personarum. Est vero προσωποληψία dicta ἀπὸ τῆς λαμβάνειν τὸ πρόσωπον. Porro λαμβάνειν τὸ πρόσωπον est Hebr. פָּנָיו נָשָׂא: illud enim verbi significat leuare faciem, accipere faciem. Nam priscis illis temporibus hic fuit salutantium gestus, ut facie prona in terram perageretur salutatio; quod & hodieque fit in Oriente: qui vero salutabatur, is salutantem subleuabat; hoc est illud פָּנָיו נָשָׂא leuabat eius faciem. Quod si accideret, ut salutatio respiceretur, aut vero insuper haberetur, tum demum nulla erat faciei lenatio, aut personae acceptio.*

Atque a salutantium gestu traductum est ad rem ipsam significandam. Nempe ii dicuntur accipere personam, quibus persona non commendatur propter causam, sed contra, causa propter personam. Haecenus Cameronis verba, quam fidelissime descripta, quae in animo, ut palam est, & prae oculis habuit celeberrimus olim linguae Graecae in academia Vitembergensi doctor, Io. Erius Ostermannus, in *Positionum Philologicarum, Graecum N. T. contextum concernentium*, disputatione secunda (nam tres huius argumenti ab illo in lucem emissas possidemus) anno XLIX. superioris saeculi habita. Is enim Cameronis non vestigiis minus quam verbis arcte quidem insistit, ita tamen, ut diffusius rem enarraret integram, quem vel ideo audire non poenitebit, quia & rarum est illud eius scriptum, & quia ex eo non minus, quam ex Camerone, nos profecisse, ingenue profitemur. Positio omnium prima citatae disputationis ita habet: *No. futilis aut ridicula illorum ratio est, qui priscis temporibus eum orie: is circa salutantium gestus fuisse morem scribunt, ut prona in terram facie salutatio ipsa perageretur. Quod & hodieque inter easdem fieri gentes compertum est. Ac is quidem, qui salutaretur, salutantis leuare inclinatum faciem fuit solitus. Id toties per פניו נשׂה in Veteri Codice legitur expressum. Quod si vero respiceretur salutatio non leuabatur, qui salutasset. Idem τὸ פניו נשׂה LXX. Interpretes varie extulerunt. Inter cetera etiam per λαμβάνειν πρόσωπον, non uno loco. Ut Thren. llll. 16. 2. Reg. lll. 14. Iob. XLll. 8. Gen. XLX. 15. & Psal. LXXXll. 2. Ac prout salutantium iste gestus ad rem ipsam designandam traductus hanc semel fuit, ut illi nimirum dicerentur leuare faciem, vel λαμβάνειν πρόσωπον, quibus persona non commendaretur ex conditione causae, sed contra, causa propter personam, id quod ad praeposteram beneuolentiam, & iuris adeo ipsius peruersionem sacrae litterae interpretantur, a qua tantopere immunem omnium arbitrum ac vindicem DEum Apostolus praedicat: ita dubium esse non debet, ad istum loquendi modum factam in Noui Instrumenti litteris προσωπονίαν vocem esse. — — — Mirum autem nonnemiini videatur, istam originationem nusquam tetigisse Bezam, Ebraismorum alioquin rigidissimum scrutatorem. Cuius vestigia premens Stephanus, talium & ipse deprehenditur*

henditur alte securus. Quicquid autem sit, ut προσωποληψίας vocem apud neminem profanorum auctorum, quod nos quidem sciamus, inueniri ultro largimur; ita eandem tamen nihil momenti ad stabiliendam sententiam illam adferre statuimus, qua omnem Novi Foederis phrasin ex LXX. interpretum versione explicandam alii tradunt. Quae adeo sunt vera, ut ipse Erasmus Schmidius, magnus alioquin Ebraïsmorum euersor, ad Luc. XX. 21. sequentem edere confessionem, vel inuitus, debuerit: Facile concedimus, haec Iudaeorum morem respicere. Interim tamen istum morem Ebraeorum, Spiritus Sanctus hic pure Graecis verbis exprimit. Quenam vero illa pure Graeca verba sint, ipse non edisseruit Schmidius: quod si seorsim πρόσωπον & λαμβάνειν consideraui, quin ea pura sint vocabula Graeca, nemo dubitauerit; si coniunctim λαμβάνειν τὸ πρόσωπον, aut προσωποληπτειν, aut προσωποληψία, vix vnum inueniet adprobatores, praeter Hug. Grotium ad Iac. II. 1. commentantem: προσωποληψίας in numero multitudinis haud facile reperias apud elegantiores scriptores Graecos. Sed nostri scriptores pluralia inusitata saepe faciunt de singularibus usitatis. At vero plane non, siue in singulari, siue plurali numero, extat id vocabuli, ac ne quidem apud vnicum Graeciae elegantioris scriptorem; ad hunc sane diem vsque, vel omni adhibita sollicitudine, inuestigari nondum potuit. In Epiḗteti ἐγχειρίδιῳ animaduertimus quondam phrasin ἀναλαμβάνειν πρόσωπον, sed alio prorsus significato, quam in scriptis adhibetur diuinis. Adpingemus verba ipsa, quae totum absoluunt caput quartum supra trigesimum: Ἐὰν ὑπὲρ δύναμιν ἀναλάβῃς τὸ πρόσωπον, καὶ ἐν τέτῳ ἡχημόνησας, καὶ ὃ ἡδύνασο ἐκπληρῶσαι, παρῑλιπες. Hoc est, ex nouissima Marci Meibomii interpretatione: Si qua persona supra vires suscepta, indecore te in ea gessisti; etiam quam personam sustinere potuisses, omisisti. Manifesto heic, ἀναλαμβάνειν πρόσωπον, non fauere alicui, sed personam alterius sustinere, aut induere, designat. Ceterum, quod in Beza & Henrico Stephano miratur Ostermannus, illud potiori nos iure nimis demiramur in recentioribus adhuc sacrarum litterarum enarratoribus, etiam illis, quæ cura fuit sacratiores libros singulari cum diligentia exponere. Adeo oppido perquam paucis innotuit verus phraſeos λαμβάνειν πρόσωπον significatus, origo vera.

XV.

ΣΗΜΕΙΟΝ, *Signum*. Quod nomen abundare in Matthaei XXIII. v. 30, ac σημεῖον τὸ ὅτι τὸ ἀνθρώπου nil inferre aliud, quam *Filium* ipsum, monstravit Cl. Praeses observat. sacr. lib. IIII. pag. 99. cui adde ὁ μὲν φησιν eruditissimum Io. Christoph. Wolfium in *Curis Philologicis* pag. 351. seq.

ΣΟΙ, *Tibi*. Est equidem per pleonasmum adpositum in Matth. XXI. 5. ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεται σοι, sed cum efficacia, quandoquidem inuoluit *in tui gratiam, tuo commodo*. Neque id ex peregrinitate quadam sermonis, verum ex elegantia plane Attica. Ad *Alciphronis* locum ex lib. III. epist. 49. pag. 386. ἐπειδὴ δὲ τὸ λοιπὸν ἐγὼ σοι μεσσηπόλις, optime adnotavit *Stephanus Bergler*, vir doctus, *Moraliter per abundantiam positum σοι. ut magna necessitudo ipsis intercedere videatur*. Atque sic idem *Alciphron* initio epist. 42. dicti libri: Ἀρδην ἀπόλωλα σοι. *Aristophanes* Νεφέλας versu III. Καὶ τί σοι μαθήσομαι; *Lucianus* dialogo Cyclopi & Neptuni pag. 242. ἀπ' ἐκείνου τυφλὸς εἰμί σοι, ὦ Πόσειδον. Et dial. Alphei ac Neptuni pag. 243. ποῦ σοι γῆς αὕτη ρεῖ; Denuo in *Reuiuiscantibus* pag. 399. ἴξω γὰρ ὑμῖν, ἐκδικάσασα τὴν δίκην. Nempe enim datiuum pronominum μοι, σοι, αὐτῷ, haud raro παρέλκεσιν. *Tan. Faber*, vna cum innumeris, id inculcat ad *Aristophanis* *Concionatrices* v. 593. *Istud μοι erit datiuus Atticus; qui, quid sit, norunt, qui Plautum & Terentium norunt. Is datiuus cum κατεδεῖ debet iungi; & erit παρέλκων*. Quam ob rem rite formauit canonem *Franciscus Vigerus* libro de praecipuis Graecae dictionis idiotismis, (dicendum fuisset *idiomatibus*, obseruante Io. Clerico in bibliotheca antiqua & noua tomo IIII. part. I. pag. 27. ac tomo XXI. part. I. pag. 128) capite quarto, regula secunda: *Datiuus μοι, & σοι, quemadmodum apud Ebraeos, Latinos, & Gallos, saepe παρέλκεσιν*. Consentit *Ioannes Alberti* In periculo Critico, quod proximo abhinc anno prodiit cap. VII. pag. 20. verba S. Lucae XIX. 15 εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ, ad hunc modum exponens: Est idem quod ad se, vel sui causa: vel potius est pleonasmus, quomodo μοι, σοι, & similia, saepe redundant.

ΣΩΜΑ, *Corpus*. Et hanc vocem πλεονάζειν in epistola S. Iudae com-

commate pono, posseque τὸ Μωσέως σῶμα de ipso intelligi Mose, docuit exemplis Cl. Praeses observat. sacr. lib. llll. p. 98. seqq. adprobante venerando Hamburgensium antistite, *Wolffio*, loc. cit. Quin & τὸ σῶμα τῆς αἵμαρτίας, in epistola ad Romanos VI. 6. eadem pleonastica ratione interpretatur Iuris non minus quam humaniorum litterarum consultissimus vir *Io. Frideric. Hombergk* in Patergis sacris p. 223. *Putamus igitur τὸ σῶμα τῆς αἵμαρτίας esse nil aliud quam αἵμαρτίαν.* Et pro homine Graeci dicunt nonnunquam σῶμα, veluti *Euripides* in *Heraclidis* v. 90. 91,

Τὸν Ἡράκλειον ἴσε που παρὰ σάτην
Ἰόλαον; οὐ γὰρ σῶμ' ἀκήρυκτον τόδε.

Herculeumne nostis socium Iolaum? neque enim homo erat incelebris. Desiderasne solutae orationis exempla? Ecce *Libanius* epist. XIII. ex illarum numero, quae ad Themistium sunt perscriptae, & quas litterarum Graecarum magnum praesidium *Io. Albert. Fabricius* biblioth. Gr. volumini octavo inseruit, sic ait pag. 53. Σῶμα δὲ Αἰγύπτιον παρὰ διδύς Θρακίῳ πνεύμασιν, ὅρα τί δράσεις. *Τι, quando Aegyptium hominem Thracis committis ventis, vide quid agas.* Quid? quod σῶμα ἀνθρώπου pro ἀνθρώπῳ dixerit *Herodotus*, cuius verba sunt lib. I. pag. 15. A. editionis secundae *Henr. Stephani*: ὡς δὲ καὶ ἀνθρώπου σῶμα ἐν ἑδὲν αὐταρξέες ἐσι. τὸ μὲν γὰρ ἔχει, ἄλλα δὲ ἐνδεές ἐσι. Quem hic vocat σῶμα ἀνθρώπου, eum aliquoties antea salutauerat ἀνθρώπον.

XVI.

ΥΙΟΣ, *Filius.* Genus dicendi singulare est, quando *Marci* lll. 28. *Ephes.* lll. 5. υἱοὶ ἀνθρώπων, loco ἀνθρώποι, generatim pro omnibus omnino adhibentur hominibus, quod ab Ebraeis ortum esse, confitentur viri in his studiis exercitati, *Io. Olearius* de stilo N.T. pag. 39. *Io. Christoph. Wolfius* in *Curis Philolog.* pag. 159. & *Moses Solanus* in dissertatione, quae *Seb. Pfochenio* est opposita pag. 312. seq. Est alia locutio, οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ *Matth.* XXVII. 9. *Actor.* V. 21. VII. 23. IX. 15. X. 36. *Rom.* IX. 27. *2. Corinth.* lll. 7. *Apoc.* II. 14. VII. 4. XXI. 12. conuenientior illa & propius accedens ad υἱέας Ἀχαιοῶν hoc est *Graecos*,
F qua

qua Homerus vititur, vel Αἰθιοπῶν παῖδας, ac similes, quas apud τὸς
 θύραθεν inuenias, docentibus viris doctis, iam cum laude nominatis.
 Adde Λιβύων παῖδας ex *Arriano* de venatione cap. 24. pag. 215. ac Αἰ-
 γυπτίων παῖδας ex *Hierapollinis* hieroglyphicis I. 10. pag. 18. Occurrunt
 porro in sacris libris υἱοὶ τῆς ἀπειθείας Ephes. II. 2. V. 6. Colos. III. 6.
 υἱοὶ τῆς φωτὸς Luc. XVI. 8. Ioan. XII. 36. 1. Thess. V. 5. etiamque ὁ υἱὸς
 τῆς ἀπωλείας 2. Thessal. II. 3. queis gemina in scriptis exterorum fru-
 stra inquiras, quum originem suam orientalibus debeant populis. Ve-
 rum haec satis excussit diligentia commentatorum, in qua nobis ac-
 quiescendum erit, si vnum adhuc alterumue minus obuium vocis υἱὸς
 pleonasmum indicauerimus. Prior est in Matth. XXI. 5. vbi πῶλον
 indicat pullum animalis, prout paullo ante com. 2. dictum simpliciter
 erat εὐρήσατε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς, & ibidem com. 7.
 ἡγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, & Ioan. XII. 15. πῶλον ὄνου, quia ve-
 ro sexus discrimen signantius indicandum erat, υἱὸς additum est,
 quod LXX. neglexerunt interpretes, ex quorum alioquin versione ce-
 tera istius cominatis sunt deprompta. Alterum exhibet S. Ioannes Apo-
 cal. XII. 5. ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα. Sane alterutrum hic abundat. Nam &
masculus dicitur filius non filia, & *filius* non potest esse nisi de sexu
 nobiliore. Nihilominus in eandem mentem legimus apud *Aristophanem*
Ἐκκλησιαζέσταις v. 547.

Μὴ φροντίσης. ἄρρεν γὰρ ἔτεκε παιδίον,
 & *Alciphronem* lib. III. epist. 63. μηνὶ πέμπτῳ μετὰ τῶς γάμους τέτοκεν
 αὐτῇ τὸ γύναιον παιδίον ἄρρεν.

ΦΥΣΙΣ, *Natura*. Siue per γένεσιν explicare volueris vocabulum
 τῆς φύσεως, siue alio quocunque modo, redundabit semper, quantum
 iudicare valemus, in epistola S. Iacobi III. 7. Etenim illic πᾶσα φύσις
 θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμαίζεται καὶ δεδά-
 μασαι τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ per circumlocutionis abundantiam no-
 minatur, pro πάντα θηρία τε καὶ πετεινά, ἐρπετά τε καὶ ἐναλῖα δαμαί-
 ζεται καὶ δεδάμασαι ἀνθρώποις. Eadem plenitudo vocis huius nostrae
 offert se in elegantissimis auctoribus, scilicet in *Himerii* sophistae ora-
 tione nuptiali, quam publici iuris omnium primus fecit Cl. Praeses
 meus,

meus, in catalogo bibliothecae Vffenbachianae parte 2. pag. 593. §. 8. Δευτέρως δὲ γάρμμε μετ' αὐτὰς Ὠκεανὸς καὶ Τηθύς ἡ φύσις ἐδείξεν. In *Theophrasti Simocattae* epist. XI. ἡ δὲ τῆ παμφάγῃ πυρὸς φύσις τὴν ὁρμὴν εἶχεν ἀκόλαστον. In *Aeliani* var. hist. II. 33. Τὴν τῶν ποταμῶν φύσιν, καὶ τὰ ῥεῖθρα αὐτῶν ὁρῶμεν. In *Basilio*, Seleucia in Isauria episcopo, huiusque sermone eis τὸ, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τῆ ἀνθρώπων, pagina 218. vbi de miraculis per Moysen editis agit: ποταμοὺς μεταβάλλεται, καὶ θάλασσα χιζέται, καὶ πελάγη πεζεύεται, καὶ φύσις κυμάτων, ἀνθρώπων ἴχνη διδάσκεται. In *Constantini Porphyrogennetae* Imperatoris pretiosissimo, & numquam adhuc edito, volumine de officiis aulae & ecclesiae Constantinopolitanae, quem thesaurum seruat vir illustris & communis litteratorum Maecenas ZACH. CONR. ab VFFENBACH, lib. I. capite tertio, folio 15. b. Θεόσεως εἰεργέται, ἡ τριὰς ἡ τρισάγιος τὰς νίκας ὑμῶν πληθύνει, ὁ βαπτισθεὶς ὑπὲρ ὑμῶν κατὰ σάρκα, καὶ ἀγιάσας τὴν φύσιν τῶν ὑδάτων. In *Theopanis Smyrnaei* Mathematicis pag. 16. οἱ νῦν βαφεῖς - - πρῶτον μὲν ἐκλέγονται ἐκ τοσούτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν. *Ismael Bullialdus* ea sic Latine conuertit, vt vocem φύσις non expresserit. Verba versionis sunt: *Tinctores nostri, ubi lanas purpureo inficere colore destinaverint, primum ex sexcentis coloribus albos deligunt.* Pariter in *Galenii* libro XI. de usu partium cap. 14. pag. 578. A. ἤδη δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν αἰδοίων φύσιν, αἱ τρίχες ἅμα μὲν ἐξ ἀνάγκης ἐγένοντο. vbi hoc ipsum φύσεως vocabulum interpres editioni Graeco Latinae Parisiensi additus non attendit; sicuti in *Achille Tatii* lib. VII. pag. 431. ὅπερ φύσει τῶν αἰτυχάντων ἐστὶ φάρμακον, *Hannibal Cruceius* nude ac recte transtulit: *quae una est infelicibus viris malorum alienatio.* Etiam in *Horapolline* I. 70. ἡ τῶν κροκοδείλων φύσις sunt *crocodili*; prout haecenus adducta exempla omnia nihil valent aliud, quam Ὠκεανὸς καὶ Τηθύς, πῦρ, ποταμοὶ, κύματα, ὑδατα, χρώματα, αἰδοῖα, αἰτυχάντες, nisi quod adposita voce φύσις sint sonantiora. Absque hoc additamento dicitur statim a S. Iacobo, τὴν γλῶσσαν δαμάσαι, & ab *Hesychio Milesio* de rebus patriis C. Poleos pag. 53. ἵππους δαμάζειν, & a *Xenophonte* memorabilium lib. III. post initium, & longe adhuc pluribus, studio hic prae-

termis. Neque tamen φύσις vox sua caret elegantia, sed ingenium in huiusmodi locutionibus notat. Sic φύσις τόπων in *Luciani* Nerone pag. 799. τῆς θαλάττης φύσις, ibid. pag. 801. τῇ χωρίᾳ φύσις in *Arriano* de exped. Alex. M. lib. V. pag. 358. & φύσις τῆς χώρας in *Juliani* imperatoris oratione septima pag. 205. D. & in *Isocratis* Busiride pag. 530. φύσις καρπῶν καὶ δένδρων in eiusdem Areopagitico pag. 366. φύσις τῆς κρήνης in *Himerii* oratione nuptiali sect. XI. col. 597. ἡ ἀριθμὸς φύσις, in altera illius oratione, Πολεμάρχικὸς inscripta, sect. 18. col. 619. & sect. 25. col. 623. Latini scriptores vel naturam vocant, ut *Cicero* ad famil. lib. I. epist. 7. naturam provinciae, ac *Plinius* hist. nat. XII. 14. pag. 251. b. concreta densatur, (turis arbor) ubi loci natura poscat; vel etiam ingenium, ut ingenium loci, collis, metalli, herbarum, dicunt. Testimonia si requiras, magno illa numero suppeditabit *Theodorus Sitzmannus* ad *Boethium* de consol. philosophiae pag. 201, & *Casspar Barthius* ad *Rutilii* itinerarium pag. 110.

XVII.

ΨΥΧΗ, *Anima*. Vacat, quando ponitur pro toto homine, quemadmodum Act. II. 41. & 43. III. 23. XXVII. 37. I. Petr. III. 20. quo sensu usurpavit *Euripides* in *Hecuba* v. 87.

Ποῦ ποτὲ θεῖαν Ἑλένη ψυχάν
ἢ Κασάνδρας εἰδῶ,

id est, *Helenum* & *Cassandram*. Pedestri sermone utentes Graeci eodem modo loquuntur, quos videre licet in *Lamb. Bos* exercitationibus Philologicis pag. 69. *Georg. Raphaelii* adnotationibus Polybianis pag. 309. *Ger. 10. Vossii* instit. orator. lib. IIII. 8. pag. 141. 10. *Conr. Schenvarzii* notatis ad *Olearium* de stilo N. T. pag. 28. Aliter se res habet in phrasibus σώσαι τὴν ψυχὴν, aut ἀπολέσαι ψυχὴν, ibi enim ψυχὴ vitam notat in Matth. X. 39. XVI. 25. Marc. III. 4. II X. 35. Luc. VI. 9. IX. 24. 56. XVII. 33. & alibi, itemque in optimis Graecorum scriptorum. *Xenophon* de republ. Lacedaem. p. 683. C. περὶ τῆς ψυχῆς εἰς αἰῶνα κατῶσαι, in indicium de vita vocare, & pag. 684. D. θὰς γὰρ τὰς γέροντας

ταε κυρίως τῷ περὶ τῆς ψυχῆς αἰγῶν, *senioribus facultatem concedens de vita indicandi.* Et *Isoocrates* oratione περὶ τῆς ἀντιδόσεως p. 314. C. editionis Hent. Stephani : περὶ ψυχῆς ἀνθρώπων δικάζεσθαι, *de vita hominum iudicium institueret.* Ipsissima phrasis integra σώσαι τὴν ψυχὴν in *Lysia* extat orat. V. pag. 74. seq. Ἀνδοκίδης δὲ ἔχει τὰ μὲνυττα παρ' ὁμῶν, σώσας τὴν αὐτῇ ψυχὴν, ἐτέρων διὰ ταῦτα ἀποθανόντων. in *Lesbonactis* προτρεπτικῷ λόγῳ pag. 210. ὃ μόνον τὴν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν οἰκοι μερόνων ψυχὰς σώζει. in *Enripidis* *Oreste* v. 627. ἢν ψυχὴν ὁμὴν σώσης, ac ei opposita locutio in eiusdem *Hippolyto* v. 439.

Καπετ' ἐρωτῶ ἕνεκα τὴν ψυχὴν ὁλεῖς ;
in *Alciphronis* lib. II. epist. 1. pag. 204. ἀφείσα πάντῃ καὶ τὴν ψυχὴν ὁμαυτῆς, in *Aristidis* πρεσβευτικῷ πρὸς Ἀχιλλεῖα pag. 28. προιέναι τὴν ψυχὴν, in *Aeliani* opere de animalibus VII. 15. pag. 424. πρότερόν γε τὴν ψυχὴν ἀπολείπειν ἂν, ἢ τὰ τέκνα. denique in *Luciani* encomio *Demosthenis* pag. 703. τὴν ψυχὴν ὑποθεῖναι ταῖς τῆς πατρίδος αἰδήλοις τύχαις. Adpingamus ad extremum verba *Hieronimi Magii* ex *Miscellaneorum* lib. I. cap. 12. *Quum postea*, inquit, *animaduverterem Latinos auctores, qui elegantius loquuti sunt, Graecosque, simili loquendi modo usos fuisse, ut Sallustium in Catilina, ubi inquit, Quod si virtuti vestrae fortuna inuiderit, cauete ne multi animam amittatis, & Probum in Epaminonda, ubi de eius obitu loquitur; Homerum Iliad. lib. 24. Musaeum in libello de Herone & Leandro, & alios; coepi rem attentius pressiusque considerare, & animam pro vita accipiendam censui, & reliqua.*

ΩΝ, *Existens.* Est περισσότης in hoc participio, quam obseruauit diligentia Io. Christoph. Wolfii in *Curis Philog.* ad Actor. XXII X. 17. pag. 1391. scribentis : *Subtiliora sunt, quae pro interpretatione sua ex addita voce ὄντως affert vir doctus (Campeg. Vitringa) nec ei quicquam praesidii adferunt.* Certe nullam talem emphasin in eadem phrasi, *Lucas* alias familiari, inuenire me posse fateor. Sic enim v. 17. ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων. Idem indicandum ruto de phrasi Act. XIII. 1. κατὰ τὴν ὄσων ἐκκλησίαν & XV. 2. καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες item XIX. 35. τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον ὄσαν τῆς μεγάλης Θεᾶς, &c. *Manifestum est,*

in omnibus illis, & aliis eiusmodi locis, vocem οὐσα vel ὄντες sine sensus detrimento ullo abesse posse; tantum abest, ut contextui quidquam momenti addant. Quae verissima esse omnia nemo diffitebitur, nisi qui cum ignorantia adhuc decertat. Et quamvis nihil momenti adferat hoc participium sermoni insertum, plenior tamen illum & grauiorem efficit, eoque a multis vsurpatur. Horum ex numero sunt sequentes: *Palaephatus* περὶ ἀπίστων capite 29. εἰ γὰρ ποτὲ τοιούτον ζῶον ἦν, καὶ νῦν ὦν εἴη, ut editio habet *Francofurtana Paulli Patris*, sed *Amstelodamensis*, quae cura *Cornelii Tollii* exiit, legit pag. 64. ἂν εἴη, ac rectius, ut videtur. Quare certiora proferamus. Iacet hic pleonasmus apud *Dionem Chrysostomum* oratione LXII. pag. 620. A. B. ubi primum σκυτοτόμον ἐκ ὄντων, & ἄδικον ὄντων nominat, deinde vero ἀφρονᾶ, simpliciter & absque hac μετοχῇ. Porro apud *Procopium* de bello Vandalico II. 26. pag. 298. D. ἔ γάρ πω ἐθαῖς τῷ θεάματι τὲς ἐτύγχανεν ὦν, & *Hippocratem* περὶ ἀφρόνων pag. 252. A. γυναικὶ νέᾳ οὔσῃ, ῥόθῃ ἐρυθρὸς ὀχλεῖ, & *Flauium Iosephum* antiquit. lib. XI. cap. 8. in fine: τὰ μὲν δὴ περὶ τῶν Ἱεροσολυμίταις ἐν τέτοις ἐτύγχανεν ὄντων, & *Athenaeum* lib. XIII. pag. 591. D. εἰς ὧν τῶν Ἀρεοπαγίτων, & *Isaeum* oratione prima pag. 363. Κλεωνύμῃ δ' ἔτῃ, ὧ ἄνδρες, διαφόρος ὧν ἐτυχεν. Mox pag. 364. δεδιώς μὴ τελευτήσῃεν αὐτὸς ἐτι παῖδας ἡμᾶς καταλιπὼν καὶ τῆς οὐσίας ἡμετέρας οὔσης γένοιτο κύριος. Tum & apud *Theophylactum Simocattam* historiae Mauricianae II X. II. pag. 407. & seq. Χάρτης σφραγίσιν ἐνειλημένος εὐρέθη Μαυρικίᾳ τῷ αὐτοκράτορος, ἐν ᾧ ἐτύγχανεν ὧν διαθέμενος. Carion de filio suo apud *Aristophanem* in *Pluto* v. 35.

Τὸν δ' υἱὸν, ὅσπερ ὧν μόνος μοι τυγχάνει.

Adhibuit etiam *S. Basilii* ὁμιλίᾳ πρὸς νέους cap. 14. καὶ μὲν δὴ καὶ χαλκευτικὸν τινὰ ἢ τεκτονικὸν ὄντων τῷ κατὰ τὴν τέχνην ἐφίεσθαι τέλους, atque *Aristides* κατὰ τῶν ἐξορχεμένων pag. 106. τὴν οὔσαν ὁδὸν τὸν λόγον δεικνύντες. In Latina autem versione hoc participium non semper exprimi, vetus est Syntacticorum praecceptum.

PLEO-

PLEONASMI VERBORVM.

XIIX.

ΑΝΙΣΤΑΣΘΑΙ, *Surgere.* Quandoquidem hoc etiam verbum inter τὰ πλεονάζοντα reposuit *Ludovicus de Dieu*, & vero constitutum apud animum nostrum habemus, nullum ab aliis adnotatum pleonasmum, siue genuinus ille sit, siue spurius, studio praeteruehere; ideo, quid viro docto visum fuerit, huc transcribemus, ex animaduersionibus ipsius in *Acta V. 17. pag. 42. Syrus & Arabs* - - non verterunt illud ἀνάσας. an ergo non legerunt? arbitror potius, consulto praeteriisse, ut vacare hic indicarent. Ut enim *שׁוּב* Hebraeis, sic Hellenistis ἀνίστημι non semper situm personae indicat, quae sedens antea iacensue stare incipit, id est, surgit, sed saepe nouae actionis initium & primordium, & tum - - vacat. Sic *Actor. VI. 9. ἀνέστησαν* τινες συζητῶντες, surrexerunt disputantes, id est, inceperunt disputare, disputarunt. Sed haec ἀπροσδιόνυστα videntur. Graeci sane interpretes vtrumque horum locorum ita exposuerunt, ut non obscure adpareat, eos magnam tribuisse isti verbo emphasin. Namque *S. Chrysostomus* homilia XIII. in *Acta p. 119. ἀνάσας* in priore loco interpretatus est: διεγέρθη κινήσεις ἐπὶ τοῖς γενομένοις, quem secutus est *Theophylactus*; in posteriore ἀνέστησαν idem Chrysostomus homilia XV. pag. 138. declarat per ἀνάστασιν, τὸν παροξυσμὸν αὐτῶν λέγει καὶ τὴν ὀργήν: cum quo facit *Oecumenius* p. 29. & 34. atque sic etiam *Isaacus Casaubonus* intellexit, ad *Actor. V. 17.* Quod de composito verbo ἀνίστημι *Lud. de Dieu* statuit, illud de simplici ἵστημι alius vir doctus iudicat, ad *Luc. XII. 11. pag. 148. commentans: Quod non obiter attendi debet, illud σάθεῖς manifesto redundat in hoc loco, nullaque in eo emphasis quaerenda.* Tum loca subnectit ex *Luc. XIX. 8. Actor. II. 14. V. 20. XI. 13. XXII. 25. XXV. 18. Ioan. XII. 18. 25.* Denique addit: quin nil apertius, quam locus *Marc. XI. 25. ὅταν σήκατε προσευχόμενοι.* At vero non eiusdem census sunt hi loci, nec vel ille ex *Act. V. 20. σάθεντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ,* vel alter ex *S. Marco*
σήκα.

σῆκετε πρὶς τὸν χόρον huc trahi debet, quoniam stare quondam in templo Hierosolymitano debebant omnes, ac nemo, praeter unicum regem ex stirpe Dauidica descendentem, sedere; sicuti & ordinario preces a Iudaeis stando recitabantur, quod infra ad verbum εἶναι ostendemus. Neque in reliquis adductis locis verbum hoc praesens prorsus est otiosum. Non sane in utroque Ioanneo textu, nisi & superfluum esse velimus in *Plutarchi* Lucullo pag. 501. C. κελεύσας ἐν χιτῶσιν αἰζώσοις ὀρύξαι δώδεκα ποδῶν τάφρον, ἐφεσώτων καὶ θεωμένων τῶν ἄλλων σπουδαιότητων.

ΑΠΟΚΡΙΝΕΣΘΑΙ, *Respondere*. Saepius παρέλκει, subsequente εἶπεν aut ἔλεγεν, quam ut loca veritatis Graecae, in quibus πλεονασμὸς ille conspicitur, indicari nunc possint omnia. Sufficiat indice digito monstravisse quaedam ex S. Lucae scriptis: hunc enim *Graeci sermonis non ignarum* vocat S. Hieronymus in catalogo scriptorum ecclesiasticorum cap. 7. immo, *inter omnes Evangelistas eruditissimum* adpellat epist. 145. ad Damasum, atque sermonem eius tam in Evangelio quam in Actis comtiores & saecularem redolere eloquentiam, scribit idem commentario ad Iesaiam VI. Vide itaque ex euangelii huius Lucae cap. I. 19. 35. 60. III. 8. 12. V. 5. 22. 31. VI. 3. VII. 22. 40. 43. IX. 21. 50. IX. 19. 20. 41. 49. X. 27. 41. XI. 7. 45. &c. ex Actis vero cap. III. 19. V. 29. IX. 24. 34. 37. XV. 13. &c. Nec ignotum plane hoc dicendi genus fuisse scriptoribus exteris, animadvertit *Horat. Vitringa* pag. 239. & cum primis V. C. Io. Conr. Schuvartzius in adnotatis ad Ioan. Olearium de stilo N. T. pag. 14. ac seqq. ubi locus Platonis in Protagora maxime est observandus. Alias ἀποκρίνεσθαι, iunctum cum dicendi verbo, nihil aliud quam loqui, sermonem ordiri designat, quod pridem docuerunt viri docti, ac ex Matth. XI. 25. & Marci XI. 14. liquido adparet, ut loca praetermittamus alia, ubiuis per sacrum novi Foederis codicem dispersa.

ΑΡΧΕΣΘΑΙ, *Incipere*. Praeter necessitatem adponi nonnunquam hoc verbum ad aliud verbum in infinitivo, nec tam actionis initium, quam actionem ipsam, designari, ex frequentissimo constat usu. Nos paucis erimus contenti speciminibus, Apud S. Marcum VI. 34. verbis, ἤρξατο διδά-

σκην αὐτὸς πολλά, totus denotatur Saluatoris sermo, sicuti ibidem XI. 15. per ἡρξάτο ἐκβαίνειν integer eiectionis actus indicatur, quem vnico verbo ἐξέβαλε Matthaeus XXI. 12. expressit, & Actor. XI. 15. ἐν δὲ τῷ ἀρξασθαι με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτὸς, non exordium concionis Petrinae innuitur, sed hoc potius, quod post longam satis orationem, a S. Petro habitam, postremo denique illapsus in auditores fuerit spiritus diuinus; de quo dubitare nos haud sinunt ea, quae capite antecedente decimo, commate 44. memorantur, vbi non ἀρξάμενος τῷ Πέτρῳ λαλεῖν exstat, sed plane, ἔτι λαλῶντος τῷ Πέτρῳ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τὰς ἀκρόντας τὸν λόγον. Ac verum hunc esse pleonasmum confitentur peritiores omnes, qui proinde crebram frequentationem eius & ex sacris, & gentilium scriptis, nobis insinuarunt. Multus in eo aperiendo est celeberrimus *Wolffius* diuersis Curarum Philologicarum locis, potissimum autem ad Marci X. 47. XI. 15. pag. 507. ac Actor. I. 1. pag. 1002. Vidit eundem confirmauitque idoneis testimoniis *Erasmus Schmidius* ad Matth. XI. 7. pag. 186. nec non *Isaacus Casaubonus* ad Luc. I. 1. & ad Actor. I. 1. ac post hunc non pauci alii recentiorum interpretum, ex quibus nominasse satis erit ad institutum nostrum Cl. *Raphelium* in adnotationibus Polybianis ad N. T. pag. 63. *Georg. Frid. Heupelium* ad S. Marci XI. 15. pag. 309. & *Iacobum Elsner* in obseruat. sacr. tomo I. pag. 135. quorum obseruatis adiungimus *Cassianum Bassum* in Γεωπονικῶν lib. I. cap. 1. in fine: πλειάδων δὲ ἐπιτολὴ τότε ἀρχεται γίνεσθαι, hoc est, τότε γίνεσθαι. Audiamus ex abundanti *Cass. Barthium* aduersar. III. 13. col. 134. verba in Act. I. 1. ὧν ἡρξάτο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν considerantem, atque sic exponentem: Quae fecit Iesus; est enim consuetudo loquendi recepta, cepit facere, fecit. *Sulpicius Senerius* dialogo III. Paterfamilias duodecennem, ab utero mutam puellam Martino cepit offerre, poscens vt linguam ligatam (meritis suis) sanctus absolueret. Haecenus adnotatio *Barthii*. Quam Latinorum consuetudinem tradit quoque laudatus paullo ante *Schubartzius* ad Olearium pag. 17. & sequente.

ΓΙΝΕΣΘΑΙ, *Esse, Fieri*. Habet hoc verbum pleonasmum imaginem, participio quodam comitatum, veluti in Marci I. 4. ἐγένετο Ἰωάννης βαπτί-

βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, quod idem valet ac ἐβάπτισε, sed absque Ebraismi indicio, quem frustra heic nonnulli quaerunt. Γίνεσθαι enim moram potius longam inuoluit, & *continuum actum*, ut *Hugo Grotius* opinatur, vel *exsistendi & prodendi* notionem obtinet, quod *Ioachimus Camerarius* arbitratur, vel significatum habet *agendi, degendi*, quod video placere *Erasmo Schmidio*, prouocanti ad Ioan. I. 28. Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο πέραν τῆς Ἰορδάνης, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων, quae sic exponit: *ubi degebat Ioannes, baptismum exercens*. Ad haec verbum nostrum redundat in solemni illa formula, quae narrationum historicarum exordia occupare solet, καὶ ἐγένετο, Matth. IX. 10. XI. 1. XIII. 53. XIX. 1. XXVI. 1. Marc. II. 15. 23. Luc. I. 41. 59. IX. 18. 29. XI. 1. XIII. 1. XVII. 11. 14. XIX. 15. 29. XX. 1. XXIII. 4. 15. de qua locutione *Camerarius* ad Luc. II. 46. scripsit: *πλεονάζει τὸ, ἐγένετο, phrasi Ebraica. Euenit, ut post triduum inuenirent puerum*.

XIX.

ΔΟΚΕΙΝ, *Existimare*. Haud infrequentem in sacris huius pleonasmī vsum esse, monstrauit Cl. Praeses meus obseruat. sacr. lib. I. p. 52. & lib. III. pag. 14. seq. ac post hunc diligentissimus I. C. *Wolffius* tam in *Curis Philolog.* ad Matth. III. 9. pag. 55. 56. & ad Marci X. 42. quam in adnotatis ad *Casauboniana* pag. 287. & V. C. *Homborgk* in *Pargergis* sacris ad Marci X. 42. vnde repeti exempla huius verbi πλεονάζοντες poterunt, & comprobationis loco sequentia adscribi. *Lucianus* in *vita Demonactis philosophi* pag. 859. seq. καὶ τὰς μὲν εὐτυχεῖν δοκῶντας, *qui secunda fruebantur fortuna*, quae continuo e regione locauit τὰς πενίαν ὀδυρομένους. *Zosimus* I. 40. pag. 66. de *Claudio* nondum imperatore: ὅς μετὰ βασιλείᾳ τῶν ὅλων ἐπιτροπεύειν ἐδόκει *Xenophon* memorabil. lib. IIII. post initium, de equis agens: αἱ ἄλλαι δοκῶσαι εἶναι φύσεις, quos e vestigio vocat τῶν ἵππων τὰς εὐφροσύνας, neglecto verbo nostro. *Dionysius Halicarnassensis* originum Romanarum libro IIII. pag. 208. ἔτι ἐδοξεν ἀγωνίσασθαι καλῶς, ὥς περιβόητος εὐθὺς γενέσθαι. *Polybius* X. 3. pag. 804. αὐτὸς εἰσελάσαι παρεβόλως δοκεῖ καὶ

τολ-

τολμηρῶς εἰς τὰς περιεχυμένους, vbi δοκεῖν *Isaachus Causaubonius* neglexit intervertendum. *Strabo* Geograph. lib. II X. pag. 340. Μεσσηνίας περὶ τὰς παρθένους ὑβρίσαι δοκῶσι. Nullus hic *existimationi* locus est, sed veritati: sequitur enim μετὰ δὲ τὴν ὑβριν ἢ δίδόντων δίκας τῶν Μεσσηνίων. quare & illud δοκῶσι *Conr. Heresbachius* in Latina versione omisit. *Dio Prusaens* oratione LXII X. pag. 620. D. ὁ φόβος τῷ κλέπτεν ἀπέχεσθαι δοκῶν, qui metu a furando abstinet, vertente *Thoma Naogeorgo*. Similiter quoque *Galenus* libro de curandi ratione per venae sectionem cap. 6. tomo X. operum pag. 434. E. εἰς ὅσον γὰρ ἑαυτῷ βαρύτερον ὁ ἄνθρωπος εἶναι δοκεῖ - - κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον, εἰς ὅσον ἡ τονάδης αἰσθησις ἡυξέται. vbi in posteriore propositione verbum δοκεῖν non est adpositum. *Collector scriptorum Graecorum de re rustica* lib. XX. cap. 46. incunte: ὁ ἄνθρωπος δόξῃ λεπτόν εἶναι, quae in nouissima *Cantabrigiensi* editione sic redduntur, quicunque tandem parui fuerint, recte, & ad mentem auctoris.

ΔΥΝΑΣΘΑΙ, *Posse*. Quod *Marcus* VI. 5. pluribus vocabulis enuntiavit: Καὶ ἔκ ἡδύνατο ἐκεῖ ἐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις κ.τ.λ. illud paucioribus, & suppresso etiam verbo δύνασθαι, efficit *Matthaeus* XIII. 58. hoc sermonis filo: Καὶ ἔκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς. Rursus denuo, quod *Ioannes* XII. 39. dicit, ἔκ ἡδύνατο πιστεύειν, illud ipsum paullo antea, commate puta 37. eodem manente sensu, iam dixerat, ἔκ ἐπίστευεν. Atque haec permutatio in gemino isto exemplo satis est clara; pro qua militat *Dan. Heinsius* in Exercit. sacr. lib. IIII. cap. 4. pag. 219. qui pluribus eandem munit exemplis. Dubitavit tamen vir quidam doctus ad S. Marci allegatum textum commentans: *Theodor. Hornius* in *Apospasmatis Philologicis* §. 5. contendit τὸ, ἔκ ἡδύνατο ποιῆσαι idem hic esse, quod ἔκ ἐποίησε. Pronocat is ad *Matth.* XIII. 58. qui hac phrasi simpliciter utitur. Conf. alios idem sentientes apud *Petauium* tom. III. dogmat. Theol. pag. 243. Sed inde tamen non puto confici, quod *Marcus* nihil amplius hic innuere voluerit, nisi probetur, τὸ δύνασθαι pleonastice alias usurpari solere, quemadmodum τὸ ἀρχεσθαι, θέλειν, εἶναι, &c. Id vero iam probatum ex *Ioanne* loco, & ab *Heinsio* ex *Luc.* XVI. 2. qui alium quoque ex LXX. versione ad *Genes.* XIX. 22.

produxit. Si peregrinos scriptores desideraueris, qui pleonastice ad-
 hibuerint τὸ δύνασθαι, dabimus tibi auctorem τῆς ἐξηγήσεως ὅλας τῆς
 κόσμου καὶ τῶν ἐθνῶν, pag. 30. scribentem : ἢ ἐν αὐτῇ ἐχέσθαι, ὅχι
 ὅτις ἄλλοις ἀρκεῖν δύναται. Noua interpretatio Iac. Gothofredi probe
 ita conuertit : *quae sibi quidem sufficiens, non etiam aliis sufficit.* Sub-
 iungit confestim de Attica : μαῖλον τῇ Φήμῃ τῶν μαθήσεων καὶ λόγων
 δοξάζεσθαι δύναται. vbi iterum eadem versio : *doctrinae & eruditionis*
fama magis clara est. Par sermo est Galeni libro de affectuum tenibus
 insidentium dignotione & curatione cap. 6. pag. 541. D. tomi decimi
 operum : τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ὑγρὰ, ἢ ὑδὲν πρὸς ἀνάτρεψιν συντελεῖσιν,
 ἢ καὶ ἐναντιῶνται τὰ πλείω. μόνος δὲ ὁ οἶνος δύναται τρέφειν, id est, τρέφει,
 sicuti de praecedentibus dixerat συντελεῖσιν, ἐναντιῶνται, sine assumendo
 verbi δύνασθαι. Par sermo Aretaei de morborum acutorum curatione
 lib. I. cap. 6. pag. 162. qui primum quidem ait : ἦν δὲ μὴ δύνηται ὡδὲ
 καλαπιεῖν, deinde vero, non vtens verbo nostro, sic fatur : ἦν δὲ μηδὲν
 καλαπίνωσι. Par etiam Dioscoridis περὶ ὕλης ἰατρικῆς initio libri septimi
 (siue genuina sit & certa illa librorum distinctio, vt Casauboniana vo-
 lunt pag. 15. & seq. siue spuria ac reiicienda, vt Erasmi Schmidius ad
 Ebr. XII. 1. pag. 1337. a. & viri docti hodie contendunt) ὃν τάξαντες
 δὴ (λόγον) προδείξομεν τὰ εἰωθότα παρακολυθεῖν. τὰ τε δυνάμενα βοηθεῖν
 πρὸς ἕκασον. Ioannes Ruellius interpretatur : *quo prius tradito, simul*
quae sequi signa consueuerunt, praemonstrabimus : cum quae nonnihil
auxilii ferunt, nulla prorsus, vti videmus, verbi δύνασθαι habita ratio-
ne. Cuius versionem, hoc equidem loco, retinuit Petr. Andreas Mat-
 thiolus pag. 750. Par quoque sermo τῶν βασιλικῶν maiorum libro LX.
 tit. 27. de Receptatoribus, tomo septimo pag. 522. C. Ἐὰν δὲ διὰ τὸ
 πλῆθος τυχὸν ἐκείνων, οἵτινες ἐν τῷ κτήματί εἰσι, τὴν πολιτικὴν βοήθειαν
 μὴ δύνασθαι ἀρκεῖν ἀποδειχθεῖη. Neque Iacobus Cuiacius δύνασθαι heic
 in Latina versione expressit, sed nude extulit : *Sin autem propter mul-*
titudinem forte eorum, qui in praedio sunt, civile auxilium non suffi-
cere constiterit. Par porro Platonis sermo, epistola 7. pag. 1278. C.
 ἐκ γὰρ τῶτων τῶν ἰθῶν ὃδ' ἂν φρόνημος ὕδεις ποτε γενέσθαι - - δύναται.
 Marsilius Ficinus latine conuertit : *Nemo enim, si in eiusmodi moribus*
nutria-

nutriatur, unquam prudens evadet. Par denique sermo est *Theonis Smyrnaei* in *Mathematicis* p. 20. *μόνα δὲ ταῦτα παραδίδωμεν, ὅσα ἱκανῶς πρὸς τὸ διυνηθῆναι συνίεναι τῶν γραμμάτων αὐτῶν.* *Ismaelis Bullialdi* translatio haec est: *Ea solummodo trademus, quae sufficiunt scriptis illius percipiendis.* Apud Latinos verbum *Posse* eodem redundare modo, demonstravit *Gatakerus* in *Cinno* p. 43.

XX.

EINAI, Esse. Atticam periphrasin, neutiquam vero Ebraïsmum, esse, quando hoc verbum, cum participio coniunctum, adhibetur loco unius verbi, quemadmodum & in Latina translatione unicum verbum usurpari commode potest, adeo comprobavit *Eras. Schmidius* ad *Matth.* VII. 29. pag. 158. & ad cap. XIX. 22. pag. 277. ut vel apud mediocriter doctos nullum iure superesse possit huius rei dubium. Exemplorum in uniuerso N. T. hinc inde exstantium difficile est inire numerum, e quibus indicauisse nunc iam satis sit *Matth.* V. 25. X. 22. *Marc.* I. 22. & 39. X. 22. *XIII.* 49. *Luc.* I. 21. V. 10. *II.* X. 40. *XIX.* 17. 47. *XXI.* 37. *Ioan.* I. 28. *Actor.* I. 13. *II.* 5. 42. V. 25. *XXII.* 19. 20. 29. *XXV.* 10. & iisdem ex *Actis* X. 30. ἡμῶν νησεύων, & XI. 5. ἡμῶν προσευχόμενοι. Minime enim aures praebendae sunt *Sopingio* ad *Hesychii* lexicon pag. 423. a. satis audacter scribenti: *Actor. Apost. cap. X. 30. & XI. 5. & vers. 17. ἡμῶν eram, vertunt: sed non dubito, quin ἡμῶν legendum sit, sedebam.* quasi imperfectum esset verbi ἡμῶν, *Sedeo.* Verum haec profecto vis est; immo haec lectio in ultimo loco sensum habet conuenientem nullum, deserunt praeterea illam in tribus hisce locis codices omnes vel ab *Io. Gregorio*, vel ab *Io. Millio*, vel ab *Henr. Wetstenio* in editionibus accuratissimis usurpati. Adde, quod in *Act. XI. 5.* si temerariam hanc mutationem instituere volueris, ea ritibus precandi inter Ebraeos receptis, valde repugnaret, utpote qui stando plerumque orabant. Est enim canon Talmudicus in *Berachoth* fol. 6. b. & fol. 26. praescriptus: אין עמידה אלא תפילה *Stare nihil aliud est, quam orare;* ac inter legitimae orationis requisita stationem collocat *Maimonides*

nides in Hilch. Thepillah, initio capituli quinti : מִן מַחֲלֵל אֶלָּא מְעוֹמֵר
 Compara cum dictis eruditos commentatores ad Matth. VI. 5. & Marci
 XI. 25. & Luc. XII. 11. Quam sine dubio consuetudinem frequen-
 tarunt etiam Apostoli, ac speciatim, de quo sermo illis in locis est,
 S. Petrus, quem tempus quoque solemne, precibus apud Iudaeos ad-
 signatum, observasse legimus Actor. II. 15. III. 1. X. 9. Tempus est
 iterum redeundi ad pleonasmum indicatum, quem aliquando emphasin
 inferre, aliquando vix ullam, exposuit graece doctissimus *Eras. Schmidius*
 indicata pag. 158. scribens: *Nulla quidem emphasis admodum est*
hoc loco (Matth. VII. 29.) ἦν διδάσκων, pro ἐδίδασκε, ut ἐξ Marci I. 22.
Luc. I. 11, 31. V. 17. iter. XIII. 10. XXI. 37. &c. ubi nuda potius actio
vel passio concipienda est unius actus, quam actionis aut passionis conti-
nuatio, aut in ea perseveratio. At in sequentibus (quae longo profert
ordine vir ἑλληνικώτατος) duratio, perseveratio, continuatio, habitus,
vel stabilitas quaedam notatur. Quanto se oblectauerint opere in cre-
bra pleoasmi huius usurpatione elegantissima Graecorum ingenia, prae-
ter testimonia cum ab eruditissimo Eras. Schmidio, tum ab illustri
Ezech. Spanhemio ad Aristophanis Ranas v. 36. pag. 299. & Iac. Elsner
ad Luc. I. 21. in medium producta, haec insuper docebunt apertissime.
Herodianus I. 3. 12. τὰς μὲν πειθοὶ ἐς συμμαχίαν προσηγάγετο, τὰν δὲ
καὶ κρατήσας ἦν τοῖς ὅπλοις. Alciphron lib. III. epist. 55. pag. 408. ἦν
γὰρ - - - φέρων βακτηρίαν. Palaephatus περὶ ἀπίστων cap. XIX. λέ-
γουσιν, ὅτι Αἰόλῳ ἦν κυριεύων τῶν πνευμάτων. Libanius epist. XIII. cen-
turiae Wolfianae pag. 31. εἰς πεδίον ἰοῦσι προκαλούμενος. Thucydides ini-
tio libri primi, ἀκμάζοντες τε ἦσαν, ad quod scholiastes adnotavit,
αἰντὶ τῶ ἡκμαζόν. Conon narratione XXXIII. pag. 263. ἦν ἐπιμένων καὶ
δεόμενος. Ioannes Cinnamus libro IIII. pag. 303. διαμέλλων ὁ ῥήξ ἦν. Ma-
nuel Bryennius Harmonicorum libro primo ineunte, pag. 539. in Io-
annis Wallis operum Mathematicorum volumine tertio: καὶ γὰρ ὁ
καθ' ἑαυτὸν ἔτος μαχεσάμενος ἦν ταῖς τῶν φιλοπόνων ἀνδρῶν διανοίαις.
 Denique εἶναι cum seipso coniungitur, per superabundantiam, a Luciano
 in Demosthenis encomio pag. 704. μάλιστα μὲν γὰρ αὐτήκοος αἶν ἐβ-
 λόμην παρὼν εἶναι νῦν. ubi scholiasta discrete notavit p. 50. παρέλκει τὸ εἶναι.

ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ , *Adgredi.* Ingens Graecarum litterarum decus , *Isaacus Casaubonus* , ante omnes alios detexit hunc πλεονασμὸν in euangelio S. Lucae , eiusque exordio , ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι , quod perquam docte enucleans , viam posteris ad similia praestanda commonstrauit. *Interpretes* , inquit , putant de *Pseudapostolis* loqui *Euangelistam* , propter verbum ἐπεχείρησαν , quasi innuat *Lucas* , hos quidem ἐπιχειρήσασθαι , sed non τελειῶσασθαι , ut *Theophylactus* interpretatur. Et sane ἐπιχειρεῖν , si propriam significationem spectes , nihil aliud est quam adgredi & incipere aliquid. Verum si necessario ex eo consequitur hos , quod susceperant & instituerant , non perfecisse , quia ἐπιχειρήσασθαι tantum dicuntur ; quid dicimus de simili eiusdem *Lucas* loco , initio *Actorum* , ubi scripsisse se ait περὶ ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν ? For- tasse ergo sunt ista simplicius accipienda , pro ἀνετάξαντο & ἐποίησαν. Nam & apud *Latinos* scriptores saepe incipere facere , & instituere facere , nihil aliud significat , quam facere , ut summus quidam vir recte obser- uauit. *Lucretius lib. V.*

Vt nostra quicquam causa facere adgrediantur , id est , ὥστε ἐπιχειρεῖν αὐτὰς τί ποιεῖν ἡμῶν χάριν , quod nihil aliud est , quam facere vel gerere. Haec magnus ille *Casaubonus* , cuius interpre- tationem veram esse , ex simili prorsus & per omnia cum S. Luca con- ueniente patet loco *Theophili* , medici Christiani , quem nonnulli eun- dem esse *Theophilum* , ad quem S. Lucas tam Euangelium scripsit , quam *Acta Apostolorum* , existimant , sed male admodum , uti *Thomas Gui- dottus* in adnotatis ad illum p. 142. seqq. monet. Is vero *Theophilus* li- bellum suum περὶ ἔρων ita auspicatur : Τὴν περὶ τῶν ἔρων πραγματείαν πολλοὶ ἐκ τῶν ἀρχαίων ἰατρῶν ἐπεχείρησαν γράψαι , id est ἔγραψαν , re- censer enim statim *Hippocratem* , *Galenum* , & *Magnum Iatrosophi- stam* , qui de hac materia scripserunt. *Casauboni* explicationem (ut eo redeamus) amplexus est , exemplisque ex *Polybio* haustis robustio- rem reddidit *Georg. Raphelius* pag. 158. seqq. adprobante *I. C. Wolfio* in *Curis Philolog.* pag. 547.

ΕΥΡΙΣΚΕΙΝ , *Inuenire.* Nouum , & vix antea obseruatum , pro- ducimus verbum παρῆλκον , si quidem auctoritate standum est *Io. Pricaei* , qui

qui in commentariis ad varios N. T. libros col. 407. verba S. Lucae XVll. 18. ἔχ' εἰρέθησαν ὑποσέψαντες δέναι δόξαν τῷ Θεῷ, sic illustrare conatur : *Honestā circumlocutio*, pro ἔχ' ὑπέσρεψαν δέναι δόξαν Ἐς. At enimvero frustra haec dici, & Graeca sic esse in Latinum mutanda: *nemone animadvertit eos redisse, aut, num a nemine deprehensi sunt?* indicavit *Iac. Elsner* pag. 260.

XXI.

ΗΓΕΙΣΘΑΙ, Arbitrari, Existimare. Superuacuum huius verbi additionem docuit duobus in locis N. T. *Ioan. Posselius* in Syntaxi Graeca, cuius verba integra, prout ea in editione Lipsiensi an. 1704. leguntur, ex pag. 131. producere haud piget : *Hanc Graecam consuetudinem loquendi* (qua verbum & nomen coniungitur, ita vt in Latina versione sufficiat vnum verbum) *imitatus est Paullus Philipp. 11. 6. ὅς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, ἔχ' ἀρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ. Haec ad verbum expressa, admodum obscure sonant* : Qui cum esset in forma DEI, non rapinam arbitratus, esse aequalem Deo. *Sed sententia est* : Non rapuit aequalitatem DEI. *Posuit enim ἡγήσασθαι ἀρπαγμὸν pro ἀρπαῇ, rapere. Similis phrasis extat Ebr. X. 29 καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγασάμεν, pro κοινάσας vel κοινωσάμεν. Paulo ante Posselium eadem ratione locum Apostoli in litteris ad Philippenses exposuit Victorinus Strigelius ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ad epistolas S. Pauli aliorumque apostolorum pag. 184. Conuertit quippe verba ἔχ' ἀρπαγμὸν ἡγήσατο, Non rapuit, ac haec subdit* : *Thucydides lib. 11 X. Στρομβιχίδης Λάμψακον αἰτείχισον ἦσαν ἐλὼν, καὶ σκένη μὲν ἀνδράποδα ἀρπαγὴν ποιησάμεν, Strombichides capto Lampsaco, quod non erat municipium, rapuit vasa & mancipia. Polybius lib. I. μεταξὺ γάρ ἐποιῶντο τὸν πλῆν τῆς αἰγίων καὶ κυνὸς ἐπιτολῆς, Nauigabant inter utriusque sideris Orionis & Canis ortum Heliacum, id est, emersionem ex radiis solis. Haec exempla, & alia multa, quae passim in Graecis auctoribus occurrunt, satis declarant, phrasas, in quibus nomen verbo coniungitur, non semper anxie ad verbum reddendas esse, sed verbo quasi neglecto, nominis duntaxat*

vini exprimi oportere. Quid enim absurdius esset, quam hos locos, quos citant, ita vertere, Fecit rapinam, Item, Fecerunt navigationem. Intercedit autem Erasmus Schmidius, qui plus per ἀρπαγμὸν ἡγήσασθαι de- notari putat, quam per simplex ἡρπάξαι, idque ex quatuor Heliodori locis comprobat; quae solo librorum indicio, non capitibus, non pa- ginis simul vna ostensis, nominat, sed quae a cupidis lectoribus repe- riri poterunt libro IIII. cap. 6. pag. 169. libro VII. cap. 11. pag. 322. & cap. 20. pag. 340. denique libro XIX. initio capitis septimi. Et si vero Aethiopicorum scriptoris locos differre a locutione Paullina mo- neat Io. Eduardi in observationibus ad Whistoni nupera scripta, ac ex eo Acta eruditorum Lipsiensia supplem. tomo VI. sect. 3. pag. 106. seq. Mericus tamen Casaubonus in diatriba de verborum usu inde a pag. 110. adusque pag. 132. post longam tractationem inhaeret significationi verbi ἡγεῖσθαι, eandemque urget Lamb. Bos in Exercitationibus Philo- logicis pag. 199. ac Stephanus le Moine in observationibus ad Polycarpi epist. pag. 274. seq. praeunte magni nominis viro Io. Cunn. Dieterico in illustram. N. T. volum. I. pag. 147. qui Strigelium, quamquam a- perte haud nominatum, tacite nihilominus ita repellit: Coronidis loco adpositam volumus phrasin illam Paullinam Philipp. II. 6. ἀρπαγμὸν ἡγεῖσθαι. — — — Non placent, qui istam ἰσχυρὰ μὲν putant, atque eandem cum ἀρπάζειν esse contendunt, neque hoc probari potest auctoritate Thucydidis, qui quidem lib. XIX. hanc habet phrasin ἀρπαγμὸν ποιεῖσθαι, sed ut vocibus ita & sensu differunt ἀρπαγμὸν ποιεῖσθαι & ἀρπαγμὸν ἡγεῖ- σθαι. Illud vere & proprie expones per rapere, hoc vero proprie per rapinas arbitrari, pro rapina reputare, ut rapinam aestimare.

XXII.

ΘΕΛΕΙΝ, *Velle.* Manifesta est huius verbi redundantia in Matth. XX. 26. Marc. X. 43. Ioan. VII. 17. Act. II. 12. Iac. IIII. 4. Nam- que Saluatoris verba apud Matthaeum & Marcum, ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῶν μέγας γενέσθαι, ipse Matthaeus XXIII. 11. ac Lucas XXI. 26. sine eo verbo sic exhibent, ὁ μείζων ὑμῶν. Quod observavit pridem Thomas
H Gata-

Gatakerus in aduersariis miscellaneis cap. 3. pag. 43. seq. & ad Marcum Antoninum X. 98. pag. 356. exemplisque Graecorum aeque ac Latinorum stabilivit.

ΙΣΤΑΣΘΑΙ, Retro pedem refer ad verbum Ἀνίστασθαι.

ΛΑΜΒΑΝΕΙΝ, *Accipere*. Audiamus de hoc pleonasmō dissonantem, ac ex utriusque linguae scriptoribus eundem comprobantem, Io. Priscaum ad Act. III. 3. col. 543. 544. λαβεῖν abundat. - - Et hoc Graecae elegantiae est. Euphrius in excerptis legat, Χαρίζεται τὴν εἰρήνην, καὶ ὁμηρεῖ ἥτοι λαβεῖν. *Aristophanes* ipse,

Αἰτῶν λαβεῖν τι μικρὸν ἀργυρίδιον.

Immo & Latinae: — — — *Apuleius* II. X. Dum forte passerem incantantem sepiculae confectatur arripere. - - *Fulgentius* serm. LV. de *Zacharia*: Quia loqui non poterat, pugillares ut accipiat postulat. Haec vir ille doctus. Ad quae porro addimus collectorem τῶν γεωπονικῶν lib. XIII. cap. 3. εἰ δὲ καὶ λαβὼν σπέρμα λύγυ, καὶ βρέξας οἶνον παλαιῶν ἡμέρας γ', εἶτα λαβὼν ὀρόβους βρέξῃς εἰς τὸν οἶνον. Latinus interpres utrobique λαβὼν neglexit; verit namque: Si vero viticis semen vino veteri per triduum maceraveris, deinde autem eruium vino illo maceraveris. Idem collector lib. XX. cap. 46. pag. 493. δονῶντες αὐτὸ ῥάβδῳ ἐν διασημαίων, εἶτα λαβόντες καὶ παμάσαντες ἀποτιθέασιν. Quod est, eodem conuertente: per intervalla virgis agitantes, deinde cooperum terunt. Etiam *Theophylactus Simocatta* epist. 68. ita loquitur: Εἶλον ὁψέ ποτε τὴν κακίην ἀλώπεκα. καὶ λαβὼν, ποικίλοις δεσμοῖς περιφρεῶ τὴν παμμίαρον.

ΜΕΛΛΕΙΝ, *Fore*. Verbum hoc futurae significationem rei habet quidem, & tamen futuri temporis infinitivum, ac plerumque τὸ ἔσεσθαι, adsciscit, quae constructio rara est, ac in Actuum XI. 28. XXIII. 30. XXIII. 15. XXVII. 10. fere tantum occurrit. Ad *Erasmum Schmidium* ad Luc. VII. 2. pag. 515. b.

XXIII.

ΣΥΜΒΑΙΝΕΙΝ, *Contingere*. In Actuum Apostolorum XXI. 35. ac his quidem verbis, συνέβη βασιλεύσθαι αὐτὸν, pleonasmum adesse, idemque

idemque indicari, quod vna voce ἰβασάζετο, fatentur hodie viri docti, quorum ex ordine nominibus suis compellamus *I. C. Wölsium* in *Curis Philologicis* pag. 1321. & *Georg. Raphelium* in adnotatis *Polybianis* pag. 386. seq. Posterioris verba sunt: *Pleonasmus*, cuius tot exempla exstant in *Polybio*, ut vix in ullo scriptore plura putem reperiri posse. Nec solus *Megalopolitanus* ille historicus libenter gaudet hac redundantis verbi copia, sed omnes propemodum *Graeci*, qui elegantiam sectati sunt. Apud *Procopium* lib. IIII. de bello *Gothico*. ἰνταῦθα φύταξ συμβαίνει πέναν, pro eo, quod est simpliciter φύται, adhiberi, observavit *Gatakerus* in *Cinno* I. pag. 43. Repente subito adnectitur a nobis idem *Procopius* de bello *Gothico* l. 28. p. 380. C. πάντα γὰρ, ὅσα ἡμῖν ἐν τῷδε πολέμῳ πεπράχθαι συμβαίνει, πρὸς τὴν ἀπόβασιν κρίνεσθαι τῆς παρούσης ἡμέρας ἀνάγκη. Recita *Claudi Maltrete* versionem tuam: Nam quidquid in hoc bello patrauerimus, huius diei exitu decidatur necesse est. Tunc postidea *Polybius* X. 3. pag. 804. (nam hunc eius locum non attulit *Raphelius*) qui de *Aedilitate* scribit: ἦν αὖθις ἐπιφανισάτην ἀρχὴν εἶναι συμβαίνει τῶν νέων παρὰ Ῥωμαίοις. Recita, *Isaace Casaubone*, quomodo ista transtuleris: Is est maximus honos, qui iuveni apud Romanos mandatur. Iam quoque *Athenaeus* lib. XIII. pag. 583. F. ἐν αἰγῶνι ὃν ποτε αὐτὸν ἀχρημονήσαντα σφόδρα, ἀρξήναι ἐκ τῆς θείας συνέβη. Et tu, *Iacobe Dalechampii*, recita denuo interpretationem tuam: In quodam publicorum ludorum certamine, quia valde inepte & indecore se gesserat, explosus e theatro, & spectatorum humeris onectus. Similiter nunc etiam *Apollodorus* bibliotheces lib. II. cap. 4. pag. III. editionis *Parisiensis* & pag. 121. edir. *Salmur*. ἀπὸ πάντων δύο τῶν ἐν γῇ συνέβη τελευτῆσαι ὑπὸ τῶν Μίνως υἱῶν. Antiquam *Benedicti Aegii Spoletini* versionem, tu *Tanaquille Faber*, ac tu *Thoma Gale*, repete; ambo enim retinuistis illam: Ex omnibus, quos secum in naui vehebat *Hercules*, duo a *Minois* filiis interfecti fuerunt. Quin & *Philo Iudaicus* de vita *Mosis* lib. III. pag. 688. C. ἐτελεύτησε δὲ, ἐν ἑδεμῳ εἰσεὶ γινόμενῳ, ὑφ' αὐτῶν συνέβη διαφθαρῆναι μυρίαις. Rursus recita, *Sigismunde Geleni*, quo modo haec latina feceris: obiit, non seditione absumptus, ut multi alii. Nec non postea *Proclus Diadochus* paraphrasi in *Ptolemaeum* de siderum effectiōni-

bus IIII. 7. pag. 168. ὥς συμβαίνειν κατὰ καιρὸς τινὰς, τὰς μὲν Φιλίας ὥσπερ ἀργεῖν καὶ ὑποδέχεσθαι. Tu, *Leo Allati*, recita, qua ratione ex Graeco in Latinum haec mutaueris: *adeo ut statis temporibus benevolentiae desinant, vel minuantur.* Sequatur nunc *Phalaris* epist. 144. in fine: τοῖς μὴ λίαν ἀχθόμενοις πλεῖστα συμβέβηγεν ὑπολαύειν τῷ βίῳ. Tu, *Thoma Naogeorge*, recita quo pacto ista in latinum sermonem mutaueris: *li qui non nimis discruciantur, plurimum fruuntur vitae.* Ac deinde postea *Dionysius Halicarnassensis* lib. IIII. antiquit. Roman. pag. 208. ἐπειδὴ τελευτῆσαι συνέβη Ταρκύνιον ἐπιβυλευθέντα ὑπὸ τῶν Ἀγκυρμαρκίῃς παίδων. *Friderice Sylburgi* recita interpretationem tuam: *Simulatque Tarquinius per insidias occisus est ab Anci Marcii filiis.* Tum praeterea *Flavius Iosephus* origin. Iudaic. XI. 8. pag. 385. D. τὰ τε γὰρ Ἱερουσόλυμα καὶ τὸν ναὸν ἐκεῖθεν συνέβαινε ἀφορεῖσθαι. Recita tuam, *Sigismunde Geleni*, translationem: *quod ibi est urbs est templum in prospectu sit.* Recita latine eadem *Ioannes Hudson*, qui nouam procurasti nobis editionem operum *Flauianorum*, tomo I. pag. 581. inde enim est *Hierosolyma*, atque templum conspiciebatur. Post deinde *Tatianus* oratione ad Graecos cap. 46. pag. 102. καὶ μοι πεισθῆναι ταύταις (γραφαῖς) συνέβη, διὰ τε τῶν λέξεων ἄτυχον. Recita *Conrade Gesnere* tua, utpote interpretis, verba: *His ego fidem adhibui ob stili humilitatem.* Tum dein *Alexander Trallianus* lib. XII. pag. 765. vbi de vomitu: καὶ πλεῖστοι δὲ κεχεῖσθαι, καὶ μάλιστα τοῖς χηνείοις, ἵνα διὰ τῆς πλείονος ἐρεθισμοῦ γίνεσθαι πάντως ἔμετον συμβῇ. Recita *Ioannes Guinteri*, quomodo latine ista conuerteris. *Ac penitus, praecipue anserinis, utendum est, ut maiori irritati vomitus omnino proueniat.* Tandem denique *Archimedes* libro περὶ ἐλίκων ab initio: καὶ γὰρ συμβαίνει δύο τινὰ τῶν ἐν αὐτῷ μὲν κεχωρισμένων. Recita tu etiam, *Thoma Gechauff*, qua ratione ista transtuleris: *Nam duo quaedam ex his, quae habentur in Conone, sunt quae minime deprehensa fuere.* Pariter simul viri illi eruditi omnes inter vertendum neglexerunt verbum συμβαίνειν, satis quippe etenim gnari, abesse istud commode in Latino posse, etsi quamuis iure optimo Graeci admittat sermonis genius.

XXIIII.

TOΛMAN, *Audere*. Tam in diuinis quam humanis scriptoribus pleonasmum huius ipsius verbi inuenit *Daniel Heinsius* sacrarum exercitationum libro IIII. cap. II. pag. 252. cui aures nunc praebendae sunt: *Interdum Idiotismi obscuritatem inferunt interpretationi: etiam quibus Romani (quod non omnes notant) nonnumquam utuntur. Ut cum hoc eodem capite (XXI. apud S. Ioannem.) versu 12. dicitur, οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτὸν, εὐ τίς ἐστι; εἰδότες, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐστίν. Quomodo rogare non audebant, quod non ignorarent; tanto praesertim miraculo iam confirmati? Hoc ergo voluit: nemo ex eo quaerebat, nemo rogabat: nemo enim dubitabat, quin ipse Christus esset. quod & efficaciter dictum. Maro, Aude, hospes, contemnere opes, & te quoque dignum Finge Deo. quod est simpliciter, contemne opes. Flaccus, Principium (lege Dimidium) facti, qui coepit, habet. Sapere aude. hoc est, sapere aliquando incipe: aliquando sapias. Tale est illud Epistola ad Pisonem de poetica:*

At qui legitimum cupiet fecisse poema,
Cum tabulis animum censoris sumet honesti.
Audebit, quaecunque parum splendoris habebunt,
Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
Verba, mouere loco.

quod est, mouebit loco, ac mutabit. in quo tamen iudicio non audaciae locus est. Ita Plato, τολμᾶν τῶν ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι, abstinere alienis, viri iusti ait esse officium. Ὅς αὖν μένῃ, inquit, ἐν τῇ δικαιοσύνῃ, καὶ τολμήσειεν ἀπέχεσθαι τῶν ἀλλοτρίων. Qui perseuerat esse iustus, & alienis abstinuerit. neque enim sustinere hic cum interpretibus dicam. Sed nec aliter fortasse Apostolus, (ad Roman. V. 7.) ὑπὲρ γὰρ τῆς ἀγαθῆς τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. ubi recte ἀποθνήσκει, moritur, ante morietur, dicas.

ΥΠΑΓΕΙΝ, *Abire*. Idem ille *Heinsius*, quem modo loquentem percepimus, praesentis quoque verbi πλεονασμὸν adnotauit in *Aristarcho* sacro cap. 12. pag. 930. Nonni Panopolitae metaphrasin Euangelii Ioannei adhuc modum castigans: *Et tam trivialia notare pudet. quale*

est, quod μολόντες addidit: quasi illud (Ioan. XV. 16.) ἵνα ὑπάγητε, καὶ καρπὸν φέρητε, aliud sit quam ἵνα καρποφορήτε, vñtatissimo linguae eius pleonasmō. Numquam ergo illud (Matth. XXIX. 15.) ὑπάγε, καὶ ἐλεγξον αὐτὸν, item, αἰὶ ὑπάγε, σταυτὸν δειξὸν τῷ ἱερῷ Marc. I. 44. aliaque eiusdem generis legerat, quae apud Hellenistas ὅση κόνις?

PLEONASMI PRAEPOSITIONVM,

XXV.

Ex his, quoniam spe nostra longius excreuit praesens exercitatio, non omnes in medium proferemus Pleonasmos, contenti vnum alterumue selegisse; quem quoque ordinem tenebimus in coniunctionibus, aduerbiis, & plurium vocum Pleonasmis.

EN, in. Saepissime abundat ante datiuos, instrumenti scilicet, ἐν ὕδατι Matth. XIII. 11. ἐν μαχαίρῃ ibid. XXVI. 52. ac Lucae XXII. 49. ἐν δόλῳ Marci XIII. 1. ἐν λόγοις Luc. XIII. 9. ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ibid. XXIII. 19. ἐν τῷ αἵματι, Apocal. I. 5. ἐν θανάτῳ II. 23. ἐν ῥάβδῳ ibid. commate 27. ἐν ἱματίοις III. 4. ἐν ῥομφαίᾳ, ἐν λιμῷ, ἐν θανάτῳ VI. 8. & frequentissime adhuc in eadem Apocalypsi, cuius loca singula non adscribimus. Vnus tamen potissimum obseruandus est in capite XIX. commate 13. vbi ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι, codices fere omnes legunt, paucissimis tantum exceptis, quibus *Aretas* propemodum solus pag. 980, subscribit. Caue autem huc referas alium ex Apocal. XIII. 3. locum, qui in editione Giessensi anno 1705. typis descripta, sic exhibetur, καὶ ἐθαύμασεν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ, incuria enim typographae irrepsit ἐν, totumque corrupit locum, vel sic restituendum, καὶ ἐθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ, quomodo legit *Eras. Schmidius*, *Ioannes Millius*, editio perinsignis & codicum multorum consensu munita *Roberti Stephani*, nec non *Eras. Roterodami* per Frobenium anno MDXIX. euulgata, atque *Prutiana*, quam secuta est plerumque Giessensis editio, quod Praefatio docere poterit; vel hoc modo refingendum, καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῇ, quemadmodum offendimus in *Aretae* commentariis pag. 952. & in multis omnino

omnino editionibus, *Ioannis* nimirum *Gregorii*, cum scholiis Graecis publicata beneficio theatri Sheldoniani anno MDCCIII. & in alia ibidem typis descripta an. MDCLXXV. & *Bezae* editionibus omnibus, e quibus nominare sufficiat optimam illam, quae *Henrici Stephani* opera anno MDLXV. in publicam exiit lucem, & in *Geneuensi*, adnotatis *Iosephi Scaligeri* instructa anno MDCXX. & in *Stephani Curcellaei*, & in elegantissima *Henrici Wetstenii*, & in *Elzenviriana* atque *Leusdeniana*, quarum illa anno MDCLXX. haec an. MDCLXXXIIX. prelum exercuit. Etenim ἰθαύμασεν ἐν ὅλῃ γῇ, neque exstat vel in vnica editione alia, neque ex regulis linguae dici potest. Ceterum, siue ἰθαυμάσθῃ ἐν ὅλῃ τῇ γῇ, siue ἰθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ἐπίσω τοῦ θηρίου, legere volueris, reddendum semper erit, *admirans vniversus terrarum orbis sequebatur bestiam*, vel breuius, *bestiam ex admiratione secuti fuerunt*, quod & antiquiores interpretes animaduenterunt, & recentiores, ac ex posterioribus *Gottfridus* quoque *Olearius* in observationibus sacris ad Euangelium Matthaei p. 234. Sunt non pauci, qui ebraizantem pleonasmum id adpellant, quorum ex censu nunc nominamus *Cunr. Rittershusium* ad *Oppiani Cyneg.* II. 592. notantem: *Hebraizans pleonasmus praepositionis ἐν*, cui similem alium notauit in *Halicentis*; & magnum *Hugonem Grotium* ad 1. *Thessal.* IIII. 18. & verba ἐν τοῖς λόγοις sic scribentem: *Ev hic additur Hebraeo more. Graeci puriores solo datiuo causam instrumentalem exprimunt.* Quae nollem excidissent vitis harum rerum alioquin intelligentissimis; quum profanos scriptores hunc adhibuisse pleonasmum aliorum indicio monstrauerit *Cl. Wolfius* in *Curis Philog.* pag. 57. & 124. quaedam etiam *Auctorum* loca attulerit *Erasmus Schmidius* ad *Ebr.* I. 1. & *Paullus Pater* ad *Palaephati* cap. 32. pag. 146. plurinia vero celeberrimus *Hemsterhuis* ad *Luciani colloquia selecta* pag. 21. seq. qui ἐν *Attica venustate redundare* dixit. Illis adpone *Theophylactum* *Simocattam* historiae *Mauricianae* libro II. cap. II. pag. 408. νόσω γὰρ χαλεπῇ περιπεπλωκὼς ὁ Μαυρίκιος τῷ πεντεκαδεκάτῳ ἐνιαυτῷ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας, ἐν γράμμασι διετύπων τὸ κρᾶτος, hoc est, *litteris ordinavit imperii statum.* Vtcrius abundat ista praepositio in hoc datiuo apud *S. Paullum* in priore epist. ad *Corinth.* XIII. II. καὶ ὁ λαὸν,

λων, ἐν ἐμοὶ βάρβαρον, ubi ἐν, quantum ad sensum spectat, superfluum esse adnotavit *H. Grotius*, indeque legendum *potius* esse ἐμοὶ βάρβαρον sine ἐν iudicavit *Henr. Stephanns* in thesauro Graecae linguae tomo I. col. 720. F. addens, *ut habebat unum ex nostris vet. exemplar.* Et si vero ἐν eo in loco omittantur codices quidam, & Patres quoque, non tamen eliminandum extemplo simul est, quoniam ἐν ἐμοὶ βάρβαρον plenissime dicitur, atque hoc idiomate S. Paullum uti, ipse proficitur *Ioannes Millius*. Abundat quoque ἐν in locutione ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ Galat. III. 8 ut non pauci habent codices eo in loco, habent LXX. Interpretes in Genes. XII. 3. XII. 18. XXII. 14. habet quoque *Basilius Seleuciensis*, sermone in Abraamum pag. 69.

ΕΠΙ, *Ad.* In Actuum Apostolorum X. 16. & XI. 10. legimus, τὸτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρις, id est *ter*, *vacante* ἐπὶ, ait *H. Stephanns* dicto loco, col. 1213. G. Quod ἐπὶ alibi vacare docet *scholiasta Apollonii Rhodii* in Argonaut. lib. III. v. 779. ad verba ποῖον δ' ἐπὶ μῦθον ἐνίψω; sic adnotans: περιτὴ δὲ ἡ ἐπὶ πρόθεσις. Loco ἐπὶ τρις dixit *Antoninus Liberalis* eis τρις fabula XXVI. pag. 138. seq. καὶ αὐτὸν ἐξ ὀνόματ' εἰς τρις ὁ ἱερεὺς Φωνεῖ, καὶ εἰς τρις ἀμείβεται πρὸς αὐτὸν ἡχώ.

ΥΠΕΡ, *Super.* Vidit hunc pleonasmum *Hugo Grotius* ad 2. Cor. XI. 5. observans: *Est hic duplex nota magnitudinis, ὑπὲρ ἑξ ἑλάν, sicut ἑλάν ἐκ περισσῆς Marci VI. 51.* Sic denuo ὑπὲρ ἑλάν 2. Cor. XII. 11. sic & ὑπεράνω Ephes. I. 21. & III. 10. Ebr. IX. 5. sic ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν Roman. II. 26. quod nude effertur ἐντυγχάνει ὑπὲρ αὐτῶν Ebr. VII. 25. Sic pariter *S. Gregentius* in disputatione cum Herbano Iudaeo folio 119. b. τῶτων πάντων ὑπερπαχόντων ὑπὲρ τῆ λαῶ Ἰσραήλ. Sic quoque *S. Dionysius, Areopagita* vulgo dictus, praepositionem ὑπὲρ ad designandam rerum excellentiam, multis vocibus a se formatis praefixit; quod in eo tamquam *mirabilem ἑ plus quam humanum modum loquendi* observandum arbitratur *Balthasar Corderius* in observationibus generalibus, quae tomo primo operum istius Dionysii, anno 1644. Parisiis editorum, praefixae cernuntur, observatione quarta.

PLEONASMI CONIVNCTIONVM
ET ADVERBIORVM.

XXVI.

ΕΣΩ, *Intra*. Apud S. Marcum XIII. 54. in his verbis, καὶ ὁ Πέ-
τρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ, ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν, aduer-
bium ἔσω tanquam παρέλκων primus, idemque vnicus, animaduertit
Henricus Stephanus, qui solus in Graeca litteratura consul sine collega
vere dici potest: antiquioribus aequae ac recentioribus ad vnum fere
omnibus interpretibus S. Marci tacentibus. At Stephanus noster ex-
celsa voce clamat: *Pro superuacuo haberi possit istud aduerbium ἔσω,*
ideoque non male ab Erasmo praetermissum fuit, ita interpretante: Ecce
Petrus eminus sequebatur illum, donec (venisset) in atrium summi sa-
cerdotis. Vetus interpret omnino ad verbum, Sequutus est eum usque intro
in atrium. Sed dure hoc dici videtur Latine: ideoque aut omittendum
ἔς ipse hoc aduerbium ἔσω censuerim, aut permutato ordine dicendi,
Sequutus est intro, usque in atrium: ut habet nouissima interpretatio.
Haecenus Stephani verba ex thesauro linguae Graecae tomoque quarto
col. 829. F. desumpta, qui per nouissimam interpretationem intelligit eam,
quae a Theodoro Beza est concinnata.

ΙΔΟΥ, *Ecce*. Per exsuperantiam ebraicam creditur vulgo in li-
bris N. T. additum esse, eo quod Iudaeorum lingua aegre carere pos-
sit hoc adverbio. Verum enim vero Graeci quoque homines, illique
satis comiti & deliciarum sermonis studiosissimi, hoc dicendi genus ve-
surpant, etsi non tam frequenter ac Ebraei. Elegantissimorum eius-
modi scriptorum duos duntaxat in scenam nunc producemus, *Iulia-*
νισ puta imperatorem, & *Lucianum*. Ille enim in Misopogone pag.
345. B. ait: Ἰδὲ, πάλιν ἐγὼ τὰ συνήθη τεχνιτεύω λεγείδω, hic autem in
Reuiviscentibus pag. 419. scribit: Ἰδὲ, τίς ἄλλος ὁ πλατὺς, ὥσπερ
ἡμίτομος ἰχθὺς προσέρχεται; Et mox, pag. nimirum subsequente: ἰδὲ
πολλὰς πού τες ἰχθὺς ὁρῶ κατὰ ταῦτόν ὁμόχρους. Et in dialogo Cha-
ronis ac Mercurii quinque adhibuit ἰδὲ, nempe pag. 278. ἀλλ' ἰδὲ ἡ
πηρ

πῆρα μοι, ὦ Ἑρμῆ, καὶ τὸ βάκτρον, εἰς τὴν λίμνην ἀπερρίφθων. & statim pag. 279. ἰδὲ σοι ὁ πλῆτος ἀπερρίπται. Paucis interpositis : ἰδὲ σοι φίλος εἰμι. & eadem adhuc pagina : ἰδὲ σοι γυμνὸς ὡς ὄρεαι ἀληθεύειν. & pagina 281. ad Mercurii mandatum, καὶ ὁ ῥήτωρ δὲ σὺ, ἀπέθου τῶν ῥημάτων τὴν τσαύτην ἀπειραντολογίαν καὶ ἀντιθέσεις, καὶ βαρβαρισμὸς, καὶ τὰλλα βάρη τῶν λόγων, orator obsequiosus responderet : εἰν, ἰδὲν ἀποτίθεμαι.

XXVII.

ΜΑΛΛΟΝ, Potius. Superat μάλλον, quando cum comparatio connectitur. Iam primum a principio *Henricum Stephanum* nostrum in Appendice ad aliorum scripta de dialecto Attica pag. 87. seq. de hoc pleonasmō praecipientem percipiamus. At vero, inquit, de comparatio praefixam habente vocem μάλλον, quid sentiendum erit? an itidem ad pleonasmum referri hunc comparativum pro positivo usum dicere oportebit, an potius in voce μάλλον, non in comparatio, pleonasmus constituendus erit? Ego exempla proferre contentus, sum unicuique iudicium liberum relinquam. Dixit igitur *Aristophanes*, μάλλον ὀλβιώτερον: *Demosthenes*, μάλλον φοβερώτερον: *Isocrates*, κρείττον μάλλον: *Andocides*, ἐπιτηδειότερον μάλλον. itidemque alii cum aliis comparativis hoc modo sunt usi. Quin etiam praefixa voce πολὺ vel πολλῶ ἑρσι adverbio μάλλον, talis usus reperitur: ut πολὺ μάλλον ἐτοιμότερον, apud *Isacum*: ἔξ πολλῶ μάλλον ζηλωτότεροι, apud *Isocratem*. Praefixum autem hoc vocabulum adverbio μάλλον, haud scio an pro iis facere videri possit, qui comparativum pro positivo esse positum, quam abundare μάλλον dicere mallerent. Tum etiam consentientem *Theod. Beza* ad *Matth. VI. 26.* Verbum διαφέρειν comparationem declarat. significat enim praestare ἔξ excellere. Illud autem μάλλον Graeci coniungunt etiam comparativis, maioris emphasis causa. cuius constructionis exempla passim occurrunt: sicut apud *Plautum* aliquoties particula Magis redundat. Nos igitur, ut aliquo modo exprimeremus hunc pleonasmum, perinde vertimus, ac si scriptum esset πολὺ διαφέρειν. Nec non

non huc spectantia *Hugonis Grotii* verba ad *Ephes. III. 20.* 'Τπὲρ ἐκ περισσῶν sunt particulae plures αὐξητικαὶ cumulatæ: quod loquendi genus amat *Paulus*, ut videre est *2. Cor. III. 9.* (in πολλῷ μᾶλλον περισσεύει) *Εἰς VII. 13.* (in περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν) *Philipp. I. 9.* (in ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ) *1. Thessal. III. 1. 10.* (in ἵνα περισσεύητε μᾶλλον, & in παρακαλῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον) quibus N. T. locis adiiciendus maxime est ille in litteris ad *Philipp. I. 23.* πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρείσσον. Adde his *Reuer. & celeberrimum Wolsium* ad *Marci VII. 36.* pag. 477. & *Graecorum Auctorum* testimonia apud *Cl. Stephanum Berglerum* ad *Alciphronis* librum II. epist. III. pag. 228. 229. atque *Franc. Nansium* ad *Nonni* paraphrasin pag. 40. 41. quin & *Latinorum* exempla apud *Iacobum Perizonium* ad *Sanctii Mineruam* III. 9. pag. 714. ac memor esto *Grammaticorum* canonis: Quemadmodum apud *Latinos* eo, quo, tanto, quanto, multo, longe; ita apud *Graecos* hæc particulae πολλῷ, πολλῶν, πολὺ, τοσούτῳ, ὅσῳ, μᾶλλον, μακρῶ, & similes, comparatiuis intendendi aut explicandi gratia adduntur. Sed ne aliorum duntaxat laboribus uti videamur; hæc accipe ex propriis obseruatis. *Aristophanes*, cuius tetigit locum *H. Stephanus*, ait in *Concionatricibus* versu 1125.

Τίς γὰρ γένοιτ' ἂν μᾶλλον ἐλβιάτερος;
Isocrates, ab eodem doctissimo virorum indicatus, in *Archidami* extremo: πολὺ γὰρ μᾶλλον κρείττον μεγάλη καὶ τιμὴν ἀνταλλάξασθαι. & in oratione ad *Philippum* pag. 212. ὥστ' ἡγῶμαι πολὺ μᾶλλον αὐτὰς αἰρήσεσθαι. & in encomio *Helenæ* p. 500. ὥστ' ἡγήσατο, κρείττον εἶναι τεθναίνειν μᾶλλον, ἢ ζῆν αἰσχρῶς. *Aristoteles* libro de *Poetica* cap. 26. in fine: φανερόν ὅτι κρείττων ἂν εἴη μᾶλλον. Idem lib. cit. cap. 14. pag. 270. meminit hominis ἢ βελτίονος μᾶλλον ἢ χείρονος. *Lucianus* in *Necyomantia* pag. 337. πολλῷ δ' ἂν οἶμαι μᾶλλον ἐγέλας. & in *Vitarum* auctione pag. 387. πολὺ μᾶλλον ἔτι τῶτ' ἀγνοῶ. *Achilles Tatius* lib. VII. pag. 437. πολὺ μᾶλλον πρὸς τὴν *Μελίτην* εἶχεν ἀποστειώτερον. *Ptolemaeus* de iudicandi facultate & de animi principatu, in fine: μᾶλλον αὐτιώτατον. Sic πολὺ πλεῖον in *Menandri* fragmentis pag. 104.

μακρῷ ᾄμενον in Luciano pro imaginibus pag. 23. πολλῷ κρείττον in Demophili sententiis Pythagoricis pag. 44. πολλῷ αἰμείνω in Geoponicis II. 1. μακρῷ κρείττον in Aeliani historia animalium lib. I. cap. 60. πάλυ θῦλλον in Isocratis Busiride pag. 546.

XXIX.

ΟΠΙΣΩ, *Post*. Superfluit, cum ἀκολυθῆν coniunctum, ut Matth. X. 38. Huc vicinia commigrat quidem Aristophanis ἀκολυθῆν κατόπιν τινός, Luciano ἐπιθεῖν κατόπιν, & Herodiani ἐπιθεῖν ὀπίθῃν ab Horatio Vitringa initio capitis IIX. animaduersionum ad Vorstium allata, sed in quibus κατόπιν & ὀπίθῃν pariter abundant. Scite hoc obseruatum est celeberrimo Hombergko in Parergis sacris pag. 47. & 48. cuius haec sunt verba: Inanissima est ἀνελθεῖν, qua interdum exprimi solet illud ὀπίσω, post, cum nihil certius sit, quam id superfluum esse, ut multa alia. Nulla quoque ratio est, ut vocabulum istud pone vertamus, non post. Magis ergo probandum iudicium Erasmi, & veteris etiam Interpretis, qui id vocabulum omittendum duxerunt.

ΟΤΙ, *Quod*, *Quia*. Ad legitimam constructionem adiicitur passim in N. T. ad verba λέγειν, λαλεῖν, εἰπεῖν, idque more Atticorum. Prius vero praemitemus Henr. Stephanum, postea de nostris quaedam addemus. Itera ergo mihi iterum Stephanorum doctissime, quae in comment. de Atticae dialecti idiomatis pag. 75. pridem scripsisti: Ad- dam autem & exemplum alterius pleonasmī — — — si prius ex Testamenti noui scriptis huius Attici pleonasmī aliquot exempla pro- sulero. Ideo enim tot veterum scriptorum accumulare exempla libuit, ut tanto plus auctoritatis in illis hoc loquendi genus haberet: id est, ut tanto magis testatum redderem, non ineptum & prorsus a linguae Graecae consuetudine alienum (ut multi putarunt) esse ibi hunc pleonasmum, sed contra ex ipsius Atticae linguae velut penetralibus petitum. Deinde longum deinceps sermonem instituit, & exempla τῷ ὅτι πλεονάζον- τος considerat in Matthaei IX. 18. XX. 12. Marci I. 40. VI. 18. X. 33. Lucae XIX. 42. Actorum XV. 1. & aliis, quae cum Atticis scripto- ribus committit. Nec vno in loco Curarum suarum eundem pleona- smum

sumum observavit Cl. *Wolfius*, sed in bene multis, nominatim ad Matth. IX. 18. pag. 169. ad Marci I. 37. pag. 433. & II. 16. pag. 479. & X. 33. pag. 499. & XVI. 7. pag. 539. & ante eum Io. *Clericus* in Hammondum ad Matth. VII. 23. ex Theophrasti character. cap. 3. prorsus eandem redundantiam adnotans. Exstat apud hunc *Theophrastum* non in illo tantum tertio capite De adulatione (quod in aliis editionibus secundum est) sed & in singulis propemodum capitibus hic pleonasmus noster, quae ordine nunc adferemus omnia. Capite septimo circa finem: λέγων, ὅτι χαλεπὸν τῷ λόλῳ ἐστὶ σιωπᾶν. In extremo capitis poni: καὶ εἰπεῖν, ὅτι λέλουται. Capite X. pag. 50. ἀλλὰ λέγειν, ὅτι τὰ μικρὰ ταῦτα πολλὰ ἐστὶ τῷ ἐνιαυτῷ. Capite XIII. pag. 62. καὶ προσελθὼν τῷ πατρὶ εἰπεῖν, ὅτι ἡ μήτηρ ἤδη καθεύδει. Capite XV. pag. 70. καὶ τοῖς τιμῶσι, καὶ πέμπουσιν εἰς τὰς ἐορτάς, εἰπεῖν, ὅτι ἔκ ἂν γένοιτο δίδόμενα. Mox pag. 72. εἰπὼν ὅτι ἔκ ἂν δοίη, ὑπερον ἤκειν φέρων, καὶ λέγειν ὅτι ἀπόλλυσι καὶ τὸ τοῦ ἀργύριον. Capite XXIII. pag. 96. καὶ δεδομένης αὐτῷ ἐξαγωγῆς ξύλων ἀτελῆς, εἰπεῖν ὅτι ἀπείρηται. Paullo post, eadem adhuc & sequenti eam pagina (vixit nunc autem Cantabrigienfi editione recentissima) καὶ τὰς τριῶν ἐπαρχίας εἰπεῖν ὅτι ἔτι τίθησιν. Denique capite XXV. pag. 102. πρὸς τὸν παρεκαθήμενον λέγειν, ὅτι φοβεῖται ὑπὸ ἐνυπνίου τινός. Exstat porro in *Luciani* iudicio Dearum, eiusque initio: καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν, ὅτι σε, ὦ Πάρι, κελεύει ὁ Ζεὺς κ. τ. λ. in *Attriani* rebus Indicis pag. 549. τότε δὴ αὐτὸν ὑποσάντα εἰπεῖν ὅτι, ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ τοι ὑποδέχομαι ἐξηγήσασθαι τῷ σόλῳ. in *Thucydidis* libro II. pag. 565. D. ὁ Ἀλκιβιάδης πείθει αὐτοὺς Ἐνδρίον καὶ τὰς ἄλλας ἐφόρους μὴ ἀποκνήσαι τὸν πλοῦν, λέγων ὅτι φθήσονται πλεύσαντες, & reliqua. Invenitur etiam in *Palaephato* capite 3. in fine: ἐπεὶ περ καὶ νῦν πορνοβοσκὸν δυσυχῇ εἰώθασιν λέγειν, ὅτι ὑπὸ τῶν πορνῶν κατεβρώθη. Et in cap. 6. non longe a calce: ἔλεγον οἱ Θηβαῖοι, ὅτι τοιαῦτα δεινὰ ὁ Κάδμος ἐπήγαγεν ἡμῖν. & capite 10. ἔλεγον ἔν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι Λυγκεὺς καὶ τὰ ὑπὸ γῆν ὄρεα. & cap. 12. ἔλεγον ἔν οἱ ἄνθρωποι - - ὅτι ἀτρωτὸς ἦν. & capite 25. Γηρυόνην φασὶν, ὅτι τρικέφαλος ἦν. in *Eristete* manuali capite VI. εἰ δ' ἴπωμαι παυρόμενος ἔλεγεν, ὅτι καλὸς εἰμι, οἷόν ἐστιν ἦν, σὺ δ' ἔστιν λέγης ἔπαις.

ῥομενⓄ, ὅτι ἵππον καλὸν ἔχω. Capite XV. ἀλλ' εὐθὺς διαίρει παρὰ
 σεαυτῷ, καὶ λέγειν ἔσω πρόχειρον, ὅτι τῆτον θλίβει, ἢ τὸ συμβεβη-
 κός. Iterum capite XVII. ἀλλ' εὐθὺς διαίρει παρὰ σεαυτῷ, καὶ λέγε,
 ὅτι τῆτων ἔδεν ἱμοὶ ἐπισημαίνεται. capite XLIII. ἐκ πάσης ἀφορμῆς λέγε,
 ὅτι ὕδωρ πίνει. ac ineunte capite XLVI. λέγε αὐτὸς πρὸς σεαυτὸν, ὅτι
 εἰ μὴ ΧρῦσιππⓄ ἀσαφῶς ἐγγράφει. Singularis est huius ὅτι abundan-
 tia ante infinitivum, & coniunctio cum eodem, in vnico N. T. loco,
 Act. XXVII. 10. θεωρῶ, ὅτι - - μέλειν ἔσεσθαι τὸν πλῆν, ad quem
Erasmus Schmidius notauit: τὸ ὅτι hic plane πλεονάζει. Sed ne infini-
 tiuus subsequens turbare aliquem possit; eius etiam, rationis licet,
 constructionis, exempla ex Graecis proferemus scriptoribus. *Stephanus*
Byzantinus in Ἑθνικοῖς κατ' ἐπιτομὴν, voce Τρεμιθῦς. κώμη Κύπρου
 - - - φασὶ δ' ὅτι ἐπιβάσης Ἀφροδίτης εἰς τὸν τόπον, διὰ τὴν παρε-
 σίαν τῆς δαίμονⓄ ὑπὸ τρόμῳ διασαλευθῆναι, διὸ καὶ Τρεμιθῦντα κληθῆ-
 ναι. *S. Basilii* magnus oratione ad iuvenes cap. X. pag. 31. seq. εἶρηκεν
 ἄνευ μέτρῳ, ὅτι νέω ὄντι τῷ Ἡρακλεῖ κομιδῇ - - - προσελθεῖν δύο
 γυναῖκας. *S. Gregentius* disputatione cum Heribano Iudaeo, folio 113. b.
 ἀλλὰ δοκῶ, ὅτι μήπω ἐκείνον ἐληλυθέναι. Adstitue, quae *Panllus Pater*
 ad Palaephati caput 2. pag. 29. scripsit.

PLEONASMVS PLVRIVM VOCVM.

XXIX.

Haecenus de Pleonasmō vnius vocis egimus; pauca nunc adden-
 da sunt de Pleonasmō duarum vel plurium vocum. Ac duae quidem
 voces aliquando abundant, veluti

ΑΝΟΙΓΕΙΝ ΤΟ ΣΤΟΜΑ, sequente λέγειν, vel εἰπεῖν, vel διδάσ-
 κειν. Quod loquendi genus ad Ebraismum pleonasticum retulit *Io. O-*
learius de stilo N. T. pag. 249. & *Io. Vorstius* in rariore hodie & ex-
 cellenti (ita enim laudatur a *Sainiore*, siue, *Richardo Simonio* in biblioth.
 Crit. tomo III. pag. 488.) libro commentario de Ebraismis N. T.
pag. 2

partell. cap. 138. pag. 268. cuius verba, in compendium missa, dabitur : *Notandum illud est, quod, cum memoratum est, aliquem docuisse populum, adiacere ac praemitti soleat, ipsum os aperuisse, atque ita rursus παρέλκον quoddam usurpetur. Exemplum Matth. V. 2. - - aliud exemplum Act. 11. 35. - - Rursus aliud Act. 13. 34. - - Alii scriptores, si velint dicere, quod orationem aliquis habuerit ad populum, non solent addere, ipsum aperuisse os. Quod autem scriptores sacri & hoc adiiciunt, faciunt more Hebraeorum. Exemplum Job. XXXIII. 2. - - aliud Dan. 9. 16. Diu ante illum Beza ad Matth. V. 2. scripserat : *Hebraicum dicendi genus, cuius tamen hanc emphasin nonnulli esse volunt, ut iis demum tribuatur, qui serium & eximium aliquid dicaturi sunt. Sed hoc perpetuum non est. Eandem fouet opinionem Carolus Maria de Veil, ex Iudaeo factus primum Academiae Andegauensis doctor, deinde ecclesiae Anglicanae Presbyter, in explicatione litterali euangelii Matthaei & Marci, Londini anno MDCLXXII. edita, ad verba S. Matthaei V. 2. ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ita commentans pag. 56. Hebraismus Scripturae familiaris, id est, incipiens loqui. Quosdam hanc phrasin ideo sugillauisse, quod clauso nemo docere possit ore, discimus ex S. Chrysostomo, in catena Graecorum Patrum, Tolosae an. MDCXLVI. ac seq. publici iuris facta, tom. I. pag. 56. & 57. grauiter pronuntiante : Τί δή ποτέ ἐστὶ τὸ, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα ἐδίδασκεν αὐτὸς ; ἔδοξε γάρ τισι περιττὸν εἶναι τὸ τοιοῦτον. οὐκ ἐστὶ δέ. ἀλλ' ἐπεὶ δὴ ὁ μόνον τῷ λόγῳ, ὡς εἶπομεν, ἐδίδασκεν ὁ Σωτὴρ, ἀλλὰ καὶ τῷ τρόπῳ, διὰ τοῦτο καὶ ἀνοίξας φησὶ τὸ στόμα ἐδίδασκεν αὐτὸς, διαμαρτυρῶν τὴν διὰ τοῦ λόγου διδασκαλίαν ἀπὸ τῆς διὰ τῶν ἔργων τε καὶ τοῦ τρόπου. Et secundo tomo pag. 108. Καὶ τίνος ἕνεκεν πρόσκειται τὸ, ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ; ἵνα μάθῃς, ὅτι καὶ σιγῶν ἐπαίδευεν, ἔχῃ φθιγ. γόμην μόνον. ἀλλὰ νῦν μὲν τὸ στόμα ἀνοίγων, νῦν δὲ τὴν ἀπὸ τῶν ἔργων ἀφιεὶς φωνήν. Quam ipsam rationem adducit quoque Theophylactus in Euangelia pag. 26. de Christo loquens : Καὶ γάρ ποτε μὴ ἀνοίγων τὸ στόμα ἐδίδασκεν, ἤγουν διὰ τοῦ βίου, καὶ τῶν θαυμάτων. νῦν δὲ διὰ ῥημάτων. Alium ex Theophylacto locum, similemque ex Hilario, protulit *Friedericus Spanhemius* in *Dubiis Euangelicis* parte III. dubio 79. pag.**

pag. 374. seqq. qui haec *documenta Patrum moralia* ait esse tolerabilia. Ad sacri codicis phrasin hanc accedere Aeschyli εἶναι σόμα, Sophoclis σόμα ἐκλύειν, Isocratis λύειν τὸ σόμα, indicatum videbis in Wolfianis Curis pag. 81. & 231. quibus pridem illud Luciani ἀνοίγειν τὸ σόμα ἐν ἔπεσιν adiecit Cl. Praeses observat. sacr. lib. IIII. pag. 140. Nunc addere liceat *Lycophronem* in *Alexandra* v. 28. seq. canentem:

Ἡ δ' ἐνθεὸν χάσσασα βακχεῖον σόμα,
Ἄτης αἶψ' ἀκρῶν βεπλανοκτίσων λόφων,
Τοιῶν δ' αἶψ' ἀρχῆς ἤρχ' Ἀλεξάνδρα λόγων!

Josephus Scaliger, eruditorum Phoenix, transtulit:

*At ora solvens entheis bacchatibus,
Ates ab altis peruagae bouis iugis,
Cassandra dictis infit orsa talibus.*

Ibi enim χάσαι σόμα idem esse ac ἀνοίγειν aut λύσαι cum *scholiastes* indicat, tum summe venerabilis Oxoniensium hodie episcopus *Io. Petterius* in commentario ad Poetam vere σκοτεινὸν pag. 117. b. Ex Romanorum Poetis Virgilium Aen. lib. I. Sic ore locuta est, atque Ovidium Metamorph. lib. XIII. Exspectatoque resoluit ora sono, dixisse, iam adnotavit *Spanhemius* indicato loco. Adnectimus continuo aliud *Virgilii* exemplum ex Aen. IX. 5.

Ad quem sic roseo Thaumantias ore locuta est,
ac eodem ex libro IX. v. 319.

— — prior Hyrtacides sic ore locutus,

vbi *Servius* adscripsit: Non est περισσολογία. itemque haec *Fl. Crescantis Corippi* de laudibus Iustini Augusti minoris lib. I. v. 178. 179.

— — — — ipse tenere

Sceptra tuus moriens te iussit avunculus ore.
& mox versu 208.

*Quum Deus imperium sancto iam dixerat ore
Iustino Sophiaeque datum?*

Sic itaque ora resolvere, ore loqui, iubere vel dicere ore, modum loquentis inferunt, adhibenturque ad designandam dicentis gravitatem & παρρησίαν, magnitudinem & momentum dictorum, quae verba sunt

Spanh.

Sphanhemii. Compone cum dictis locutiones cognatas ἀκοῇ ἀκχεῖν, & ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν, de quibus supra ad voces Ἀκοή & Ὀφθαλμός egimus.

XXX.

Est porro Pleonasmus plurium vocum, quando idem & aigentibus simul & negantibus verbis exprimitur. Neque Ebraicam hanc esse dicendi formulam, sed clarissimis monumentis Graecorum testatam consignatamque, ostendit Cl. Praeles Observationum sacrarum libro II. pag. 78. seqq. Ornamentum illa orationi conciliat, *Hermogene*, acutissimo Rhetore, libro II. de dicendi generibus cap. 10. pag. 156. ac seq. teste locupletissimo: Τό, τε οὖν κατὰ ἄρσιν καὶ θέσιν περιβάλλει, τέλειον ποιῶν τὸν λόγον. οἷον, ὥς τῶν ἀποδωστομένων τὰ ἡμέτερα. εἴτα ἡ θέσις, ἀλλ' ὥς τῶν φυλασσόντων τὰς ἀλλας. τῷτο τὸ χῆμα ἔκ ἐθεμεν ἐν τοῖς ἐφελκομένοις ἄλλαι νοήματα, ὅτι καὶ κατ' ἐαυτὴν ἡ ἀναίρεσις δύναται τίθεσθαι, καὶ ἔκ ἀναγκάως αὐτῇ ἐπιταί ἡ θέσις. οἷον, ἡ δὲ ἐμὲ, ἡ γὰρ δὴ ἐγὼγ' ἐπολιτευόμην πῶ τότε, πρῶτον μὲν ὑμεῖς ἔτω δέκεσθε, ἔθεν γὰρ ἐπηκολέθησε θετικὸν τῇ ἀναίρεσει. τό, τε οὖν κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν περιβάλλει χῆμα, τέλειον ποιῶν τὸν λόγον, καὶ τὸ ἐξ ἀναίρεσεως συμπλεκτικόν. περισσαιοικᾶ γὰρ τὰ ἔτω προφερόμενα νοήματα δοκεῖ πως εἶναι. οἷον, ἡ μόνον τόδε, ἀλλὰ καὶ τόδε. ἡ γὰρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένον ἦκοι τις, τῷτο ἂν ἀκχεσάντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω. *Ioannes Sturmius*, qui stili artifex fuit ipse, haec latinitate sic donavit: *Negatio igitur & adfirmatio circumducit, perfectam efficiens orationem; ut, (Demosth. de falsa legatione.) Non ut nostra nobis reddant, deinde adfirmatio, sed quasi ceteros tueantur. Hoc ornamentum non recensemus in illis, quae attrahunt alias sententias. Nam per se potest poni negatio, ut, (Demosth. pro Corona) Non per me, nondum enim ego ad Rempublicam accesseram, primum ita animis adfecti eratis. Nulla enim adfirmatio negationem secuta est. Primum igitur adfirmatio & negatio verborum ornamentum circumductam figuram facit, perfectam orationem reddens: deinde etiam copulatio per negationem. Sententiae enim hoc modo pronuntiatae videntur aliquo modo orationem efficere abundantem, ut, non solum hoc, verum etiam*

K illud

illud. *Items in illo* (Demosth. in prima Olynth.) Non enim si quis adparati aliquid adferat, quod vtile sit, hoc debetis adsumere, sed etiam vestrae fortunae esse puto. Iam & nonnulla huius γήματ^ς exempla addemus. *Demosthenes* in Philippica secunda, p. 28. Β. τ' ἀληθῆ μετὰ παρρησίας ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκ ἀποκρύψομαι. *Aristoteles* Rhetoric. II. 24. in fine: ψευδὲς τε γὰρ ἐστὶ, καὶ οὐκ ἀληθές. *Plotinus* in Ennead. pag. 179. Β. εἰδῶλα γὰρ, καὶ ἐκ ἀληθῆ. *Isidorus Pelusiota* libro III. epist. 260. p. 600. λέξω, καὶ ἐκ ἀποκρύψομαι. *Philo Iudaicus* de vita Mosis lib. I. p. 605. C. ἵνα γνήσι^ς, ἀλλὰ μὴ ὑποβολιμαῖος, νομιῶ^ς. *Cebes* in antheola illa tabula, ut a *Barthio* ad *Rutilium* pag. 18. salutatur, & ingeniosa, quomodo a *Iusto Lipsio* in Physiologia Stoica libro I. dissert. 19. pag. 560. tomī quarti operum adpellatur, & quam solam ac unicam habemus (perierunt enim eius Ἐβδόμη & Φρύνιχ^ς, a *Diogene Laertio* & *Suida* commemorata, ut post multos alios eleganter indicavit celeberrimus *Io. Alb. Fabricius* in biblioth. Graecae libro II. cap. 23. sectione 34.) is, inquam, *Cebes* in tabula ista pag. 6. ait: ὑμεῖς οὖν προσέχετε, καὶ μὴ παρορνεῖτε. Et in eadem tabula pag. 24. ὁρᾶς, ἔφη, αἰὼ τόπον τινὰ ἐκείνον, ὅπου ὕδεις ἐπικατοικεῖ, ἀλλ' ἐρημ^{ος} δοκεῖ εἶναι; Ac statim: ὁδὸς - - ἥτις ἔ' πολὺ ὀχλεῖται, ἀλλὰ πάνυ ὀλίγοι πορεύονται. Iterum pag. 26. Θάρρειν, καὶ μὴ ἀποδειλιάειν. Adhuc in illo πίνακι pag. 32. ἀπλᾶστοί εἰσι, καὶ ὕδαμῶς κεκαλλωπισμέναι. Porro pag. 36. ἐκ ἔχει ἐν ἑτέροις ταῖς ἐλπίδας - - ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ. Confer denique de hoc loquendi genere *Io. Henr. Meibomium* commentario ad ius iurandum Hippocratis cap. 2. pag. 19.

XXXI.

Tres negatiuae particulae, mutuo sese excipientes, huc etiam pertinent. Vide illas apud *S. Matthaeum* XXIII. 21. Ebr. XIII. 5. Apocal. XIX. 14. & forsā ibidem capite VII. 16. namque eo in loco ὕδεις ἔ' μὴ πέσῃ nonnulli legunt, quemadmodum in *Matthaei* XXV. 9. μήποτε μὴ οὐκ ἀρκέσῃ, quatuor habere codices adnotauit *Beza*. Similiter itidem *Lucianus* dialogo *Aiacis* & *Agamemnonis* pag. 322. τὸν γὰρ Ὀδυσσεῖα μὴ ἔχ' μιγεῖν ἐκ ἂν δυνάμην. & *Basilius Seleuciensis* sermone eis τὸν προφήτην Ἐλισαῖον, καὶ εἰς τὴν Συναμίτιν pag. 342. οὐδεὶς τοιούτ^{ος} ἰατρ^{ος}

ἰατρὸς ἐν τῇ πόλει ἔκ ἐστιν ὡς ἔοικεν ἑδείς. & *Cebes* in tabula pag. 40. οὐδὲν ἔ μὴ διοχληθῆσεται. Apud antiquos Romanos duae negatiuae, vt apud Graecos, fortius negabant, obseruante *Mureto* ad *Catulli* epigr. 4. vers. 6. & *Achille Statio* ad *Tibulli* III. 7. vers. 8. & 10. *Ant. Vulpio* ad eundem *Tibulli* locum pag. 318. immo & tres, veluti in *Terentii Andria* actu I. scen. 2. vers. 33. 34.

— — — — — sed dico tibi,

Ne temere facias; neque tu haud dicas, tibi non praedictum, caue. ad quem locum *Donatus* scribit: *Duae negatiuae faciunt unam adfirmationem, tres negatiuae pro una accipiuntur.*

Dantur quoque locutiones Synonymae, triplici modo variatae, veluti *Lucae* XII. 34. vbi primo dicitur, καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τρίτων συνηκων, deinde vero καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τῷτο κεκρυμμένον αἰφ' αὐτῶν, postremo denique καὶ ἔκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα. Sic *Actor.* XIII. 8. αἰδύνετος τοῖς ποσὶν, & χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς, atque ὃς ἑδέποτε περιπεπατήκει, inuicem connectuntur. Rursus in *Apocal.* III. 17. πλεσιός εἰμι, καὶ πεπλάτηκα, καὶ ἑδενὸς χρεῖαν ἔχω, quae ad hunc modum *Hugo Grotius* illustrauit: *Est gradatio. Multum est diuitem esse; plus vero, quantum diues sit, adhuc locupletari; maximum vero, nullius plane rei indigere.* Sic in *Aeliani* var. hist. I. 31. ὄντες ἐν γεωργίᾳ, καὶ περὶ γῆν πονέμενοι, ἢ αὐτῆργοι πεφυκότες. Sic in nunquam satis laudanda *Cebes* tabula pag. 36. ταῦτα πάντα νενίκηκε, ἢ αἰπέρριψεν αἰφ' ἑαυτῷ, ἢ κεκράτηκεν ἑαυτῷ. Sed & *Virgilius* eandem rem tribus expressit phrasibus *Aen.* I. 550.

*Quem si fata virum seruant, si vespicitur aura
Aetherea, nec adhuc crudelibus occubat umbris.*

Sed satis tandem denique Pleonasmorum, quamquam minor haec collectio est, quam pro infinito illorum numero, qui & in libris N. T. & vbique scriptorum reperitur. Vera enim sunt, quae *Ioachimius Kuhn-*

*huiusmodi Pleonasmos pro glossemate delere, praesertim apud
Atticos, voluerit, habebit sane in quavis fere pagina,
quod agat.*

CORRIGENDA.

Pag. 7. versu 9. lege προσεύχεσθαι. pag. 19. versu 20. lege abhorruisse.
 pag. 20. versu 18. lege ἐν γέ. Eadem pagina, versu 28. lege τινὰ.
 pag. 23. versu 9. lege sex supra decem. pag. 25. versu 3. lege 1. ad
 Thessal. III. pag. 30. ipso initio lege ἄχ. pag. 33. versu 20. lege
 ebraicum. pag. 34. versu 3. lege Παμφυλίαν. pag. 36. versu 20. lege
 αἰγυγίς. pag. 44. versu 20. lege πῆτε, & post εἶδω notam pone in-
 terrogandi. pag. 46. versu 18. lege Ἀρεοπαγιτῶν. pag. 48. versu 3.
 post ordinario adde modo. p. 49. versu 8. ac 6. ante finem lege coepit.
 pag. 52. versu penultimo lege φρόνιμος. pag. 56. versu 6. a fine scribe
 γὰρ. p. 58. versu 5. lege differentem. p. 60. versu 5. lege συμβέβηκεν.
 pag. 62. versu 8. pro spe lege opinione. Denique notandum, quod pa-
 gina 61. versu 15. Horatii locus ita adferatur, uti cum Heinsius exhibuit,
 qui tamen memoriae lapsu multos simul commisit errores. Primum
 enim Horatianus liber de arte poetica ad *Pisones* est scriptus, non ad
Pisonem; deinde in illo libro integro non exstant producti versus, sed
 in libro secundo epistolarum, epistola etiam secunda ad Iulium Flo-
 rum versu 109. ac sequentibus; postremo nullum post vocem *Verba*
 ponunt incisum editiones praestantissimae, Paulli Manutii, Petri
 Gualterii Chabotii, Thomae Treteri, Henrici Petri (quae Basileae anno
 MDXLV. lucem adspexit, & praeter Acronis ac Porphyriionis com-
 mentarios, undecim virorum doctorum adnotationes complectitur)
 Ludouici Desprez, Richardi Bentleii; ut Francisci Irenici, & Ioannis
 Bond, aliorumque editiones nunc omittamus. *Thomas Gatakerus*
 in *Cinno* pag. 42. Hein sii locum quoque produxit, & eundem ser-
 uauit errorem, dum Horatium ad *Pisonem*. laudauit; vbi frustra, prout
 diximus, illos requiras versus.

Majus, Johann H.

Disputatio Inauguralis Qva Pleonasmus Lingvae Graecae In N. T. Occurrentes

Giessae 1728

4 Diss. 1202#Beibd.9

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10815055-0

VD18 13065823-002